דבר

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שני, ג' בחשון תשמ"ח, 26 באוקטובר 1987 ● גליון 19254

היום 12 עמודים ● המחיר 1.10 ש"ח, באילת 95 אג'

היום בדבר
- סערה ציונית / יקיר צור
- תקיפה־תגובה־תגמול במפרץ / דן אבידן
- התאונות – מרע לגרוע / אריה ארד
- הירוקים מתאלפים / שלמה שפיר
- בורסה וכלכלה; (עמ' 4־5) „עכשיו" (9); על הדשא (10);
- ספורט (11); כוכבים ולילות (12).

התקף לב ?!

הקדם ועשה מנוי בשח"ל

ניידות לטיפול נמרץ ומעקב רפואי

24 שעות ביממה. טל. 03-330851

הממשלה רוצה לעקוף השבתת השידורים על־ידי הרחבה נוספת של שידורי ערוץ 2

העברת שידורי ערוץ 2 לתדרי ערוץ 1 מוגדרת על־ידי השובתים כהתגרות ● נבון הוסמך להסמיך את הוועד המנהל לסגור את רשות השידור ל־90 יום – אך הדבר מותנה בהשלמת החקיקה בכנסת

מאת רמי לוין ויוסי מלמן, סופרי „דבר"

שרי החינוך והתקשורת, נבון ויעקבי, מתבוננים, בהסכמת הממשלה, להרחיב בימים הקרובים את שידורי הערוץ השני עוד יותר, ובכך לעקוף את השביתה. הממשלה אישרה בישיבתה אתמול ברוב קולות את הצעתו של יצחק נבון השר הממונה על רשות לאשר לוועד המנהל של הרשות לסגור את רשות השידור לתקופה של 90 יום, כדי לשקמה ולהבריאה. השר אמר שאינו רווה נחת מהדממה התקשורתית וכי רבים ובעיקר קשישים בודדים נפגעים פגיעה ממשית מן השביתה. השר אמר, כי הוא שוקל להרחיב את השידורים בערוץ השני.

השרים נבון ויעקבי, בעקבות הצעתם של ראשי הוועד המנהל של רשות השידור, היו"ר מיכה ינון וסגנו דוד אירמן ובעקבות פעולותיה של רשות לצרכנות המאיימת בבג"ץ בשם משלמי האגרה, הודו אתמול להעביר את שידורי הערוץ השני גם בראשון.

סיבה נוספת למהלך זה היה תלונות, בעיקר בצפון, על איכות הקליטה של ערוץ 2. דובר השובתים צבי גורן הגיב על אירועי היום במסיבת עיתונאים לילית בבית אגרון בירושלים.

הוא אמר, שהשידור הערוץ השני בתדרי הערוץ הראשון הוא „העברת הסכסוך לשלב אלים על אף המניעים, שחלקם למעשה טובים". השובתים נדהמו מכך שהיוזמה לשידורים אלה באה מהוועד המנהל של רשות השידור.

כבר אתמול לאחר הישיבה השבועית של הממשלה, על־פי החלטת השרים נבון ויעקבי, החל הערוץ השני משדר בתדרי בתדרי הטלוויזיה הישראלית. מגמה זו תמשך ותתחזק בימים הקרובים. השרים מעריכים, כי השביתה תמשך עוד זמן רב.

על־פי הצעת שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי בינתה הממשלה את חבר מפלגת העבודה דוד הרניק ליו"ר המועצה לשידורי טלוויזיה בכבלים את יועץ ראש הממשלה אריה מקל לסגנו ואת לחמן־מסר ממשרד המשפטים לחברה במועצה. הממשלה אישרה באופן עקרוני כי השר נבון יביא לשינוי החוק, כך באיחוד הממשלה יוכל להביא לסגירת רשות השידור. אולם תיקון החוק הקיים של רשות השידור טעון אישור ועדת שרים

(המשך בעמ' 2)

ג'ין קירקפטריק, לשעבר שגרירת ארה"ב באו"ם החליטה להציג מועמדותה לנשיאות ארה"ב בוועידת המפלגה הרפובליקאית – נכתב אתמול בעתון לוס־אנג'לס טיימס. בידיעה מוואשינגטון, שהסתמכה על „ידידים" של הדיפלומאטית לשעבר, כתב העתון, כי קירקפטריק בת ה־60 תודיע על מועמדותה היום במסיבת עתונאים בוואשינגטון. קירקפטריק היתה חברת המפלגה הדמוקראטית עד 1985.

חריש יפעל להסרת החסינות מח"כ עמר

לאחר שהושלמה הכנת כתב־אישום

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש יפעל להסרת חסינותו של ח"כ שלמה עמר לצורך העמדתו לדין, לאחר שפרקליטות מחוז תל־אביב השלימה הכנת כתב־אישום נגדו ונגד משתתפי „הפגישה הלילית".

חריש הינחה כבר בתחילת חודש יולי את פרקליטות מחוז המרכז להשלים את הכנת כתבי האישום נגד משתתפי „הפגישה הלילית", שהתקיימה במשרדו של עו"ד יגאל ארנון. משתתפי הפגישה וביניהם עורך־הדין יגאל ארנון ודם כספי חשודים בהסדרת עד בנסיבות מחמירות. חריש יצטרך עתה, משהושלם כתב האישום, להגיש ליו"ר הכנסת בקשה להסרת חסינותו של ח"כ שלמה עמר לשם העמדתו לדין פלילי.

הגשם יתחדש ביום ד'

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

הגשמים יתחדשו מתחילתם ויימשכו גם ביום ה' – אמרה אמש החזאית נדיה פלוהים, בתשובה על שאלת סופר „דבר". בתחילה יתמקדו הגשמים בכל הנראה בצפון.

ביומיים הקרובים יימשך מזג־האוויר הנאה עד מעונן חלקית. יתכן טפטוף מקומי מפעם לפעם. מידות־החום יישארו גבוהות.

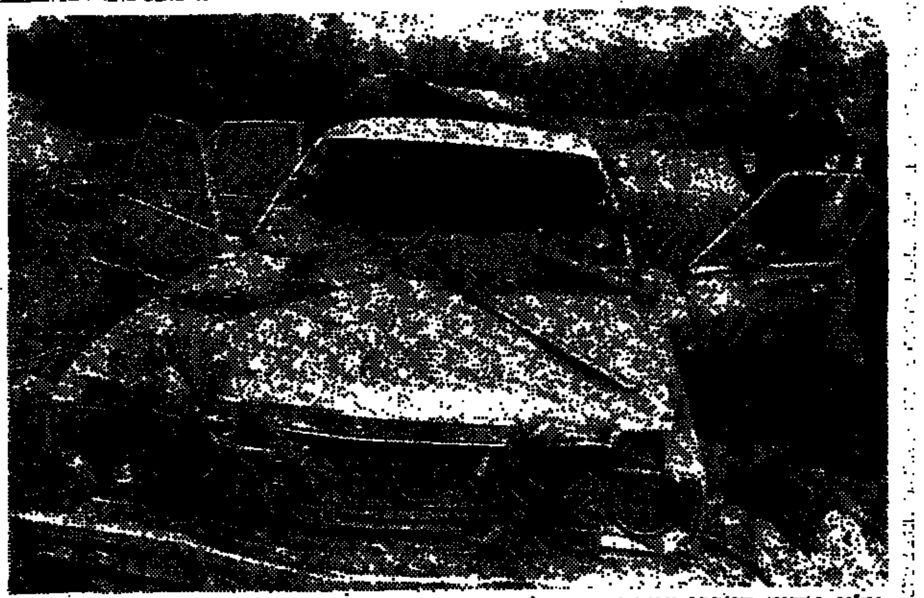

אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע ליד מכוניתו של איש המילואים הנעדר ירחמיאל שפיגלר... החיפושים אחר שפיגלר נמשכים באיזור בקעת הירדן. (צילום: יצחק הררי)

עו"ד זמיר מהסינרמה, שליווה את צ'יצ'ולינה בירושלים, מפנה אותה על זרועותיו מאיזור הכותל המערבי לאחר שגורשה משם. (צילום: יצחק הררי)

מאת נתן רועי ויורם לוי, סופרי „דבר"

משטרת מחוז תל־אביב זימנה אתמול לתחנת משטרת מרחב ירקון את בעלי מועדון הסינרמה בתל־אביב ואת האמרגנים של חברת הפרלמנט האיטלקי צ'יצ'ולינה. המזמנים הוזהרו מפני ביצוע עבירות מסוג „מעשים מגונים בפומבי", וקיבלו הודעה, כי שר הפנים שלל את רשיון העבודה של צ'יצ'ולינה.

אתמול הודיע מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי לאנשי משטרת מחוז ת"א, כי הוא שולל את רשיון העבודה של אילונה סטאלר (צ'יצ'ולינה), אשר הגיעה לישראל בהזמנתם של האחים שאולי. משמעות הוראה זו היא, כי אסור לצ'יצ'ולינה לערוך מופעים וכי אם תבצע אותם בכל זאת, יהיו אמרגניה השותפים בעבירה על־החוק.

אף־על־פי כן קיבלו אמש אנשי המשטרה הוראה שלא להפריע להופעת חברת

(המשך בעמ' 2)

שרי הממשלה קובלים: לא מדווחים על שולץ

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

„שרים בממשלה מתוסכלים", אמר אמש ל„דבר" שר ה„מתוסכלים" משה שחל, לאחר שראש הממשלה יצחק שמיר וממלא־מקומו שמעון פרס סרבו זה השבוע השני ברציפות לדווח למליאת הממשלה על שיחותיהם עם שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ.

„זה פשוט אבסורד. העיתונאים מקבלים דיווח על תוכן השיחות, פקידי ממשלה יודעים ורק לממשלה לא מספרים. אנו השרים נושאים באחריות משותפת, על־פי החוק לדברים שלא מספרים לנו". לדברים אלה של שר האנרגיה שותפים שרים נוספים משני הגושים, והם גד יעקובי, זבולון המר, יוסף שפירא ואחרים. כמה שרים אמרו, כי יעלו את הנושא באחת

(המשך בעמ' 2)

היועץ לבטחון לאומי פראנק קארלוצ'י:

פסגת רייגן־גורבצ'וב עשויה להתקיים בכל זאת בדצמבר

לוס־אנג'לס (ע"ד). – פגישת הפסגה בין רייגן וגורבצ'וב עדיין לא אבודה, והיא עשויה להתקיים בדצמבר – נכתב אתמול בעתון „לוס־אנג'לס טיימס" בהסתמך על דברי יועץ הנשיא לבטחון לאומי פראנק קארלוצ'י.

העתון מציין כי קארלוצ'י, שנפגש יחד עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ עם פקידים סובייטים במוסקבה בשבוע שעבר, הסביר בראיון טלפוני, כי אין הוא פסימי באשר לסיכויים של עריכת פגישת פסגה.

סיכום בין ההסת' לאוצר:

נסים יורה לעכב התוספת לבכירים

אמנון אבוד ויוסי מלמן, סופרי „דבר"

שר האוצר משה נסים עומד להורות לוועדת הכספים של הכנסת לדחות את תשלום תוספת השכר של 21 אחוז לבכירים. כך סוכם אמש בפגישתם של ראשי ההסתדרות עם ראשי האוצר.

במהלך הפגישה בין מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד לבין השר נסים, מנכ"ל משרדו ויקסור מדינה הממונה על השכר יעקב דנון, הושגה הבנה, כי שכרם של שרים וסגניהם, חכ"ים, שופטים וכן מנכלי"ם של משרדי הממשלה וחברות ממשלתיות ייקבע מחדש על־ידי ועדת מומחים בלתי תלויים. לאחר שייקבע גובה השכר יקבלו בכירים אלה תוספת שכר וכן תוספת יוקר, כפי שמקבלים כל יתר השכירים במשק. בכל מקרה, שכרם של הבכירים לא יוצמדו עוד לעלייה בשכר הממוצע במשק.

ראשי ההסתדרות והאוצר דנו גם באפשרות, כי יבוטלו דרגות נמוכות בסולם השכר של האקדמאים. בסוגיה זו לא התקבלה החלטה וסוכם שהיא תידון בפגישה נוספת.

(המשך בעמ' 2)

סוחר נרצח בת"א; רוצחו הסגיר עצמו

הרקע: סכסוך על שטחי מסחר

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

אברהם סמרגנדי, בן 54, מגבעתיים, בעל כמה חנויות בתחנה המרכזית בתל־אביב, נורה אתמול למוות מטווח קצר בשעה 5.00 אחה"צ בפתח חנות הבגדים שלו ברחוב סולומון 6 בתחנה המרכזית. החשוד ברצח, בן 40, תושב תל־אביב, הסגיר עצמו למשטרה באמצעות עורך־דינו.

עדי ראיה מסרו, כי אתמול בשעה 16.50 נכנס אדם לחנות הבגדים של אברהם סמרגנדי בתחנה המרכזית, אמר לו כמה פעמים: „בן זונה, אני אהרוג אותך", שלף אקדח מכיסו וירה לעברו כמה יריות. סמרגנדי נפל מתבוסס בדמו ואילו הרוצח יצא מן החנות באדישות ונעלם בתחנה המרכזית. כמה שעות מאוחר יותר הסגיר עצמו לבלשי היחידה המרכזית של משטרת מחוז תל־אביב.

מן המשטרה נמסר אתמול, כי החשוד ברצח נימק את מעשיו בסכסוך שנתגלע ביניהם על שטחי מסחר באיזור התחנה המרכזית של תל־אביב.

(דן אבידן). – זוהי תמונה נדירה של הכור האטומי הפקיסטאני, שבו מיוצרות „פצצת האטום האיסלאמית". הכור הוקם ב־1980 באתר מיוחד המכונה קאהוטא, השוכן במרחק 40 ק"מ מעיר הבירה איסלאמאבאד. בכור זה מעשירים הפקיסטאנים אורניום בכמויות המאפשרות להם, לדעת משקיפים, לייצר פצצה גרעינית. בראיון שהעניק לאחרונה שליט פקיסטאן זיא אל־חק לעתון הבריטי „אובזרוור", הוא אישר לראשונה, שלארצו יכולת מעשית לייצר פצצה אטומית. כמה מדינות ערביות ובראשן לוב כבר מתעניינות ברכישת ידע לייצור פצצה אטומית מהפקיסטאנים.

מפולת מניות בבורסת ת"א: 80% ירדו

מאת מאיר תרמוד סופרו הכלכלי של „דבר"

אתמול שוב היתה מפולת בשערי המניות בבורסה של תל־אביב, הפעם „בוכות" עצמה, ללא קשר למתרחש בבורסות בעולם הרחב. שעריהן של 372 מניות ירדו, כ־80 אחוז מהמניות התפשיות, ללא מניות הבנקים הנסחרות בבורסה. מתוך אלה ירד שערן של 229 מניות ביותר מ־5 אחוזים ושערן של 143 מניות ירד בשיעור של עד 5 אחוזים. שערן של תשע מניות עלה ו־40 מניות לא נסחרו. המחזור במניות היה כ־20 מיליון ש"ח.

ירידות השערים החדות שפקדו את הבורסה לאחר העליות החדות ביום חמישי האחרון מהוות תיקון ל„תיקון הסכני" של סוף השבוע שעבר, בעוצמה ובהיקף. אתמול נמחקו כמעט כל העליות שערי המניות שהיו ביום ה'. מקורבי הבורסה טוענים, שהירידות היו מוגזמות וייחסו אותן לעצבנות ולאווירת אי־הוודאות השוררת בבורסה מאז הגיעו אותות המשבר העולמי לבורסה של תל־אביב.

ברוך כלל אחרי מפולת של שערים בעוצמה ובהיקף שהיו בבורסה של תל־אביב, עטים הציידים, מהפשי המציאות, על המניות שהפכו מושכות בשל ירידות שעריהן. לא כך בבורסה התל־אביבית הפעם. היחידים מבין הברוקרים שעשו רווח מהיר כאשר רכשו מניות בירידות

(המשך בעמ' 2)

לאחר וול־סטריט – רבין ויצמן תוקפים את ברונו

מאת יוסי מלמן סופרו המדיני של „דבר"

בקורת קשה על נגיד בנק ישראל מיכאל ברונו השמיעו שר הבטחון יצחק רבין והשר בלי תיק עזר וייצמן. בישיבת הממשלה אתמול ביקש השר וייצמן לדעת מהן ההשפעות הצפויות למשק הישראלי בעקבות המתחולל בבורסה לניירות ערך של ניו־יורק.

הוא ניצל את ההזדמנות, כדי לתקוף את נגיד בנק ישראל על שהעריך בסוף השבוע כי לא תהיה למתחולל בארה"ב השפעה על ישראל.

שר הבטחון יצחק רבין העיר, כי ראוי שנגיד בנק ישראל יידע על מה הוא מדבר. כדוגמה ציין יצחק רבין, שהפרופסור ברונו אמר כאילו סוכם כבר עם הקונגרס על היקף הסיוע לישראל לשנה הבאה.

„לא סוכם עדיין דבר", הדגיש שר הבטחון. שר האוצר משה נסים שנתבקש להשיב על השאלתה של השר וייצמן, היה זהיר ביותר בדברי תשובתו ואמר, כי לא ברור עדיין מה יהיו ההתפתחויות ועל כן צריך לנהוג בזהירות.

שר הבטחון הוסיף, כי יש לעשות מאמץ להבטיח שהקונגרס יאשר את סכום הסיוע במלואו, כפי שהבטיחה ממשלו של הנשיא רייגן.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

פדיתי את מניות ההסדר ואני מקבל עכשיו יותר בתכנית חסכון צמודה למדד

בתכנית החסכון הצמודה למדד "ממסון תשואה", אני מקבל עכשיו:

- שער פדיון מוגדל של עד 117$ על כל 100$ שהיו לי במניות ההסדר באוקטובר 83.
- זכות למשיכת יתר מיידית בגובה סכום החסכון ולכל התקופה בריבית מועדפת של פריים + 1% בלבד.
- ריבית משופרת במקרה של משיכת כספי החסכון לפני תום שנתיים.

שער פדיון מוגדל לפי תקופת החסכון:

תקופת החסכון בשנים	ריבית בסיסית צמודה	שער פדיון מוגדל ב־$
2	4.0%	114
3	4.2%	115
4	4.4%	116
5	4.6%	117

הצטרף לתכנית עד 30.10 והרווח גם את מדד אוקטובר!

בנק הפועלים בע"מ

סקר מינה צמח על עמדות הנוער הוצג במכון ואן־ליר:

יש לקצץ בזכויות ערביי ישראל סבורים 58 אחוזים מבני־הנוער

מאת יעל פיסבין סופרת „דבר"

58 אחוז מבני הנוער מסכימים, כי לערביי ישראל יש יותר מדי זכויות וצריך לקצץ בהם. כך עולה מסקר שערכה ד"ר מינה צמח ממכון „דחף" עבור מכון ואן־ליר בקרב 612 בני נוער בני 15־18 ממגזורים שונים. ממצאי הסקר הוצגו אתמול במכון ואן ליר בירושלים.

מסקר דומה שערכה ד"ר צמח במארס 86' עבור מכון ואן ליר דגלו 49 אחוז בדעה זו.

עוד עולה מהסקר הנוכחי, כי 53 אחוז מבני הנוער מתנגדים למתן שוויון זכויות בהצבעה לכנסת לערביי ישראל: 50 אחוז מתנגדים למתן חופש ביטוי: 53 אחוז מתנגדים למתן זכות שווה ללימודים באוניברסיטה ו־58 אחוז מתנגדים לקבל ערבים למשרות חשובות בשירות הציבור, גם אם יש להם כישורים מתאימים והמשרה אינה בטחונית.

הנכונות להפלות קבוצות מיעוט כוללת גם את המגזור החרדי. 48 אחוז מן הנשאלים נכונים להפלות לרעה את ערביי ישראל ו־43 אחוז נכונים להפלות לרעה יהודים חרדים. רק כשליש מבני־הנוער סבורים, כי רוב הערבים הישראלים נאמנים למדינה. זוהי עלייה משמעותית לעומת סקרים דומים שנערכו לפני שנתיים שלוש שנים כש־13־18 אחוז סברו, כי הערבים נאמנים למדינה.

85 אחוז מבני־הנוער גורסים, שליהודים יש זכויות מלאות או כמעט מלאות על ארץ־ישראל בתחומי הקו הירוק.

60 אחוז גורסים, שליהודים זכויות מלאות או כמעט מלאות על יו"ש וחבל עזה.

כל אחת משתי המפלגות הגדולות היתה זוכה רק ברבע מקולות הנוער. התחיה היא המפלגה השלישית בגודלה והיא זכתה בקולות 16 אחוז מן הנשאלים. מפ"ם ר"צ ושינוי זכו כ־6 אחוזים כל אחת. התמיכה ב„כך" היא בשיעור 6 אחוזים שיעור זהה לתמיכה ב„כך" בשנה שעברה, וירידה של כ־10 אחוזים לעומת הסקר שנערך לפני שלוש שנים. על אף הירידה בתמיכה ב„כך", שליש מבני הנוער מסכימים עם רעיונותיו של כהנא וכשליש תומך בארגונים פרטיים, שמטרתם לנקום בערבים על פגיעה ביהודים.

31 אחוז מן הנשאלים טוענים כי לערבים יש לתת עונש קשה יותר מליהודים כשמדובר בעבירות על רקע לאומני. 90 אחוז מתנגדים להשתתפות בבחירות של רשימות התומכות באש"ף, 70 אחוז מבקשים למנוע השתתפות של רשימה קומוניסטית בבחירות, אך רק 50 אחוז מתנגדים להשתתפות „כך" בבחירות.

אלוף הראבן ממכון ואן ליר מסר, כי אין להליז על עמדות הנוער, שכן המציאות הישראלית מצדדת בקיום שני משטרים בו זמנית: האחד דמוקראטי והשני צבאי ובלתי־דמוקראטי.

בכתב האישום נגד בעל סוכנות הידיעות „אל־קודס"

ראשי „פתח" טלפנו אל העתונאי עמירה בגדה למסור לו הוראות

מאת דני רובינשטיין כתב „דבר"

אלוף פיקוד המרכז הוציא צו המורה לסגור לשנתיים את סוכנות הידיעות „אל־קודס" בשכם, השייכת לעתונאי מוחמד עמירה.

נגד מוחמד עמירה, הנתון במעצר, הוגש כתב־אישום על חברות בארגון עוין וקשר עם ראשי אש"ף („פתח") מאז שנת 1983.

סופר „דבר" מציין, כי מוחמד עמירה היה מן העיתונאים הראשונים שהחלו לפעול בגדה המערבית ב־1967. מוצאו ממשפחת פליטים מיפו, ועבודותיו העיתונאיות הראשונות היו בעתון הישראלי „אל־אנבא", שיצא בסיוע משרד ראש הממשלה, ובמחלקה הערבית של „קול ישראל". עמירה נחשב בשנות ה־70 לעיתונאי הקשור לשלטונות הירדניים, ואת פרנסתו קיבל מכלי התקשורת הישראלים. אחר כך עבר לעבוד בעתון „אל־קודס".

על־פי כתב האישום נגדו קשר מוחמד עמירה ב־1983 קשר עם „אבו־סייף", שהיה ראש לשכתו של עראפאת ומפקד „כוח 17", שבא לבקר בגדה לאחר שהשניים הכירו זה את זה בשנים הקודמות.

עוד נאמר בכתב האישום, כי אשתו וגיסו של מוחמד עמירה יצאו לירדן במהלך השנים 1984 ו־1985 והביאו לנאשם כספים, כדי שיבצע פעולות שונות בשביל „פתח". הפעולות היו בעיקר יוזמה לפרסומים שונים והעברת ידיעות מהגדה לנציג סוכנות ידיעות עיראקית בקפריסין, שהיה איש קשר ל„פתח".

פרט מעניין בכתב האישום הוא הקשר השוטף שהיה לעתונאי מוחמד עמירה באמצעות הטלפון עם „אבו־סייף", מפקד „כוח 17" ועם „אבו ג'האד" (חליל אל־ואזיר), סגנו של עראפאת. עמירה שוחח עמם פעמים אחדות בטלפון וקיבל הוראות לפעולות. אחת הפעולות היתה הדפסה מחתרתית של מאות עותקים של ספר הדרכה לשימוש באמצעי לחימה. העותקים הופצו במכללות א־נג'אח בשכם ובירזית שליד רמאללה.

הוראה נוספת, היתה לארגן תמיכה בזאפר אל־מצרי, (ראש עיריית שכם, שנרצח בידי חוליה של „החזית העממית").

ב־1985 נעצר מוחמד עמירה במעצר מינהלי. גם אשתו נעצרה אחרי תקופת מאסר קצרה שוחררה. עתה ממתין מוחמד עמירה למשפט, ובינתיים, כאמור, הורה אלוף הפיקוד לסגור את סוכנות העתונות של עמירה בשכם.

1.5 מיליון תיירים יבואו השנה ויכניסו לארץ 1.5 מיליארד ד'

מאת דויד מרשיוב, כתב „דבר" לענייני תיירות

שנת 1987 היא שנת שיא בתיירות. לישראל יבואו 1.5 מיליון תיירים וההכנסות במטבע זר מענף התיירות בשנה זו יהיו 1.5 מיליארד דולאר. הגידול הוא בשיעור 30 אחוז בהשוואה לשנת 1984/85. דברים אלה אמר שר התיירות אברהם שריר בסקירתו על מעמד ענף התיירות בישיבת הממשלה, שהתקיימה אתמול.

שריר אמר, כי מאז 1960 ועד היום יש גידול שנתי בשיעור 14 אחוז בפיתוח ענף התיירות.

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר, בדברי הסיכום שלו בנושא זה, כי הממשלה שמעה סקירה מקפת ויסודית על ענף התיירות והיא שותפה להערכה בדבר הצורך לפתחו ולהגדיל את הכנסותיו.

ד"ר מנדלבאום, המשמש יועץ כלכלי לשר התיירות אמר בדיון בממשלה, כי רק 7 אחוזים מהכסף שהושקע בפיתוח מלונות בארץ הושקע בפיתוח תשתית תיירותית. כן אמר, כי כל יועץ כלכלי לממשלה היה ממליץ בפניה להגדיל את תקציב הענף, כדי להגיע להכנסה דולרית מהירה ביותר ומוגנה.

שר האוצר משה נסים ציין, כי אין מחלוקת על ההישגים הגדולים הנראים בענף ואין ויכוח בדבר הצורך בחיזוק הענף. הגדלת התקציב לתיירות תיבחן בשנת התקציב הקרובה יחד עם הצורך לבחון את השתתפות הענף בהוצאות לשיווק ופיתוח.

שר הכלכלה גד יעקובי אמר בדיון, כי יש לשים את הדגש על שני תחומים: הקמת תשתית תיירותית, פרט לבתי־מלון, והרחבת הפעולה לשיווק תיירות לישראל גם בקרב לא־יהודים ובמיוחד באירופה. כמו כן על ישראל לפתח מוקדי תיירות חדשים, בנוסף על אלה המסורתיים, הקיימים בירושלים, אילת ותל־אביב – רצועת החוף מחיפה לראש הנקרה, כולל עכו ונהריה, ים המלח ואיזור הגליל.

בסכמו את הדיון אמר שר התיירות, כי בעולם יש תנועה של 300 מיליון תיירים וישראל יכולה להגדיל את הכנסותיה מענף זה באורח מיידי.

רופאי קופ"ח: אין כל התקדמות; מחפשים מוצא מהחלטת האחיות

מאת דנקה הריס, כתבת „דבר"

רופאי בתי־החולים של קופת חולים ממשיכים בעיצומיהם, והם עובדים היום במתכונת שבת בבתי־החולים ב„בילינסון" ו„כרמל".

ראשי הסתדרות רופאי בתי־החולים של קופ"ח טוענים, כי אין כל התקדמות לפתרון הבעיות הכרוכות בהפעלת הסדרי הניהול במשמרת שנייה, ומחר הם עומדים למסור פרטים מפורטים על זמני ההמתנה לניתוחים בבתי־החולים במסיבת עתונאים שתערך ב„בית סוקולוב".

נציגי האוצר, משרד הבריאות, קופת־חולים ו„הדסה" נפגשו אתמול עם ראש הסתדרות האחיות והאחים של בתי־החולים. הדיון נמשך כמה שעות ונציגי האוצר והמעסיקים ניסו למצוא מוצא מהחלטת החטיבה על הנהגת שבוע עבודה מקוצר בן 36 שעות במשמרות גמישות, שיביא לצימצום הפעילות בבתי־החולים לכ־25 אחוזים. בעת מסירת הידיעה הדיונים נמשכו. החטיבה החליטה על הפעלת המסגרת החדשה, המעוגנת גם בהסכם שנחתם לפני שנה, עוד השבוע.

המועצה הארצית של עובדי המינהל והמשק בבתי־החולים הממשלתיים בחרה אתמול ברוב קולות במשה אבגוש ליו"ר, במקומו של רוני שלם המנוח. מהדיון, שנערך במועצה הארצית עולה כי תימשך מדיניות הארגון, שתבע עד כה שיפור בשכרם ובתנאי עבודתם של עובדי בתי־החולים הממשלתיים והשוואתם לאלה של עמיתיהם בבתי־החולים של קופת־חולים הכללית.

יו"ר המועצה הנבחר משה אבגוש אמר, כי הוא ימשיך בטיפול בנושאים אלה במסגרת ועדת פרה, המתכנסת ביום א' הקרוב. עם זאת ציין אבגוש, כי ההחלטה על מסכוך עבודה, שנתקבלה לפני יותר מחודש, שרירה וקיימת. „שכרם של עובדים רבים בסקטור שלנו אינו עולה על 500 ש"ח לחודש", אמר אבגוש, והוסיף, שאם ועדת פרה לא תביא לפתרון מהיר בנושאים המרכזיים ינקטו העובדים „צעדים חריפים ביותר".

קלינאי התקשורת בבתי־החולים הממשלתיים החלו אתמול בשיבוש שעות קבלת הקהל. הביוכימאים והמיקרוביולוגים לעומתם לא פתחו אתמול בעיצומים שהיו מתוכננים, ונציגיהם ממשיכים במגעים עם אנשי משרד הבריאות.

קיסר: איגודים המצפים להישג יתאכזבו אם יפרשו מההסתדרות

מאת חיים ביאור, כתב „דבר" לענייני עבודה

„איגודים מקצועיים יתאכזבו אם ישגו באשליה שהיותם מחוץ למסגרת ההסתדרות תאפשר להם להשיג תוספות שכר גדולות יותר מאלה שקיבלו העובדים המאוגדים בהסתדרות".

כך אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בישיבת הוועדה המרכזת של ההסתדרות, ברמזו להחלטתם של האיגודים האקדמאיים החברים בהסתדרות לכונן „קונפדרציה" עם איגודים שמחוצה לה. קיסר השיב בכך לשאלתו של יו"ר האגף לדמוקרטיה תעשייתית, דעיה רשף. הוועדה המרכזת לא קיימה דיון בסוגיית ה„קונפדרציה" והסתפקה בשמיעת אינפורמציה מפי קיסר ומפי יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד.

קיסר הביע תקווה שהחברות הממשלתיות יגלו נכונות לקצר את שבוע העבודה לחמישה ימים ובכך יזכו המהנדסים ויתר האקדמאים להישג.

בצמרת ההסתדרות הוחלט שבניגוד לריכוזיות שאפיינה השנה את המשא ומתן על הסכם השכר בשירות הציבורי, הרי שבמו"מ על ההסכם הבא, שיחול בפברואר 88' ינתן לכל אחד מהאיגודים המקצועיים מרחב פעולה ואפשרות לנהל דיונים נפרדים על דרישותיו.

הליכוד מציג היום מועמדות פת ליו"ר ההסתדרות הציונית

מאת יקיר צור, כתב „דבר"

הליכוד יציג היום את מועמדו לתפקיד יו"ר ההסתדרות הציונית והנהלת הסוכנות, בפני הנהלת שר המדע והפיתוח גדעון פת. בהתייעצויות שערכו אתמול ראשי הליכוד בהסתדרות הציונית, מתוך השתתפו גם יו"ר מפלגת התנועת „חירות", חיים משה ארנס, הוחלט שעל אף ההסכם שנחתם בין תנועת העבודה, הקונפדרציה והתנועות הרפורמית והקונסרבטיבית, המבטיח רוב של כ־60 אחוז למועמד העבודה, יציג הליכוד מועמד משלו.

ראש מחלקת העלייה חיים אהרון אמר אתמול, כי תפקיד היו"ר צריך לעמוד לבחירה בקונגרס. סיעה אחת תזכה בתפקידי היו"ר והסיעה השנייה תקבל את תפקיד הגזבר.

על־פי ההסכם בין ההסתדרות הציונית וראשי המגביות בסוכנות היהודית אמור חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית בתהליך של „עצה והסכמה" (נוהג הלקוח מהמנהג האמריקאי) לאשר את מינויים של המועמדים לתפקיד ראשי מחלקות ובכלל זה המועמד למישרת היו"ר. בליכוד מקווים להיעזר באנשי המגביות, שאחדים מהם מתנגדים ללורינסקי, כדי לטרפד את בחירתו.

דבר DAVAR دافار
המאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דויד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברזילי

המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס ב„דפוס דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
חיפה, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאייה קומה ג
טלפון 242203, ת.ד. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104

רק הרבנות בצה"ל תורשה לכתוב בע"ה

מאת יוסי מלמן מכתבו המדיני של „דבר"

חיילים דתיים לא יורשו לרשום את התיבות „בעזרת השם" (בע"ה) על נייר מכתבים וטפסים רשמיים של צה"ל. בכך דחה שר הבטחון יצחק רבין פנייה אליו בנושא זה של שר הדתות זבולון המר.

בהשיבו אתמול בישיבת הממשלה על שאילתה ציין שר הבטחון, כי הרבנות הצבאית תורשה לציין את הברכה בכפסיה וכי חיילים יוכלו לעשות זאת רק בהתכתבויות פרטיות. השר רבין העיר גם ספק בבדיחות: „יום אחד עוד יבקשו בצה"ל בפקודות קרב לכבוש גבעה זו וזו בשעה 5.00 ואם ירצה השם".

לגיון הזרים הצרפתי נגד מהומות בטאהיטי

פאריס, (ע"ד). – מצב חירום הוכרז לראשונה באי הצרפתי טאהיטי שבדרום האוקינוס השקט ועוצר הונהג בו בעקבות התנגשויות בין פועלי נמל שובתים למשטרה, מסר אתמול השר לטריטוריות שמעבר לים ברנאר פונס בראיון בטלוויזיה. כ־50 איש נעצרו, לדבריו, בעיר הבירה פאפטה אחרי התפרעויות ביום שבמהלכן העלו מפגינים באש חנויות ומכוניות ונפצעו 26 איש.

תגבורת שוגרה לחבל קוסובו ביוגוסלאוויה

בלגראד (ע"ד) יחידה מיוחדת של משטרת המהומות היוגוסלאווית שוגרה אתמול לחבל קוסובו המסוער, בעקבות התגברות המתיחות בין הרוב האלבני באזור לבין המיעוט הסרבי – מסרה משטרת בלגראד. סוכנות הידיעות „טאניוג" מסרה כי „ננקטו צעדים יוצאי דופן בקוסובו, משום שהבטחון באזור נמצא בסכנה חמורה".

מקורות במשטרה אמרו כי ביחידה 380 איש ושריוניות נגד מהומות. זו הפעם הראשונה שכוחות מסוג זה שוגרו לשם, מאז המהומות הלאומניות האלבניות ב־1981.

בחבל קוסובו, הגובל באלבניה, אוכלוסיה של 1.7 מיליון אלבנים וכ־200.000 לא אלבנים, רובם סרבים.

שרי הממשלה

(המשך מעמ' 1)

מישיבותיה הקרובות של הממשלה.

השר עזר וייצמן ניסה גם הוא להעלות את הנושא לדיון במסגרת השאילתה שהגיש לראש הממשלה על המשמעויות הכלכליות והפוליטיות של משבר המניות ב„וול־סטריט" ושל אי־קיום מפגש הפיסגה בין הנשיא רייגן למזכ"ל גורבצ'וב. האולם ראש הממשלה העדיף ששר האוצר ישיב על השאילתה.

השר וייצמן היה אתמול השר הראשון שהודה בגלוי, כי ראש הממשלה ומלאכתקסו הסכימו להמיר את רעיון הוועידה הבין־לאומית ב„חסות" של שתי מעצמות־העל. כפי שפורסם אתמול לראשונה ב„דבר" דחה המלך חוסיין את הרעיון.

לעומת זאת התקבל אתמול במשרד החוץ דיווח מלונדון, לפיו כאילו חלה „הגמשה" בעמדת ברה"מ. הדיווח הסתמך על שיחותיו של סגן שר החוץ הסובייטי יולי וורונצוב עם השר הבריטי ג'ופרי האו.

לפי דיווח זה נכונים הסובייטים, כי: נציגות פלשתינית תוכל להשתתף בוועידה הבין־לאומית כחלק ממשלחת ערבית מאוחדת או במסגרת משלחת משותפת עם ירדן.

מפולת מניות

(המשך מעמ' 1)

נראה כי האינבסטורים הבלגים איבדו לגמרי את המשכנות המעטה שעוד ניתן היה לייחס להם והגורם הדומינאנטי השולט עכשיו בבורסה הוא הוש העדר המפורסם, המאיץ את הירידות בשערים בכל שהן נמכרות.

במהלך המסחר אתמול איבדו קרנות הנאמנות בעקבות הפדיונות כ־25 מיליון ש"ח. שערן של המניות הבנקאיות ירד באותו אחוז בערך. על־אף אזהרות הבנאים, היו ברוקרים, גם בבנקים, שלא איבדו את עשתונותיהם והחלו קונים מניות ברמת השערים החדשה, בניות שמחלק הוזו לרמת השערים של ינואר ופברואר השנה. בכל הנראה עתה, הם עשו עסק טוב.

מקורבי הבורסה אומרים, שהיום יחול שינוי כלשהו בבורסה, וכל שינוי יכול להיות רק לטובה. אזהרות אי הוראות תיבחק תוך בדילה לזה שבתוהה בשילם הרחב. התמוטטות נוסח ינואר 1983 לא תהיה. אולם, הם אומרים, טוב ידידו המשקיעים הקטנים את רגליהם מהבורסה וגם קרנות הנאמנות ייפגעו בהיהם החסדני אליהן. נראה, כי אפיקי ההשקעה הסקליים צמודי המדד יוגגו.

צ'יצ'ולינה

(המשך מעמ' 1)

הפרלמנט בסיטרבה, אלא למרוק אם מתבצעות עבירות נלוות להופעתה.

עם בואה לישראל פנו ביום חמישי שעבר אמרגניה של צ'יצ'ולינה למשרד הפנים בבקשה להעניק לה רשיון עבודה לרגל הופעותיה בישראל. האמרגנים פנו למועצה לביקורת סרטים ומחזות, כדי שזו תאשר את המופע. המועצה אכן אישרה אותו בתנאי שכסאלו לא העבור על סעיף 357 לחוק העונשין, האוסר על עשיית מעשה מגונה במקום ציבורי. בעקבות אישור המועצה קיבלה צ'יצ'ולינה את הרשיון המבוקש.

אתמול התלוננו כמה אורחים בפני פקידי משרד הפנים, כי צ'יצ'ולינה הפרה את הנאי הרשיון בהופעיה הנועזים במועדון הלילה „קארוזאל". כמה מהם הסכימו למסור תצהירים בשבועה והתמונות בן המופע. בעקבות תלונות אלו החליט משרד הפנים לבטל את רשיון העבודה.

קבלת פנים „חמה" בכותל

אתמול לפנות ערב ניסתה חברת הפרלמנט האיטלקי, כוכבת הפורנו אילונה סטאלר, לבקר בכותל המערבי, אך מתפללים נועמים הציפו לעברה כפסלים וכסאות ומלווה מיהרו להרחיקה לבל תיפגע.

סמוך לשעה 5.00 אחה"צ הגיעה צ'יצ'ולינה להר הזיתים וצפתה בנופה של ירושלים מרחבת מלון אינטר־קונטיננטל. לבקשתה כיסתה על דיכשתו של גבל אשר לא התרגש במיוחד כשנשא על גבו את הכוכבת המפורסמת.

לאחר מכן מיהרה צ'יצ'ולינה לרחבת הכותל המערבי. היא הקפידה הפעם ללבוש שמלה צנועה בצבע ירוק. בדרכה לעזרת הנשים זיהו אותה מתפללים והחלו לזרוק לעברה כסאות וספסלים בחמת זעם.

מלוויה מיהרו להרחיקה מן המקום, מחשש שתיפגע. צ'יצ'ולינה עצמה לא התרגשה וניסתה לשכנעם להמתין משום שרצתה להצטלם עם אחד החרדים שבאו למתל.

את סיורת התפוח בבירת ישראל סיימה צ'יצ'ולינה ליד מנורת שבעת הקנים סמוך לכנסת. למשכן הכנסת לא נכנסה במקום שהיה כבר סגור.

למרבה הפלא לא נענתה הפעם לבקשת הצלמים, שנצמדו אליה, לחשוף פעם נוספת את שדיה. „הסכלה לא מתאימה לכך", היא הסבירה בחיוך.

מזג האויר

היום ומחר יהיה מעונן חלקית בלי גשם.

הטמפראטורות החזויות: ירושלים: 9־18, רמת־הגולן: 9־19, נהריה: 16־25, צפת: 9־17, חיפה: 14־25, טבריה: 11־24, נצרת: 12־21, עפולה: 12־25, השומרון: 10־20, תל־אביב: 16־25, לוד: 14־25, יריחו: 14־27, עזה: 16־25, באר־שבע: 12־24, אילת: 17־29.

שר החינוך והתרבות יצחק נבון מעניק את פרס היצירה על־שם אשכול למשורר נעים עריידי. (צילום: י.פ.פ.א.)

צה"ל פינה כוחותיו וכוחות צד"ל משני מוצבים בלבנון

2 מחבלים נהרגו בהיתקלות עם כוח צה"ל

מאת מלי זליגר, ושמעון וייס, כתבי „דבר"

צה"ל פינה כוחות ישראליים ושל צד"ל משני מוצבים באיזור הרגבן שבאיזור הבטחון במערב הגזרה המרכזית, בנסיון להחזיר בדרך זאת אוכלוסייה אזרחית לכפרים. כך גילה אתמול שר הבטחון במגישה עם כתבים צבאיים.

שני המוצבים, שהיו מקור לתקיפות ולחיכוכים ולידי הרגיד, פונו ובאחד מהם הוזמן להתיישב כוח של יוניפי"ל. המוצב השני אמור להישאר ריק, ונהדפו כמה נסיונות של „אמל" להשתלט עליו.

שר הבטחון עמד על השקט היחסי השורר בימים אלה באיזור הבטחון וציין, כי חלק מהמובילים בהיתקפות חיזבאללה שהיו לפני מספר חודשים, נהרגו במהלך הקרבות. עובדה זאת משפיעה כנראה על דלילות התקיפות. להערכתו, חזרת האוכלוסייה לכפרים שבקירבת איזור הבטחון ומצפון לו תתרום לשקט יחסי.

בהתייחסו למצב בעזה, הביע שר הבטחון שביעות רצון מההצלחה בחיסול התארגנות ענפה של אנשי הג'יהאד האיסלמי, שהיו אחראים לרוב הפיגועים בשנתיים האחרונות באיזור. השר רבין הצביע על השתייכות אנשי הג'יהאד האיסלאמי לאש"ף של עראפאת, ועמד על הצורך לנטרל את המרכיב הדתי הפנאטי מהחיכוכים הפוליטיים בעזה ובשטחים. השר הבהיר, כי לקחי התקריות האחרונות בעזה ובשטחים נלמדו והועננו הנהלים.

צה"ל הרג 2 מחבלים בדרום־לבנון

שני מחבלים נהרגו אתמול לפנות בוקר בהיתקלות בין כוח של צה"ל לחוליות מחבלים בגזרה המרכזית של איזור הבטחון. לא היו נפגעים לכוחותינו.

התקרית החלה במוצאי־שבת לאחר חצות, כאשר כוח של צה"ל, שהיה במשימות בטחון שוטף באיזור הבטחון, הבחין ברמזיות תשודות הנעות מכיוון צפון לדרום באיזור רכס עלי טאהר. הכוח פתח באש לעבר החוליה. עם אור ראשון החלו כוחות צה"ל בסריקות באיזור ובמהלכן נתגלו גופות שני מחבלים. ליד הגופות נתגלו רובי קלצ'ניקוב ששימשו את שני המחבלים וכן מטעני צד וחומרי חבלה.

נראה, כי חולית המחבלים זממה להטמין את מטעני הצד וחומרי החבלה על צירי תנועה המשמשים את כוחות צה"ל וצד"ל באיזור. איזור ההיתקלות, לא הרחק מרמת נבטיה, נחשב לאיזור המועד לחדירות של חוליות מחבלים ומארבים נגד סיורים.

במערכת הבטחון מסיימים תוכנית התשלומים לתע"א

לצורך סגירת פרוייקט הלביא ופיטורי 3,000

מאת מלי זליגר, המכתבת הצבאית של „דבר"

במערכת הבטחון מסתיימת בימים אלה עבודת הגיבוש של תוכנית התשלומים לתעשייה האווירית לצורך סגירת פרוייקט „לביא". התוכנית כוללת את פרישת הפיטורים של כ־3,000 העובדים.

שר הבטחון יצחק רבין שמסר על־כך אתמול במגישה עם הכתבים הצבאיים, הבהיר כי עלות הסגירה של הפרויקט תעמוד, בהתאם להערכות מוקדמות של ראשי המשרד, על 400 מיליוני דולרים.

הבעיה היחידה בקשר לעלות הסגירה היא החזר הכספים לחברת המנועים „פראט אנד וויטני" האמריקאית, המבקשת 300 מיליוני דולר. שר הבטחון מעריך, כי זוהי רק הצעה ראשונית.

מפעלים אמריקאים אחרים קיבלו בהבנה את כוונת הסגירה ובמשא־ומתן איתם השתתפו גם אנשי הפנטאגון שתרמו בנוכחותם להבנה הטובה. בכוונת משרד הבטחון להעביר כספים לתעשייה האווירית למטרה זאת בתשלום מדורג, מנובמבר ועד סוף מארס 1988. לאחר מועד זה לא יועבר כל תשלום.

בכוונת משרד הבטחון לעמוד על ביצוע תוכנית הפיטורים כשהמערכת מתחייבת לספק עבודה לכ־200 עובדים בתוך התעשייה האווירית ולהקצות על סמך החלטת הממשלה, 100 מיליוני דולר בלבד לפיתוח מוצרים.

„מספיק לנו שאנו מחזיקים היום אנשים בטלים בתעשייה האווירית. אי־אפשר לנהל מערכת שלא תהיה בנויה על שיקולים כלכליים ולא נבזבז את תקציב הבטחון על סיבסוד אבטלה סמויה לעובדים שאין להם מה לעשות", הטעים שר הבטחון.

עלבי התוכנית המתגבשת, יפוטרו כ־800 עובדים זמניים, כ־400 ייצאו לפנסיה מוקדמת, בתנאי שעבדו בתעשייה האווירית יותר מ־15 שנים והם בני 55 שנה ומעלה. עוד כ־1,800 עובדים יוכלו לפרוש מרצון בתנאים מועדפים.

הכספים שיועברו הם חלק מתקציב שאמור להיות מועבר לתעשייה האווירית מתוך הכספים שהיקצו האמריקאים לתשלומים אחרים שלא ייצאו אל הפועל.

„חשיבות צמצום עלות הסגירה היא רבה מאד", הדגיש אתמול שר הבטחון, „כבל שנשלם פחות, יהיה יותר כסף לבטחון בפועל".

לדברי שר הבטחון, מתעכבת הוצאתם אל הפועל של פרוייקטים במסגרת „חלופות צה"ל", בגלל העברות כספים לסגירת הפרוייקט.

בעדיפות ראשונה מבחינת שר הבטחון, נמצאת העיסקה לרכישת כמות נכבדה נוספת של מטוסי אף־16 אמריקאים, הדומים בכל האפשר לאלה שכבר קיימים בחיל האוויר. עיסקה כזאת תעלה כ־2 מיליארד דולר, בין 17 ל־18 מיליון דולר למטוס, והיא תענה – אם אמנם תתבצע בהתאם לכוונות – על צרכי חיל האוויר כבר בעוד שלוש שנים.

השר יצחק רבין הביע חשש, כי על אף העמדה האוהדת של הממשל לצרכי ישראל ואף שהחלטה על סגירת הפרוייקט הועילה מאד לאווירה הטובה בין שני הממשלים, יאיץ המצב הכלכלי בארה"ב את המגמות של הקונגרס לשקם את כלכלת ארה"ב גם על חשבון הסיוע לישראל.

השר אמר, כי הוא מאמין בכוחו למנוע קיצוץ בסיוע, אך המאבק על כך יהיה קשה.

הממשלה רוצה לעקוף

(המשך מעמ' 1)

להקיקה הכנסת ויימשך זמן רב.

על אף דרישת כמה שרים סירב ראש הממשלה יצחק שמיר לקיים דיון על מצב רשות השידור, והממשלה הסתפקה בדיווחים של שר החינוך שהציג את דרישות העתונאים השובתים ומנכ"ל רשות השידור אורי פורת.

פורת תקף בחריפות את העובדים העיתונאים וטען, כי המאבק הנוכחי הוא על שליטה ברשות השידור. לדבריו, המצב ברשות „גובל בטירוף". אין משמעת ומוסר עבודה והם מקבלים שלוש משכורות באמצעות הגלמוריות".

פורת קרא לפטר מיד 600 מהשובתים העתונאים, בטלים מכלל העיתונאים ברדיו ובטלוויזיה. שר החינוך והתרבות טען, כי העיתונאים תובעים להשוות את שכרם לשכר העיתונאים בעיתונות הכתובה, תובעים לאפשר להם להמשיך לעסוק בעבודות צדדיות (הלהקרות) ולמנוע את פיטוריו של כתב הטלוויזיה בדרום גיורא צור.

שר העבודה והרווחה משה קצב הציע כי הממשלה תדון במכלול בעיות הרשות תקרא לעובדים לשוב לעבודה ותבטיח להם להכנס למשא־ומתן. שר האוצר משה נסים אמר: „לא נשלם להם אגורה נוספת על מה שהוסכם בשירות הציבורי".

יגאל הורביץ אמר: „יש לסגור מיד את הטלוויזיה לשלושה חודשים, ולא לפתוח אותה עד שיעשה בדק בית". יצחק מודעי: „השביתה פוגעת באמי בת ה־83. יש לאפשר לקשישים שהם הנפגעים העיקריים, לקבל בחזרה את כספי האגרה שהם משלמים". יצחק רבין: „מדוע משביתים גם את השידורים בערבית כה יקרה. אם הטלוויזיה הירדנית תגביר את שידורה בעברית". יוסף שפירא: „יש לבחור קודם כל ועד מנהל ושם לרסוה".

אלי קריתי מוועד הטכנאים ברשות שנבזה במסיבת העיתונאים אמר שהטכנאים מטפלים בעניין דרך הצינורות המקובלים בהסתדרות.

השובתים טוענים, כי בקשות ממקורות שונים בממשלה ומחוצה לה לחידוש השידורים בערבית לחו"ל, כולל פנייתו של שר הבטחון יצחק רבין בישיבת הממשלה אתמול, נדחו על־ידי הנהלת הרשות. בכל אופן, אומרים השובתים, איש לא פנה אליהם בעניין על אף נכונותם המוצהרת לשקול בחיוב בקשות כאלו.

השובתים אומרים, כי אורי פורת מנכ"ל הרשות לא נענה לפנייתו של השר נבון לחדש את המו"מ איתם. במקום זאת אומרים השובתים מפריח אורי פורת, הרשות לבקרים, מספרים חדשים של מפוטרים.

לדעת השובתים הגיע פורת לשיא היום בישיבת הממשלה כשטען, כי יש 600 עובדים מיותרים מתוך 1800 עובדי הרשות. השובתים אומרים, כי מספר העובדים מגיע ל־1500.

הם מוסיפים ואומרים, כי לפורת אין נסיון לדעת מה כרוך בהפקת תוכניות רדיו וטלוויזיה. אם יפוטרו 600 עובדים תחדל – כך אומרים השובתים – הרשות מלתפקד.

לדעתם, רפורמה נושא אורי פורת משמעותה הרס גמור לרשות. השובתים אומרים, כי כל המאבק הוא על עקרון ההצמדה לעיתונאי והפעיל לא היה בה יותר מהצעת האוצר (75 שקלים כמו בסקטור הציבורי). לפי חשבונם של השובתים יתאפשר הדבר, מבוין שההסכם יחול מאוקטובר או נובמבר ולא מאפריל. סכום התוספת שהוצע בחלקה הראשון של השנה ישולם במחצית השנה. השובתים מוסיפים שהסכימו לחתום על רוב דרישותיו של אורי פורת כלומר: שקט תעשייתי, הפעלת הציוד החדיש ועקרון הארגון האחיד לעובדים ברשות השידור.

השובתים תולים תקוות אחרונות בוועדה הציבורית שהציע השר נבון. הוועדה, לפי הצעתו, תתחיל את עבודתה עם סיום השביתה. הם אומרים, כי ישתפו פעולה עם כל הצעה שתציע, ויקבלו אפילו אם תמליץ על פיטורים, זאת במידה שההצעות לא יהיו עקביות. הוועדה אמורה לגמור את עבודתה בסוף מארס.

נסים יורה לעכב

(המשך מעמ' 1)

שבה ישתתפו ראשי ההסתדרויות ההנדסים, האקדמאים במדעי החברה והרוח וכן ההנדסאים והטכנאים.

בהסתדרות בקורת, כי ההסכמים שהושגו אכשס יוצא את האיגודים האקדמאים שהתארגנו לאחרונה במסגרת הקונפדרציה, הפגיעה על שלמות של ההסתדרות.

דיון סוער בשכר הבכירים

שר האוצר משה נסים ביקש מיושב־ראש ועדת הכספים של הכנסת אברהם שפירא לעכב את פרסום עדכון שכר הבכירים ב„רשומות", כדי לאפשר קיום דיון בנושא.

כתוצאה מעיכוב הפרסום ב„רשומות" ירדה העדכון בשיעור 23 אחוז בשכר הבכירים.

על פנייתו לשפירא מסר אמש נסים בישיבת הממשלה בתשובה לשאילתה שהגישה שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו.

מצרים תתגבר את כוחות כוויית תמורת סיוע בן 20 מיליארד ד'

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים, וסוכנויות הידיעות

כוויית תגבירה ביממה האחרונה את מערך הגנים שלה באי פאילאקה, השוכן מול הציריאני מול ברדום עיראק, שממנו ירו העיראקים בשבוע האחרון שלושה טילי „סילקוורם" לעבר יעדים כלכליים בכוויית. צבא כוויית הציב באי פאילאקה עשרות טילי „הוק" מתוך כוונה שטילים אלה יירטו את טילי ה„סילקוורם", שהאיראנים עלולים לירות בעתיד לעבר שטח כוויית.

בינתיים נכתב בעתון „סאנדיי טיימס" הלונדוני, כי מצרים כבר שלחה בשבוע שעבר 70 טייסים ומומחי נ"מ לכוויית, כדי לסייע לה להגן על נמל אחמדי החשוב, שנפגע בשבוע שעבר מטיל „סילקוורם". לדברי העתון, מדובר בשלב ראשון של תוכנית מצרית מקיפה יותר להושיט לכוויית סיוע צבאי, שתצא לפועל לאחר כינוס ועידת הפסגה הערבית בירדן ב־8 בנובמבר.

בתמורה יוזרמו נסיכויות הנפט במפרץ הפרסי סיוע כלכלי למצרים בסכום גדול של 20 מיליארד דולאר.

בעקבות הפגיעה במערכת ההידראולית של מסוף הנפט הכווייתי החשוב בנמל אחמדי טוענות עתה מיכליות הענק הכוויתיות רק 80 אחוז מהקיבולת שלהן בנמל זה ואילו את שאר הנפט הן נאלצות לטעון ממיכליות אחרות הממתינות להן ליד נמל חור פאקאן שבדרום המפרץ. יחד עם זאת מסרו מקורות כוויתיים כי הנזק שנגרם למסוף הנפט לא הביא להפחתה כלשהי בכמות הנפט שכוויית מייצאת לחו"ל.

איראן מתכוננת לעימות

אתמול הכריז ראש ממשלת איראן מר חוסיין מוסאווי בשידור ברדיו טהארן, כי איראן עושה הכנות כלכליות לקראת עימות ישיר עם ארה"ב. מוסאווי דיבר בתום ישיבת הממשלה שהוקדשה למצב הפנימי.

שרי החוץ של שש המדינות החברות בפדרציית הנסיכויות במפרץ הפרסי קראו אתמול למדינות ערב להחליט על ניתוק יחסיהן עם איראן בוועידת הפסגה הערבית, האמורה להערך בירדן ב־8 בנובמבר. החלטה על כך התקבלה בתום הכינוס שערכו שרי החוץ של סעודיה והנסיכויות הנפט הערביות בריאד.

בהודעת הסיכום של הכינוס נאמר עוד, ששש המדינות החברות בפדרציה תראינה בכל תוקפנות איראנית נוספת נגד כוויית פגיעה במדינות הפדרציה כולן.

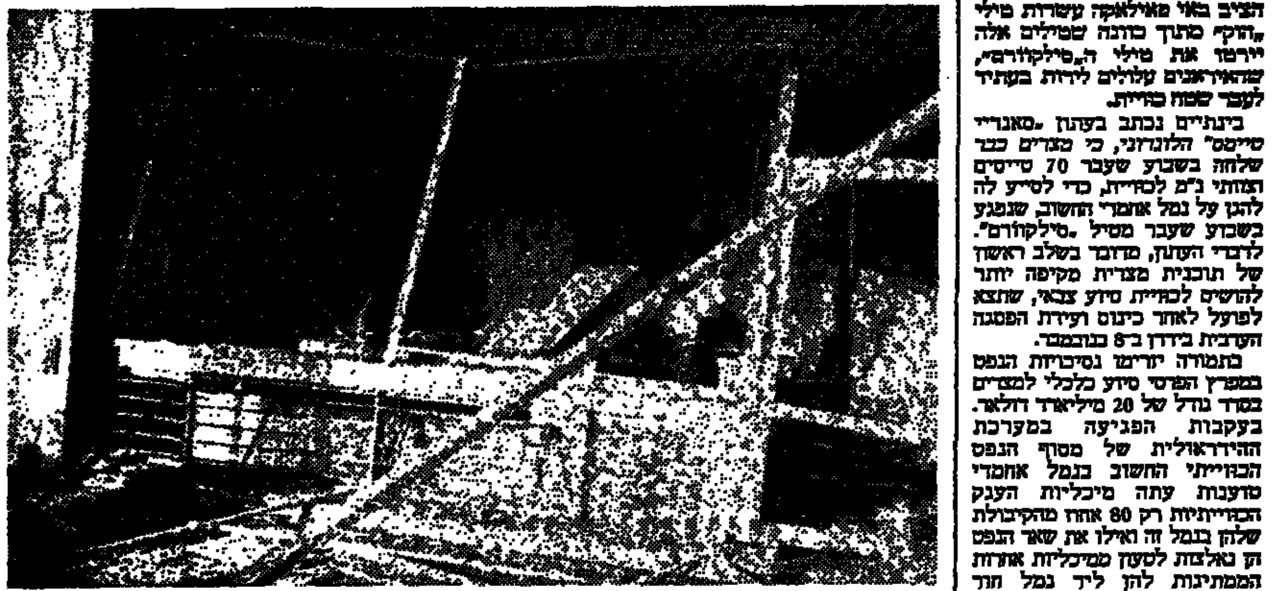

חזיתה המנופצת של סוכנות נסיעות בכוויית, המבצעת עסקים גם עם חברת „פאן אמריקן" לאחר התפוצצות מטען חומר נפץ בקרבתה בשבת. דיפלומאט מקומי טען אתמול, שהמטען יוצר כנראה על־ידי מניחיו בתוך תחומי כוויית ולא הוברח אליה מחו"ל. (צילום: א.פ.)

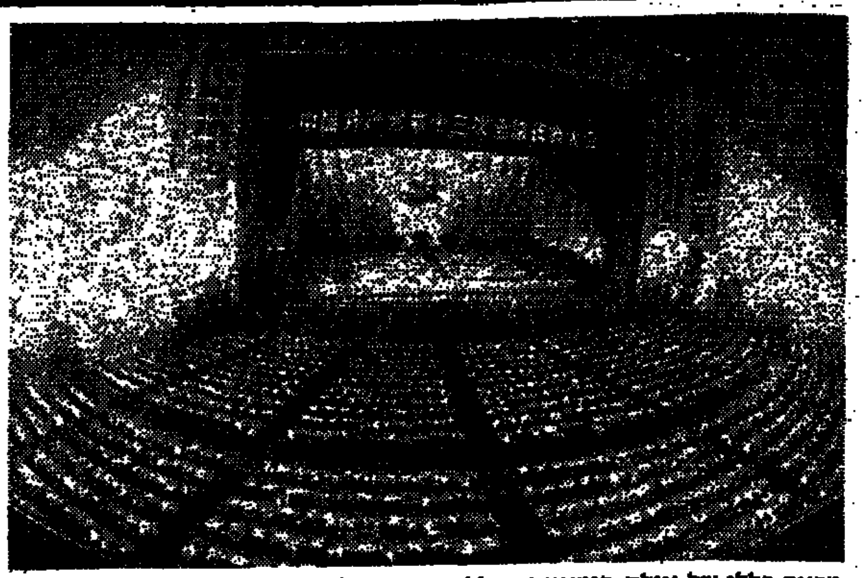

מראה כללי של אולם הוועידה הכללית ה־13 של המפלגה הקומוניסטית הסינית. הוועידה נפתחה אתמול בהתקפה מוחצת על השחיתות בקרב פקידי הממשל וקריאה לקידום מנהיגים זוטרים בצמרת המפלגה. במקום מרכזי על הבימה נראה יורשו המיועד של דנג הסיאו־פנג, ראש הממשלה זאו זיאנג, מנהיג צעיר יחסית שקודם על־ידי דנג. כמה מהמנהיגים, מהמבכים קשישים בני 80 ויותר, הגיעו למושביהם כשהם נתמכים על־ידי סדרנים. בנאומו תקף ראש הממשלה זאו זיאנג, שבלט בחליפתו המערבית, אותם גורמים בביורוקראטיה הסינית שריכזו בידיהם סמכויות יתר, והכריז: „אנו סובלים מביורוקראטיה מוגזמת ומהשפעות פיאודאליות שיש לחסלן". יצוין, כי על אף הימנעותו מלהתייחס במישרין למהומות בטיבט הוא הכריז, כי „נודעת חשיבות להגברת האוטונומיה של המיעוטים הלאומיים". (צילום: א.פ.)

מחווה לקראת ביקור הנשיא הרצוג

סנאט ארה"ב בנוסח אוסטרליה: מוקיע השוואת הציונות לגזענות

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

הסנאט של ארה"ב קיבל ביום ו' פה אחד החלטה המאמצת את החלטת הפרלמנט האוסטרלי מלפני שנה בדיוק, נגד החלטת או"ם המשווה את הציונות לגזענות.

החלטת הסנאט האמריקאי היא מחווה לקראת ביקורו של נשיא המדינה חיים הרצוג בארה"ב בראשית נובמבר, שיהיה הביקור הממלכתי הראשון של נשיא ישראלי בארה"ב.

החלטת הסנאט התקבלה ביוזמת הסנאטור דניאל פאטריק מוינהן, ששירת לפני 12 שנה כשגריר ארה"ב באו"ם, לצדו של הרצוג, שהיה אז שגריר ישראל באו"ם.

ההחלטה מאמצת כאמור את החלטת שני בתי המחוקקים של אוסטרליה וזה לשונה: „הבית מחליט שהחלטת העצרת הכללית של האו"ם מספר 3379, המשווה את הציונות לגזענות, היא א. בלתי מועילה להשגת הסדר במזרח התיכון; ב. אינה מתיישבת עם אמנת האומות המאוחדות; ג. אינה מקובלת, שכן היא מציגה באורח מסולף את הציונות; ד. החלטה זו גרמה להגברת העוינות ולהסתה אנטישמית והבית קורא לממשלת ארה"ב לתת תמיכתה למאמצים לבטל את ההחלטה מספר 3379 של או"ם".

מצרים לא מעמידה לדין רוצחי הישראלי מחשש להפגנות איבה

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – מצרים אינה מעמידה למשפט את שני מנהיגי הכנופיה שרצחה ישראלי והתנקשה באמריקאי, אשר נאסרו לפני כחודש, מחשש להתלקחות רגשות אנטי־ישראליים – כותב ה„אובזרוור" הלונדוני בשם העתון „אל־חליג'" היוצא במפרץ.

שני הקולונלים לשעבר, מחמוד נורודין סעיד ומוהידין אולי ראג'ב, עומדים בראש קבוצה המכונה „מהפכני־מצרים" הפועלת מאז 1984. הם נעצרו לפני יותר מחודש אחרי שהמשטרה קיבלה דמי אנונימי, אך הממשלה המצרית שומרת על שתיקה בעניין, וכן העתונות המצרית. „אל־חליג'" אומר כי, בשעה שנעצר קולונל ראג'ב נשמעו יריות בביתו שברובע שוברה אל־חיימה בקאהיר. הוא נפצע ונלקח לבית־חולים. בביתו של קולונל סעיד נמצאו שילי „קטיושה" וסכום של 500,000 דולאר.

הכנופיה התפרסמה לראשונה ב־1984 כאשר לקחה על עצמה אחריות ליריות על הנספח התרבותי בשגרירות ישראל בקאהיר ואחר־כך לרצח הישראלית ולפציעת שני ישראלים בתוכן הישראלי ביריד הבינלאומי בקאהיר, וליריות על מכוניתו של קצין בטחון בשגרירות האמריקאית בקאהיר. על־פי המקורות עומד מאחורי הכנופיה שליט לוב מועמר קדאפי, הרואה את עצמו כיורש הרעיוני של נאצר.

העתון אומר, כי רגשות אנטי־ישראליים מבוטאים עתה בפומבי בקאהיר וכי יש הרגשה כללית כאילו ישראל לא כיבדה את רוח הסכם קמפ־דייוויד.

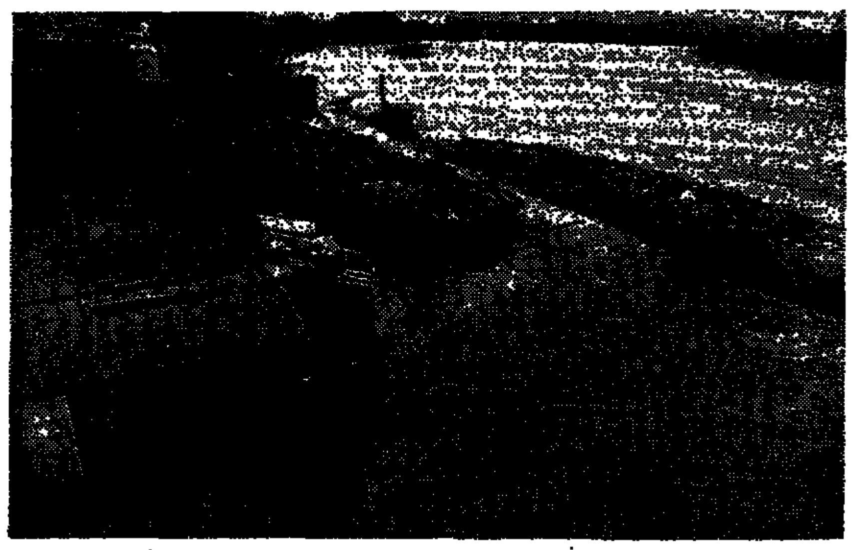

ממעללי ממעללי הטייפון „לין": מימיו הגואים של הנהר קילונג שילחו את יושביה המבוהלים של שכונת מגורים זו בטאייפה אל גגות הבתים. בתים רבים בעיר הוצפו במים, שעומקם הגיע במקומות רבים ל־2 מטרים. (צילום: א.פ.)

עוד שלושה נהרגו ואחד נפצע בגלי המהומות בדרום־אפריקה

יוהנסבורג (א.פ.). – שלושה שחורים נדקרו אתמול למוות ורביעי נפצע אנושות בהתפוצצות בקבוק תבערה, שגרם לשריפת שלושה בתים בעיירת תבל באסטל בדרום־אפריקה. מספר ההרוגים הרשמי בגל התנגשויות הדמים בין חברי הארגונים השונים המתנגדים לאפארטהייד הגיע בכך ל־50.

בכתבה שהופיעה בעתונה הגדול ביותר של דרום־אפריקה, ה„סאנדיי טיימס" נאמר, שנוכח גל האלימות האידיאולוגית, המלווה בביזה, ברצח ובאונס בקהילה השחורה, התארגנו תושבי עיירות השחורים ב„יחידות התגוננות" – קבוצות של נשים, ילדים וקשישים מתכנסים באיזור מרכזי ומוגן של העיירה ומתכנים לשמירה מתמרות של הצעירים.

מי שמוליך להצות שטח הנתון לשליטתו של ארגון עויין צפוי, לדברי כתב העתון, להתקפה, אם כי רוב מקרי המוות לא היו מן הסוג הזה, אלא בהתקפות מתוכננות ובמארבים על־ידי חברי כנופיות הנושאות בכידונים, במאששות ובגרזנים.

ארגוני סיוע מקומיים וכתבים גורסים שמספר הקרבנות גדול בהרבה מזה שנמסר על־ידי השלטונות בדיווחיהם היומיים. דיווחים אלה מתפרסמים על־ידי המשטרה בהתאם לתקנות מצב החירום, שהוכרז לפני כשנה וחצי ושאוסר דיווח עצמאי של אנשי תקשורת מאזורי אלימות.

2,000 חולי איידס חדשים תוך שבועיים בדו"ח הבריאות לאו"ם

ז'נבה (ע"ר וא.פ.). – מספר חולי האיידס ברחבי העולם גדל ב־1,990 במהלך השבועיים האחרונים – מסר ארגון הבריאות העולמי בדו"ח האחרון שלו, שהתפרסם בסוף השבוע שעבר. בסך הכל נרשמו, לדברי הדו"ח, 62,445 מקרי איידס ב־126 מדינות עד ה־21 באוקטובר, לעומת 61,346 מקרים ב־124 מדינות, שנרשמו עד ה־7 באוקטובר.

כידוע, מייצגים המספרים של דו"חות ארגון הבריאות העולמי רק חלק קטן ממספרם האמיתי של החולים ברחבי העולם, מאחר שרובם אינם נרשמים.

אתמול נכתב בעתון „שיקאגו טריביון", שמקרה המוות הראשון מאיידס אירע, קרוב לוודאי, בסנט־לואיס בשנת 1969, כעשר שנים לפני הופעת המקרים הראשונים של המחלה בקרב ההומוסקסואלים בניו־יורק.

לדברי העתון, גרם מותו של נער בן 15 באותה שנה להתבלבלות עמוקה אצל רופאיו, משום שלא עלה בידיהם לעמוד על סיבה של מחלתו, והם שמרו דגימות של נוזלים ורקמות מגופו לשם בדיקה בשלב יותר מאוחר. באחרונה נבדקו הדגימות על־ידי ד"ר רוברט גארי מבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת טוליין והתברר, כי הנער מת קרוב לוודאי מנגיף מחלת האיידס.

עמיתו של ד"ר גארי שמסר על דבר הגילוי, ד"ר ארתור גוטליב מאותו המוסד הרפואי, אמר שבמהלך השבוע ייעשו בדיקות נוספות בדגימות כדי לאשש סופית את מסקנות החוקרים.

רוב החוקרים סבורים ש„סינדרום הכשל החיסוני הנרכש" קיבל את צורתו הנוכחית במרכז אפריקה והגיע לארה"ב באמצע שנות ה־70. אבל נסיבות מותו של הנער, שכונה על־ידי העתון בשם רוברט ר., מעוררות מחדש את השאלות, כיצד נפוץ הנגיף בארה"ב ועל־פני איזה פרק זמן.

ד"ר ויליאם דרייק, פתולוג שניתח את גופתו של רוברט ר., מצא גידולים זעירים בצבע סגול, המכונים „סרקומת קפוסי", סוג נדיר של סרטן הנחשב כיום לסימן ראשי של מחלת האיידס. הנער גם סבל ממחלת ריאה שהתפשטה בגופו ללא כל סימן לבלימתה על־ידי המערכת החיסונית.

10,000 תיירים יבואו לתחרות ‚מיס יוניברס' בהיכל יד־אליהו

מאת רזי משיוב, סופר „דבר"

כ־10,000 תיירים, בתוכם 5,000 בעלי אמצעים מארה"ב וקנדה, יבואו לישראל להשתתף באירועי תחרות מיס יוניברס, שתתקיים בחודש מאי 1989. אולם היכל הספורט ביד־אליהו יותאם במיוחד למטרה זו ותותקן בו במה ענקית, עם תפאורות מתחלפות וציוד מתוחכם. ההשקעה באירוע זה תנוע בין 2.5 ל־3 מיליון דולר ומחזור הכספים יגיע ל־70 עד 80 מיליון דולר.

פרטים על האירוע מסרו אתמול גיל גוטפריד, מנכ"ל חברת „רושיר", החברה בעלת הזכיון לאירועי „מיס יוניברס" בישראל וטוביה סער האחראי על השידור וההפקה של האירוע.

נמסר, כי התחרות תהיה אירוע תקשורתי ומסחרי שיגלגל מיליוני דולרים בהפקה עצמה, בפרסים שישולבו בה ובחוזי זכיונות לשימוש בשם התחרות, בסמליה, בצילומיהן ובשמן של 80 המועמדות לתחרות מלכת היופי, למסעות פרסום וקידום מכירות.

החל מחודש ינואר 1988 יבואו לישראל מדי חודש 10 עד 15 מלכות יופי למסורת קידום המכירות של בעלי הזכיונות ולכסוי עתנאי של המדינה המארחת את התחרות.

באירוע שישודר לרחבי תבל באמצעות לוויינים, בו יצפו כ־700 מיליון צופים. בהפקתו יעסוק צוות אמריקאי בן 150 עד 220 איש, עובדי החברה המארגנת את התחרויות של מיס יוניברס.

במאי 1989 יתקיימו למעשה ארבעה אירועים מרכזיים, המהווים שלבים בתחרות לבחירת מיס יוניברס: טקס הפתיחה, טקס ההצגה, חזרה כללית וטקס ההכתרה. כל אחד מהאירועים, שיתקיימו בהיכל הספורט, יהיה פתוח לקהל הרחב.

סכום המינימום לקבלת זכיון הוא 100,000 דולר ועד כה נחתמו חוזים עם חברת אל על והלנה רובינשטיין. אלה יוכלו להפעיל את הזכיון עד שנת 1990.

ראש העיר תל־אביב־יפו שלמה להט בירך על ההחלטה לקיים את התחרות בתל־אביב.

ההשקעה של חברת „רושיר" בהכנות לקיום התחרות בישראל נאמדת עד כה במיליון דולר בקירוב, כולל רכישת הזכיון.

בעקבות ההתקפה על מעדניית כחיל ביפו

בני שניר נעצרו – אך המשטרה יודעת שלבני כחיל שונאים רבים

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

יוסף שניר (47), בן נעצר אתמול לחמישה ימים בחשד במעורבות בנסיון לרצח בירייה ובריסוס את בני משפחת כחיל מיפו בחנותם ביום ו' האחרון.

ב־23 באוקטובר בשעה 9.00 בערב ירו אלמונים לעבר חנות השייכת למשפחת כחיל ברחוב יפת 93 ביפו. הירי בה מכלי נשק שונים. וכן נזרק לתוך החנות רימון רסס צה"לי. בהתקפה נפצעו קשה שני בנים ממשפחת כחיל, אשתו של חסן כחיל ושני עוברי אורח. כל הפצועים מאושפזים בבתי־חולים בעיר.

מפקח עמי מלול ממפלג תשאול ביחידה המרכזית של משטרת מחוז תל־אביב אמר אתמול בבית־המשפט כי שלושה מתוך חמשת הפצועים הם פצועים קשה. הוא ציין, כי ידוע לו, שמשפחת כחיל, המעורבת בעסקי סמים, קנתה לעצמה שונאים רבים ולאו דווקא מאנשי משפחת שניר, הנמצאים עם המשפחה בסכסוך דמים היסטורי. אחד השונאים של משפחת כחיל, ציין איש המשטרה, הוא עבריין יפואי מסוכן, שזכה לכינוי "צ'יסה", אך גם בני משפחת שניר. הם אויבי משפחת כחיל.

מעדות איש המשטרה התברר, כי אשתו של החשוד שניר מסרה גירסה שהיא חלק מהאליבי שלו. אולם המידע אודות שלושת בני משפחת שניר שנעצרו בידי המשטרה מנוגד לעת עתה למודיעין, והחקירה נמצאת בעיצומה.

עו"ד דוד מקרין, המייצג את בני משפחת שניר, אמר אתמול בבית־המשפט: „משפחת כחיל יש לה אויבים רבים. לפני תשע שנים, באותה מעדניה, חמישה נאשמו ברצח האב כחיל הם וזוכו אחר כך. בעקבות הזיכוי יזם הבן כחיל פגיעות ביותר מעשרה עבריינים כבדים והם אותו צ'יסה". רבים מחפשים את ראשו של הבן כחיל, מלבד זה שהוא סוחר סמים בקנה מידה גדול. ההוד מעולם לא נעצר בכל פרשת הסכסוכים בין משפחת כחיל לשניר".

יוסף שניר עם פרקליטו, עו"ד דוד מקרין. (צילום: שאול רחמים)

גדרות הפרדה יוקמו בכבישים מסוכנים

משרד התחבורה הוציא לאחרונה מכרזים להקמת גדרות הפרדה בכמה כבישים מסוכנים. כך מסר אתמול שר התחבורה חיים קורפו בדיווח השבועי שלו לממשלה על מצב התאונות.

סלפאק יצא ממוסקווה ויגיע הערב לישראל

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

אסיר ציון לשעבר, ולאדימיר סלפאק, יצא אמש ממוסקווה בדרכו לווינה. הוא אמור להגיע הערב לישראל. סלפאק, בן 60, היה אחד מפעילי העלייה הידועים ביותר בברה"מ ואחד מוותיקי המסורבים, הוא היה מסורב יותר מ־17 שנה.

סלפאק, מהנדס רדיו במקצועו, עזב בשנת 1969 את עבודתו כראש מעבדה במכון למחקר טלוויזיה במוסקווה, בתקווה כי צעד זה יקל על יציאתו מברה"מ, אולם בקשתו נדחתה.

ביוני 1978 נעצר יחד עם אשתו, לאחר שתלו על מרפסת ביתם במוסקווה שלט הקורא לשלטונות לאפשר לו ולרעייתו לצאת לישראל. הם נשפטו באשמת „חוליגניות זדונית". רעייתו נידונה לשלוש שנות מאסר על־תנאי ואילו הוא נשלח לחמש שנות מאסר בגלות.

המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ מתכננת לערוך הערב בשדה התעופה קבלת פנים חגיגית לבני הזוג סלפאק.

ביגון: מנסים להפחיד יהודי ברה"מ מקשרים עם היהודים במערב

מוסקווה (ע"צ). – אסיר ציון לשעבר יוסף ביגון הגדיר אתמול כ„הסתה" מאמר שהופיע בבטאון הממשלה הסובייטית „איזווסטיה", שבו נטען כי ישראלי שכנע אותו להישאר בברה"מ, כדי להמשיך בפעילותו למען יהודי ברה"מ.

בשיחה טלפונית עם סוכנות הידיעות הצרפתית הבהיר ביגון, שקיבל ב־7 בספטמבר היתר יציאה, 16 שנה לאחר שהגיש את בקשתו הראשונה, כי הוא נשאר בברה"מ רק משום שבנו בוריס לא קיבל היתר לעלות ארצה. זה איננו יכול לעזוב את ברה"מ, משום שהורי אשתו לא חתמו על מסמך שאותו דורש משרד האשרות „אוביר" מכל המבקשים להגר.

יוסף ביגון הביע דעתו כי פרסום המאמר ב„איזווסטיה" משתלב ב„מערכה שנועדה להפחיד את היהודים הסובייטיים המקיימים קשרים עם יהודים בחו"ל".

העתון ידע לספר כי „שליח מקורב לחוגים של 'המוסד' ושמו בן־אברהם ביקש מביגון להישאר בברה"מ בשיחה שנערכה בשולי יריד הספרים במוסקווה בחודש שעבר".

דגים, צבי־ים ואצות שונות מתו בימים האחרונים מהרעלה בחוף הים של הרצליה. מקור ההרעלה כנראה בשפכי מפעל באיזור. מנכ"ל רשות שמורות הטבע אורי ביידץ פנה ודרש טיפול דחוף למניעת הזרמת השפכים המסוכנים לים. (צילום: יעקב כץ)

ברה"מ מקימה בסיס מודיעין בג'בל ברוך

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

ברה"מ החלה להקים בסיס מודיעין קטן על פסגת הר ברוך בלבנון – כך מסר השבועון הערבי „אלמוסתקבל", היוצא לאור בפאריס, בגליונו האחרון.

השבועון טוען, כי מידע זה נמסר לו על־ידי אנשי המיליציה הדרוזית בראשות ואליד ג'ונבלאט, השולטים כיום על מרחב הר ברוך, השוכן כ־40 ק"מ מצפון לגבול ישראל.

לידיעה זו אין אישור במקורות אחרים.

שיבושים בטיסות בשל עיכוב בבדיקות בטחון

(ע). – כמעט כל הטיסות שיצאו אתמול את נמל התעופה בן־גוריון יצאו באיחור של 30 דקות עד שעה וחצה, בשל עיכובים בבדיקה הבטחונית של הנוסעים.

כל מנהלי התחנות של חברות התעופה קבלו אתמול אחר־הצהרים ש„יש יותר מדי נוסעים ופחות מדי בודקים".

מנהלי תחנות חברות התעופה אמרו, כי בעקבות זאת, הטיסות יוצאות באיחור. עם זאת היו חברות, והדובר בעיקר בחברת אל־על, שנאלצו להשאיר עשרות נוסעים בשדה התעופה ולהמריא בלעדיהם, כדי לא לשבש את זמני הטיסות.

החברות שלחו אתמול את הנוסעים לבתי־מלון על חשבונן והם יטוסו רק היום.

העיכובים החלו מאז לקחה רשות שדות התעופה לידיה את האחריות לבדיקות הבטחוניות, אך הרשות אינה מצליחה לגייס בודקים מתאימים, די הצורך, למנוע עיכובים כאלה.

איך תהפוך כל שקל שלך ל... ברכישת דירה.

■ „בטפחות תשואה לדיור" תוכל להפקיד כל סכום חד פעמי (החל מ-3,000 ש"ח) לתקופה של שנתיים וחצי, חמש או שמונה שנים.
■ הסכום יהיה צמוד במלואו למדד וישא ריבית עד 5% לשנה.
■ בתום שנה מיום ההפקדה תהיה זכאי למשכנתא בריבית מופחתת.
המשכנתא גדולה פי ארבעה מסכום החסכון שלך - כל שקל שלך ייהפך ל-5 שקלים ברכישת הדירה.
■ הזכות להלוואה שמורה לך מתום שנה ועד למועד משיכת כספי החסכון.
■ אם תחליט לא לרכוש דירה, אתה נהנה מתכנית חסכון טובה ביותר.

* עד למכסימום המותר (כיום 55,000 ש"ח) בכפוף לכללי בנק ישראל.
- המבצע לתקופה מוגבלת. הבנק רשאי להפסיק את המבצע בכל עת.

פתח תכנית חסכון „טפחות תשואה לדיור" ותזכה במשכנתא בריבית מופחתת.

טפחות

هكذا من الأصل

מפולת שערים נוספת במניות

ירידות של כ־6% במניות הכבדות אתמול ★ התיקון הטכני מיום חמישי נמחק לחלוטין – מדד המניות החופשיות בשפל ★ הצעים וירידות עד 1% בבנקאיות ★ ירידות תלולות ושערי מוכרים בלבד במניות החופשיות ★ פדיונות בקרנות הנאמנות ★ לאומי פ"א ובטוחה רכשו סחורה בירידות חדות ★ בני"ע רבים נמחקה תשואה של חצי שנה ויותר ★ למרות רמת מחירים אטרקטיבית חשש ניכר לבאות ★ בעלי עניין מתחילים לרכוש מניות במהלך המפולת

מאת שמואל רוזנבלום*

מפולת שערים פקדה שוב את הבורסה לני"ע היקפה הפעם היה גדול במיוחד תוך התמוטטות כוללת בתשואת ני"ע רבים. בהלת המכירות החלה עם פתיחת סיבוב המסחר הראשון בדירת המשתנים. הסיבה למכירות אינה ברורה די הצורך, נראה בעליל שמנהלי תיקים ויועצי ני"ע חוזרים להקטנת פרופורציות במניות גם במחירי הפסד וירידות תלולות. בעיה נוספת המעיקה ללא ספק על השוק הנוכחי הינה הנזילות הנמוכה של קרנות המניות שחלקן יושב בפרופורציית מניות סביב 85% לערך מסך הנכסים. אתמול נמשכו הפדיונות הבינוניים בקרנות. שתי נקודות אור בודדות עשויות לסייע מעט לאופטימיסטים הבודדים שהולכים ונעלמים במהירות. הנקודה הראשונה הינה רמת שערים נמוכה במניות רבות, ברמת מדד המצביעה על שחיקת מרבית התשואה הריאלית במניות רבות. במניות רבות אחרות אף ישנה שחיקה נומינלית חדה. הנימוק השני הינו תחילת רכישות מצד בעלי עניין וקונצרנים בני"ע שלהם, תופעה זו תלך ותגבר ככל שהירידות בשערים יימשכו. הגורמים הפעילים ביותר אתמול במסחר היו קרנות בל"ל ובטוחה שרכשו ני"ע בירידות חדות. למניות הבנקאיות נרשמו הצעים גדולים וירידות שערים של עד אחוז במניות המוזרות, כחלק מהמניות החופשיות נרשמו היצעי ענק מלכתחילה ואת מתוך כוונה לרשום את שערן במוכרים בלבד בירידה „קטנה" בת 5% בלבד, עד שפני הדברים יתבהרו. התחזית בה נתונה הבורסה אינה תורמת במאומה לשקט הנפשי של מחזרי הבורסה המאבדים את יכולתם לקבל החלטות במהלך תנודות חדות. לקראת סיום המסחר ובמהלך המסחר הרב־בודדי ניכרה קליטת הצעים סבירה יותר בהשוואה לתחילת המסחר, אין בכך להעיד כנראה על שינוי כלשהו מעבר לתקוות שהיום אולי תורגש התייצבות מסוימת בבורסה. לפתיחת המסחר מחר בוול סטריט תהיה ללא ספק השפעה ניכרת על מהלך המסחר אצלנו בימים הקרובים.

המסחר במשתנים – ירידות תלולות 5.49%–

מפולת השערים בבורסה נמשכה גם אתמול לאחר יום הפוגה בודד בו נרשמו עליות שערים. מחזרי הבורסה וציבור הפעילים אחוז בולמוס ותזזית ומכירותיו במהלך המשתנים היו בכל מחיר וללא היסוס. אתמול היו קונים גדולים במשתנים, קרנות בל"ל־פ"א ובטוחה מהקונצרן כלל רכשו שלל ני"ע בירידות חדות. כבר בפתיחת המסחר במניות הבינלאומי נרשמה בגובנת מכירה מבוהלת, הקונים מנגד לא הודרו לספוג את המוכרים והשערים במרבית המניות ירדו כ־6% יותר. קרנות של בנק דיסקונט סבלו בעת הפדיונות מפדיון גדול במיוחד נכנו אתמול עם הנכסים למכור מניות. קרנות בנק הפועלים בלטו כפאסיביות במסחר תוך תמיכה קטנה יחסית במניות הקשורות לקרנות הפועלים. על יתר מחזורי עסקאות גדולים נקשרו במניות הבינלאומי 5.75%– 10440 ע.נ, ים המלח 4.75%– 11340 ע.נ, נייר חדרה 5.25%– 196 ע.נ, כלל תעשיות 5%– 308000 ע.נ, טבע 4.5%– 5140 ע.נ, כלל ישראל 6%– 43800 ע.נ, פטרוכימיים 6%– 67000 ע.נ. גם במניות כלל סחר, אלרן, אלרון, עלית ונוספות נרשמו מחזורים גאים יחסית. בסיבוב המסחר השני נרשם שיפור קל לעומת הסיבוב הראשון תוך גידול בנפח הכספי. במסחר בשעות הצהריים נרשמה הגבת הצעים קטנים עד בינוניים שנקלטו במהירות. ביקוש בלט במניות הבנק הבינלאומי והיצע גדול לטרי נרשם בפטרוכימיים ובכלל תעשיות. סיכום המסחר במשתנים בלמד על מחיקת התיקון הטכני בשערי המניות שנרשם ביום ה' האחרון. עניין התיקון הטכני בשוק הנוכחי הופך להיות של במש, ספק אם הירידות אתמול יביאו הפעם לתיקון טכני היום לאור העצבנות המרובה ונפח ההצעים המולט. נראה שגם רמת שערים נוחה לא תהיה סיבה לתיקון טכני שכן הרמה עלולה להיות אטרקטיבית יותר בשערים נבוכים יותר. אתמול בלטה תופעת הגבנת הצעים בני"ע הפעילים ורבים בחרו לרשום שערי מוכרים בלבד בירידה של 5% בלבד. קליטת הצעים הבאה בבהר. שחזרה מעט את המוכרים.

קרנות הנאמנות – ראוה לקיה וסיכון גובר

חלק מקרנות הנאמנות הבווית בימים האחרונים בלחץ כתוצאה עקב היקפי הפדיונות ופרופורציות מניות גבוהה יחסית הגעה סביב כ־85% לערך במניות. בין הקרנות הלחוצות ביותר בולטות קרנות של בנק גדול ושל בנק בינוני. קרנות אלה מעוניינות בכל מחיר להגדיל את הקטע הנזיל ולפיכך הן מקשות על הפעילות. קרנות לאומי־פ"א מגלות בשוק הנוכחי עוצמה מרשימה תוך פעילות ערה וקליטת הצעים נאה. מנהלי פ"א סבורים כנראה שבמחיר מניות של כ־116% לערך ולאור שחיקת השערים החדה הסיכון ברכישה נמוך יחסית. לפ"א ישנה יכולת לפעול באורח נמרץ יותר עקב נזילות בשוק ויכולתה לתמרן בין קרנות מניות לקרנות סולידיות. תמרוני מנהלי פ"א עשויים להתגלות כמוצלחים אם השוק יתייצב, אם השוק יתדרדר עשויים גם בפ"א לשקול שנית את מעורבותם בשוק הנוכחי. אתמול נרשמה תנועת פדיונות בקרנות בערך כספי של כ־17 מיליון דולר לערך. המשך פדיונות כספיים גדולים או בינוניים יכניס את מערכת הקרנות ללחץ משמעותי יותר ועימו איצבנות „לעזור" למתרחש בשוק בעת ירידות. נראה שבקרוב עשויות קופות הגמל וההקרנות הסולידיות לגלות מעורבות יותר במתרחש בבורסה.

שוק המניות – חזרה לרמת השערים בינואר

בשערי מניות רבות נרשמה ירידת שערים תלולה שבמחקה את כל (או מרבית) עליית השערים מתחילת השנה. נראה כי בשוק הנוכחי הפסיקו האינדיקטורים הכלכליים להשפיע על המתרחש, בהנחה שמדד המחירים ינוע סביב 19% לערך בסיכום שנתי, הדולר כבר פוחת בינואר בשיעור של 10% מצויות מניות רבות בתשואה שלילית של ממש. הדבר בולט במיוחד במספר מניות של חברות מובילות בבורסה. יועצי ני"ע עימם שוחחנו אתמול אינם מסוגלים להעריך היכן ייעצר הסוף בשערי ני"ע. גורמים מוענים שמדד במניות החופשיות ברמה של 115 מסמן תחילת התייצבות בבורסה ורמת של קנית ני"ע לפרק זמן בינוני הארוך, מנגד ההתפתחויות בוול סטריט עשויות להביא להמשך ירידות בבורסה התל־אביבית. בארה"ב לפתע „נרשמה עליית שערים נאה עד למפולת. אצלנו כידוע נרשמה שחיקת שערים עוד בטרם החלה מפולת השערים. „בתגובה" בבורסה האמריקאית לא השתתפנו, במחול הסורים והמפולת אנו שותפים במעט מלאים. ברור שהפולה למתרחש בוול סטריט מקשה עוד יותר על הפעילות בישראל. ההתרחשויות האחרונות אצלנו הביאו לפסימיות גובר והולך בנוגע לחרידת בכף מפדיון הבנקאיות לקרנות הנאמנות ולשוק המניות. העובדה היחידה שניתן להתנחם בה כיום בבורסה הישראלית הינה רמת מחירים נמוכה ביותר במניות רבות. רמה זו אף שהיא אטרקטיבית להשקעה נתקלת כאמור בבהלת מכירות אגרסיבית ובמצב זה שיקול המחירים אינו פרמטר מהותי. בטווח זמן בינוני עשוי שיקול רמת המחירים להחזיר לשוק את מחפשי המציאות למיניהם שכן בסופו של ענין בחלק מהמניות גדול שווי ההון העצמי משווי השוק שלהם.

אופטימיות מסויגת בבנקים

במערכת הבנקאית ממשיכים להפיץ הערכות אופטימיות שונות לגבי הצפוי בבורסה. חלק מהבנקים סובר שרמת המחירים הנוכחית אטרקטיבית להשקעה וחלק אחר עסוק בהקטנת לחצי הפדיון בקרנות הנאמנות. פעילי ומחזרי בורסה מפנים אצבע מאשימה כלפי הבנקאים לדעתם לא סרחו הבנקים והקרנות שבניהולם לאושש את הבורסה. אלה גילו רפיון בתמסוך. כמעט תמיד בעיתות בורסאיות קשות מפנים המחזרים אשמות שונות, ולא תמיד מוצדקות, כלפי הבנקים. לכלכלני הבנקים מפרסמים בעיתונות מזה כחודש ויותר הערכות בורסאיות אופטימיות למרי תוך הרגשה שרמות המחירים במניות רבות אטרקטיביים. בדיעבד מי שפעל עפ"י פרסומי הבנקים נחל הפסדים. הבנקים אינם היחידים שהיו אופטימיים. אליהם התלוו רבים וטובים מאמצעי התקשורת ופעילי הבורסה. ייתכן שדווקא כעת מעיבה שתיקה מפרשנות חיובית שכן הנרכבים האופטימיים בקשיי רב פועלים עפ"י פרשנותם שלהם עצמם. בכל המערכת הכלכלית נראה קונצרן כלל כגוף המבין כמנה ביותר. שכן דווקא ראשי כלל מכרו ני"ע בתקופה טובה בשוק ורוכשים כיום מול הצעים כבדים וירידות שערים תלולות. התקוות הבנקאיות להתגברות רמת שערים ורישה במניות ועניין להשקעה ארוכה טווח עשויות להתגלות כמשוללות יסוד לאור המצוקה הציבורית ותופעת „העדר" הידועה. בנוסף יתקשו הבנקים להעריך את הצפוי בבורסה האמריקאית. רזה בלבד אינדיקטור רב חשיבות והשפעה על המתרחש בבורסה שלנו.

*הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצעה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אי.די.בי ש	21199		-76	-.4	-24.0
הספנות 0.1	— הפסקת מסחר —				
הספנות א 0.5	— הפסקת מסחר —				
כללי לא בהסדר 1	14100 תב	460	-1448	-9.3	-1149
פ.י.ב. 0.5	7750 תב	6164	-640	-7.6	-11882
הבינלאומי 5.0	7053	1895	-430	-5.8	+1020

כלולים בהסדר ההצעה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אידיבי ב"ד ל-88	101900	1772	-400	-4	-3200
אידיבי ב' ל-88	101100		-1400	-1.4	-1.0
אידיבי בכ"א ל-88	606000	2.0	-15000	-2.4	-2.0
איגוד ושות ב ל-88	75850	116	-300	-.4	-297
דיסקונט ב' ל-88	130294	63.0			+97.0
דיסקונט א' ל-88	129900	994	-900	-.7	-2138
דיסקונט ש ל-88	15180	23.0	-480	-3.1	-188
מזרחי ל-88	41700	4346	-400	-1.0	-7015
מזרחי ל-88	41830	271			+291
הפועלים ל-88	91000	.8	-1502	-1.6	-.8
הפועלים ל-88	68800	5168	-450	-.7	-7539
הפועלים ל-88	68690	437	-410	-.6	-362
כללי א' ל-88	175650	28.0			+8.0
כללי ש"ה 88	8450	150	+50	+.6	+130
בכל 88	43700	7368	-350	-.8	-12640
כלל ש"ח 11-88	16400	69.0			-52.0
מנין ונמר 1 88	58450	48.0	+50	+.1	+48.0
מנין ונמר 5 88	29850	95.0			+71.0

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אדנים 0.1	22725 תב	27.0	-2525	-10.0	-77.0
לאומי משכנתאות ש	8200 תב	180	-720	-8.1	-310
לאומי משכנתאות ב	9025	42.0			+12.0
טפחות	5665 מ		-298	-5.0	-826
[illegible] 1	4110		-60	-1.4	-172
[illegible] 5.0	— הפסקת מסחר —				
[illegible] 1שח	2091 תב	1670	-210	-9.1	-2330
[illegible]	3064 *	1030	-341	-10.0	-5612
* ביצוע חלקי 56.00%					
עצמאות 0.1	16200	41.0	-300	-1.8	-61.0
משכן ש	18711 תב	8.0	-2079	-10.0	-110
[illegible]	18900	83.0	-162	-.9	-49.0
[illegible] 1	10279	5.0			-6.0
[illegible] 2	5350	50.0			-30.0
[illegible] 1.0	3150 תב	268	-350	-10.0	-676
[illegible] 5.0	2567 מ		-136	-5.0	-2998
[illegible] 1.0	6697	251	-3		-71.0

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
סלמון א 1שח	800 תב	10084	-80	-9.1	-47525
החקלאות בכוכ א	— לא נסחר —				
החקלאות בכוכ ג	— לא נסחר —				
לאומי העסקיה א ס	11880 תב	121	-670	-5.3	-294
פתוח תעשיה בכוכ	— לא נסחר —				
פת תעש בכ ג	— לא נסחר —				
פת תעש בכ גג	— לא נסחר —				
פת תעש בכ גג1	— לא נסחר —				
פת תעש בכ ד	— לא נסחר —				
פת תעש בכ דד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	1072 מ		-56	-5.0	-25479
תיירות בכ	— לא נסחר —				
כלל ליסינג א 0.1	20309	217	-400	-1.9	-217
כלל ליסינג ב 0.5	17640	351	-360	-2.0	-377
כלל ליסינג אג"ח	17350	15.0			-15.0

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אילון בטוח 1ש"ח	120.5	9250	-1.0	-8	-8850
איתן ביטוח 1שח	130.0	25520	-5.0	-3.7	-10739
אררט 0.1	985	739			+251
אררט א 0.5	755	1279	-29	-3.7	-1279
בטוח משנה 1ש"ח	356 מ		-19	-5.1	-4352
בטוח משנה 5ש"ח	190.0 תב	8444	-12.0	-5.9	-21657
בטוח משנה אופ 2	242	1000	-14	-5.5	-4761
[illegible]	102.0	112000	-2.0	-1.9	-102000
הדר 1שח	167.0 תב	21226	-13.0	-7.2	-37720
הדר 5שח	144.5	27231	-6.0	-4.0	-33780
הדר אופ 2	153.0 תב	9163	-15.0	-8.9	-9763
הפניקס 1ש"ח	774	25314			+77186
הפניקס 5ש"ח	560 תב	4000	-34	-5.7	-4851
המשמר-הראל 1.0	5135 תב	149	-500	-8.9	-261
המשמר-הראל 5.0	4180 תב	621	-34	-.8	-637
מנורה 1.0	1854 תב	138	-111	-5.7	-383
מנורה 5.0	1349	217	-50	-3.6	-217
סהר פיתוח 3	356	10237	-9	-2.5	-7733
סקורטיס 1שח	1090	1341	-50	-4.4	-2301
צור ש	276	6000	-9	-3.2	-11357
ציון החזקות 1שח	5561	2.0	-60	-1.1	-4.0
ציון החזקות 5שח	1451	111	-60	-4.0	-111
הסנה 1שח	231	13740	-18	-7.2	-6594

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
[illegible] 1שח	816 תב	4319	-91	-10.0	-8904
[illegible] 5שח	484 תב	12408	-44	-8.3	-20846
מאיר עזרא 1.0	845 תב	6800	-55	-6.1	-9798
מאיר עזרא אופ 2	525	1538	-35	-6.3	-5682
כלל סחר אופ ד	295 תב	42477	-30	-9.2	-51022
כלל סחר אגח 2	139.5	24341	-7.0	-4.8	-16841
קריסטל 1.0	718 *	2393	-80	-10.0	-8453
* ביצוע חלקי 53.80%					
רפק 0.1	21700		-300	-1.4	-5.0
רפק 0.5	19000 מ		-1000	-5.0	-45.0
שופרסל א 2.0	11250 תב	1109	-1050	-8.5	-1794
שופר סל אופ ד	5572	2452	-600	-9.7	-4515
שופר סל אג"ח	107.0	161233	-1.5	-1.4	-153550
כלל סחר 1שח	363	19466	-30	-5.2	-22593
שופרסל ב 10.0	8923	536	-570	-6.0	-313

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אסותא 1שח	365 תב	18331	-33	-8.3	-75481
ספנות הספקה 1שח	790 תב	1405	-60	-7.1	-3462
ספנות הספקה 5שח	266 מ		-14	-5.0	-57768
קרור הספקה 1שח	931 *	1502	-104	-10.1	-7581
* ביצוע חלקי 35.60%					
קרור הספקה 10שח	234 תב	77556	-26	-10.0	-99910
מתכני ערוכה 1שח	1814 מ		-96	-5.0	-1447
מתכני ערוכה 5שח	909 תב	16097	-101	-10.0	-19236
רלק ג 0.1שח	2241	4523	-112	-4.8	-4240

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
גלי זוהר 1.0	— לא נסחר —				
גלי זוהר 5.0	— לא נסחר —				
מלונות דן 1 ש"ח	1260 תב	492	-140	-10.0	-1265
מלונות דן 5 ש"ח	1000 תב	549	-90	-8.3	-549
חוף האלמוג 0.1	6447	15.0			-15.0
כנם 1שח	3060	161	+60	+2.0	+111
כיהנות ירדן 1.0	2520 תב	300	-150	-5.6	-300

מחשבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אימגת 1שח	570 מ		-30	-5.0	-6291
ת.י.ג. 1שח	249	10908	-8	-3.1	-11031
[illegible] 1.0	6555 מ		-345	-5.0	-377
[illegible] 1.0	12777 מ		-673	-5.0	-73.0
[illegible] 0.5	2650	395			-179
[illegible] 1שח	991	3360			+105
[illegible] 5שח	335 תב	7797	-37	-10.0	-11726
[illegible] אופ 2	750	7130	-80	-9.6	-10104
[illegible] 1.0	630	2756			-84.0

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אורן מבנים 1.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
אזורים אופ 1	650 תב	5891	-70	-9.7	-15058
אזורים אגח 3	134.5 תב	29900	-15.0	-10.0	-110347
אילקו 1.0	301 תב	12665	-28	-8.5	-21583
אל-רוב 1.0	273	7687	-12	-4.2	-1949
אפריקה 0.1שח	45207	119	-1200	-2.6	-133
אפריקה אופ 5	28000	125	-1357	-4.6	-281
אררט 1.0	4120	100	-200	-4.6	-217
אידן 1שח	3070 תב	1550	-340	-10.0	-2524
אידן 5שח	3277 תב	1704	-253	-10.0	-3632
ברנוביץ 1שח	2722 *	210	-28	-1.0	-56.0
* ביצוע חלקי 79.00%					
ברנוביץ 5שח	2115 תב	576	-235	-10.0	-972
[illegible] 1.0	5790	179	-10	-.2	-99.0
[illegible] 1שח	— הפסקת מסחר —				
[illegible] 5שח	— הפסקת מסחר —				
[illegible] 1.0	839 מ		-44	-5.0	-1993
[illegible] 5.0	466 מ		-24	-4.9	-712
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
כלכלית י-ם 1שח	274 תב	15651	-17	-5.8	-46130
כלכלית י-ם אופ 1	100.0 תב	25424	-10.0	-9.1	-49537
גב-ים 0.1	4180 תב	1694	-220	-5.0	-3333
גב-ים 0.5	3359 תב	1295	-230	-6.4	-2615
[illegible] 1שח	3026 תב	1067	-318	-9.5	-1603
ישראלום 1.0	1065 *	5075	-118	-10.0	-7611
* ביצוע חלקי 85.00%					
ישרס 1ש"ח	16808 תב	114	-1700	-9.2	-211
כהן פיתוח 1.0	8640 תב	40.0	-960	-10.0	-177
[illegible] 1ש"ח	4529	732			-732
[illegible] 5ש"ח	1880 מ		-99	-5.0	-2502
מ.ת.ב. 1.0	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אופ 2	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אגח א	— לא נסחר —				
מאגרי בניה 1.0	— לא נסחר —				
מישגאל 1שח	290 מ		-15	-4.9	-51735
מישגאל אופ 1	122.0 תב	19454	-17.0	-12.2	-31311
מבנה 5.0	1321 תב	842	-147	-10.0	-1549
[illegible] 1.0	1208 תב	4240	-134	-10.0	-7441
לוינשטיין 1.0	421 *	683	-30	-6.7	-1591
* ביצוע חלקי 47.40%					
לוינשטיין 5.0	163.5 מ		-8.5	-4.9	-59747
ליפשיץ 1שח	392	16341			-1225
ליפשיץ 5שח	236 *	29329	-26	-9.9	-46814
* ביצוע חלקי 87.00%					
ליפשיץ אופ 2	144.0 תב	38272	-26.0	-15.3	-69974
ליפשיץ אגח 1	101.0	263250	-3.0	-2.9	-516549
נאות אביב 0.5	3570 תב	958	-320	-8.2	-1881
נכסי אזורים 1שח	291 תב	29000	-16	-5.2	-35249
סהר החזקות 1.0	675 תב	715	-75	-10.0	-4848
סוף 1.0	6200	24.0	-50	-8	-150
עפר וסלע 1.0	— הפסקת מסחר —				
קופריה 1ש"ח	2914 מ		-153	-5.0	-371
קופריה 5ש"ח	1270 תב	718	-126	-9.0	-918
רובנביץ 1שח	375	4447	-5	-1.3	-5737
רובנביץ 5שח	181.0	20573	-4.0	-2.2	-18161
רובנביץ אופ 2	990	479	-40	-3.9	-1679
רובנביץ אגח א	124.0	6067			-2067
[illegible] 1שח	70.0	34977	-2233	-6.0	-67.0
אזורים 1שח	855	15503	-50	-5.5	-22772
נכסים ובנין 1.0	2696	1032	-172	-6.0	-1174
השקעות הישוב 1.0	61982	159	-2583	-4.0	-15.0
כלל מילן 0.1	620	3389	-34	-5.2	-1290

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
מטעי הדר 0.1	2487 תב	572	-276	-10.0	-1073
מטעי הדר 0.5	2277	18.0	-23	-1.0	-401
מהדרין 1שח	5980	380	-220	-3.6	-1929
מהדרין אופ 1	3551	209	-50	-1.4	-248
נכסי הדרים 1.0	1525	345	-60	-3.8	-1330
[illegible]	2200 תב	200	-160	-6.8	-475

תעשייה

מזון וטבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אסאס 1.0	1710 מ		-90	-5.0	-4140
גולדפרוסט 1שח	1415 תב	300	-157	-10.0	-172
גולדפרוסט 5שח	790 *	36.0	-10	-1.3	-71.0
* ביצוע חלקי 71.60%					
דובק מב ש	4940	1435	-210	-4.1	-1509
דובק מב מ	4930	1168	-220	-4.3	-1148
וגבל 1.0	438 מ		-23	-5.0	-7812
וגבל 5.0	511 מ		-27	-5.0	-500
וגבל אגח 1	99.5	125000	-3.0	-2.9	-235893
טמפו בירה 1.0	29160 *	103	-3240	-10.0	-140
* ביצוע חלקי 90.70%					
טמפו בירה 5.0	22230 *	45.0	-2470	-10.0	-187
* ביצוע חלקי 32.80%					
יטבתה 1שח	1045 מ		-55	-5.0	-1023
[illegible] א 1שח	603 *	1000	-67	-10.0	-2225
* ביצוע חלקי 64.90%					
יטבתה אופ 2	410	400	-10	-2.4	-2073
מן 1שח	476 *	1639	-53	-10.0	-3532
* ביצוע חלקי 65.00%					
כן 5שח	406 מ		-21	-4.9	-3134
[illegible] 1ש"ח	15300	144	-600	-3.8	-156
[illegible] 5שח	348 *	5430	-39	-10.1	-30441
* ביצוע חלקי 41.50%					
[illegible] 1.0	2577	100	-80	-3.0	-100
[illegible] 1.0 ש	1620 *	220	-180	-10.0	-946
* ביצוע חלקי 57.70%					
עלית 0.1	13871	171	-885	-6.0	-152

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אתגר 1ש"ח	491 תב	7873	-44	-8.2	-13859
אתגר אופ 2	304 תב	7091	-50	-14.1	-22248
אתגר אגח 1	105.0	8653	-3.0	-2.8	-10153
אופים 1.0	633 *	550	-33	-5.0	-2283
* ביצוע חלקי 59.10%					
אופנת [illegible] 1 שח	400 תב	5570	-45	-10.1	-6270
אופנת [illegible] 5 שח	270 תב	3358	-30	-10.0	-6710
אופנת [illegible] אופא	337 מ		-37	-9.9	-75770
[illegible]	10900	227	-600	-5.2	-407
דלתא-גליל 1.0	2400 תב	3635	-210	-8.1	-5509
דלתא-גליל א 3.0	2113 תב	1386	-120	-5.4	-1476
[illegible] 1.	1419	35.2	-21	-1.5	-58.8
[illegible] 5.	724 תב	90.0	-80	-10.0	-170
[illegible] 1.0	283 תב	1600	-31	-9.9	-6405
[illegible] 5.0	211 תב	4680	-24	-10.2	-4910
[illegible] 1.0	4906	3.0			-3.0
[illegible] 1שח	1850 תב	3646	-150	-7.5	-4347
[illegible] 5שח	1638	1684	-50	-3.0	-2075
[illegible] אופ ב	871	1220	-40	-4.4	-1220
כותר 1שח	239 תב	6490	-15	-5.9	-8316
כותר אופ 1	150.0	8994	-9.0	-5.7	-21296
לודזיה 0.1	861 תב	457	-96	-10.0	-1529
לודזיה 0.4	690 תב	3500	-70	-9.2	-8451
ליגת 1שח	249 תב	4945	-19	-7.1	-13713
מקס 0.1	4696 מ		-247	-5.0	-1845
מקס 0.5	2769 מ		-146	-5.0	-2159
ע"ס 1.0	428	6063	-20	-4.5	-13804
ע"ס 5.0	222 תב	9338	-20	-8.3	-12561
ע"ס אופ 2	200 תב	6618	-16	-7.4	-20993
ע"ס אגח 1	114.0	19218	-3.0	-2.6	-32742
עסק 1.0	267 תב	13298	-30	-10.1	-50134
עסק אופ 1	150.0 תב	8077	-20.0	-11.8	-28354
פולגת א 1שח	1264 תב	2045	-140	-10.0	-5277
פולגת א 0.5	9500 תב	293	-800	-7.8	-472
פרגוד 1שח	725 תב	1219	-70	-8.8	-2555
גיבור-סברינה	7430 תב	290	-820	-9.9	-667
העיש רוגוזין 1.0	3350				-200
פולגת ב 1שח	806	2264	-51	-6.0	-2004

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אורדן 10.0	8063 תב	647	-600	-6.9	-887
אורדן 50.0	6735	347	-100	-1.5	-347
אלקטרה 1.0	7435	100	-20	-3	-100
אלקטרה 5.0	5350	53.0	-41	-8	-53.0
[illegible] ש	337 תב	17801	-38	-10.1	-25852
[illegible] אופ (1)	93.0	20420	-10.0	-9.7	-63885
[illegible] אג"ח	99.5	122330	-1.5	-1.5	-327350
[illegible] 1.0	530 תב	1205	-40	-7.0	-1797
[illegible] 5.0	342 מ		-18	-5.0	-13494
[illegible] אופ	3290	1.0	-10	-3	-141
דיקה 1.0	3200	19.0	-28	-.9	-19.0
דיקה 5.0	1382 תב	40.0	-153	-10.0	-273
קופסאות פח 5ש"ח	3680 תב	1150	-220	-5.6	-2130
כבלי ציון 1.0	2440 תב	1250	-240	-9.0	-3934
כבלי ציון 5.0	1220 תב	4254	-70	-5.4	-8715
כבלי ציון אופ 3	310	3519	-15	-4.6	-2628
מרדן 1.0	— לא נסחר —				
מתכת קרמר 1 שח	223 *	7450	-25	-10.1	-13209
* ביצוע חלקי 76.10%					
מתכת קרמר 5 שח	120.0 תב	24987	-8.5	-6.6	-30373
נחושתן 0.1	33424	11.0	-1200	-3.5	-32.0
נחושתן 0.5	12250	58.0	-500	-3.9	-82.0
פקר פלדה 1.0	2228 תב	3703	-240	-9.7	-5009
קרגל 1.0	789 *	446	-88	-10.0	-2595
* ביצוע חלקי 32.30%					
קליל 5.0	445 תב	4045	-50	-10.1	-7301
קליל 1.0	2050 תב	1974	-200	-8.9	-3482
קליל 5.0	1665 תב	409	-160	-8.8	-1850
קליל אופ	800 תב	1294	-70	-8.1	-4555
קליל אגח	112.5	39643	-2.0	-1.8	-44143
שלדות 5.0	5710 *	104	-635	-10.0	-248
* ביצוע חלקי 51.80%					
תעשיות לכ"ש 1.0	926 מ		-49	-5.0	-1970
תעשיות לכ"ש 5.0	485 מ		-26	-5.1	-502
קופסאות פח 1ש"ח	3758	1000	-177	-4.5	-699

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אלביט 3.0	337900	18.0	-7300	-2.1	-22.0
אלקו 0.1	6218	94.0			-28.0
אלקו 0.25 ש	4250	375	-50	-1.2	-275
אלקו 0.25 מ	4599				
אלקטרה 0.1שח	1781 תב	1814	-160	-8.2	-3840
אלקטרה א 0.5שח	1400 תב	4612	-120	-7.9	-9590
אלקטרה אופ 5	995	2514	-90	-8.3	-5620
אלקטרה אגח 3	142.5 תב	17746	-9.0	-5.9	-37544
ארית 0.02שח	19400 *	51.0	-800	-4.0	-214
* ביצוע חלקי 58.30%					
כלל תעש אלקטרו	2130	7477	-80	-3.6	-5741
ספקטרוניקס 1.0	1309	2641	-41	-3.0	-4976
ספקטרוניקס 5.0	950	5487	-50	-5.0	-6530
פריקונגר 1שח	483 תב	1875	-30	-5.9	-4853
פריקונגר 5שח	370 תב	4564	-41	-10.0	-6564
ציקלון 1שח	1630 *	296	-60	-3.6	-326
* ביצוע חלקי 70.10%					
ציקלון 5שח	774 *	550	-86	-10.0	-2356
* ביצוע חלקי 36.60%					
[illegible] 1.	5172 תב	47.0	-350	-6.3	-167
[illegible] 5.	2615	124	-80	-3.0	-124
ת.א.ת. 1שח	950 תב	1777	-100	-9.5	-2710
ת.א.ת. 5שח	521	2070			-2101
ת.א.ת. אופ 1	13199 תב	10.0	-1601	-10.8	-116
תדיראן 1שח	652 תב	2535	-73	-10.1	-4770
אלרון 3.0	233818	3.0	-17599	-7.0	-3.0

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
א.פ.כללבנין 1שח	168.5	64622	-8.5	-4.8	-172268
א.פ. בנין אופ א	354 תב	3104	-36	-9.2	-3021
א.פ.בנין אגח א	127.0	201800	-4.0	-3.1	-261722
אקרשטיין 1שח	520 תב	3659	-56	-9.7	-10719
אקרשטיין 5שח	375 מ		-19	-4.8	-25007
אקרשטיין אופ א	510 *	1039	-51	-9.1	-3109
* ביצוע חלקי 84.60%					
אקרשטיין אג"ח 1	129.0	8096	-5.0	-3.7	-8096
[illegible] 1שח	145.0 תב	25970	-11.0	-7.1	-95632
[illegible] אופ	90.0	33366	-7.5	-7.7	-92374
בר-כון 1.0	1080 תב	220	-88	-7.5	-1223
בר-כון 5.0	618	2000	-20	-3.1	-2026
[illegible] 1.0	6500 תב	15.6	+500	+8.3	+41.0
[illegible] 5.0	2707 מ		-143	-5.0	-1411
מ.ל.ב. 1.0	803	739	+10	+1.3	+558
מ.ל.ב. 5.0	625		-10	-1.6	-125
[illegible] 1שח	511 תב	1764	-57	-10.0	-9364
מוזאיקה ולפמן 1	— לא נסחר —				
מוזאיקה ולפמן 5	14000				
נגב קרמיקה 1ש"ח	376 *	6551	-42	-10.1	-42363
* ביצוע חלקי 43.40%					
נגב קרמיקה אופ	176.0 תב	7490	-28.0	-13.7	-22543

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אגן 5 ש"ח	1790 תב	3962	-110	-5.8	-8629
אלגא ב 200.0	1822 *	284	-203	-10.0	-1105
* ביצוע חלקי 42.50%					
גל תעשיות 1.0	549 תב	1464	-61	-10.0	-1226
גל תעשיות 5.0	405 תב	484	-25	-5.8	-959
גל תעשיות אופ	213	6275	-26	-10.9	-29106
גל תעשיות אגח 1	100.0	22957	-1.5	-1.5	-24173
דשנים 0.1	3325 מ		-175	-5.0	-1264
דשנים 0.5	1500	1360	-45	-2.9	-1689
חיפה כימיקל 10.0	819 תב	20250	-91	-10.0	-66997
ליפסקי 1.0	2170	100			-200
מקסימה 1.0	6200	56.0	-142	-2.2	-165
מקסימה 5.0	4409 *	181	-44	-1.0	-254
* ביצוע חלקי 77.00%					
סנו 1.0	23611	7.0	-482	-2.0	-31.0
סנו 5.0	18800 תב	14.0	-1000	-5.1	-105
[illegible] 1שח	459 תב	14145	-42	-8.4	-26761
[illegible] אופ 1	169.0	3500	-4.0	-2.3	-15020
קים 1שח	4300 תב	990	-417	-8.8	-1303
קים אופ 1	2491 *	220	-200	-7.4	-931
* ביצוע חלקי 95.40%					
קים אגח 1	107.0	5000	-1.0	-.9	-5000
[illegible]	3385	237	-120	-3.4	-391
[illegible] 10.0	49557 מ		-2608	-5.0	-1519
תדר א 5.0	7545 *	37.0	-838	-10.0	-303
* ביצוע חלקי 32.20%					
טבע 0.01 ש"ח	9830 *	755	-490	-4.8	-844
* ביצוע חלקי 95.20%					
ים המלח 1שח	2477	1504	-124	-4.8	-416
פטרוכימים 10.0	755	18173	-50	-6.2	-23944

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
כתר 1שח	193.0 תב	12572	-22.0	-10.2	-31471
דפרון 1.0	8000 תב	45.0	-500	-5.9	-142
דפרון 5.0	5500 תב	30.0	-325	-5.6	-225
* ביצוע חלקי 54.50%					
ח.ל.ג. 1.0	10450	550			+106
[illegible] 1שח	1500 *	480	-127	-7.8	-1194
* ביצוע חלקי 81.90%					
לבוד אשקלון 1.	531 תב	1572	-40	-7.0	-4778
[illegible] 0.5	39760 *	14.0	-2000	-4.8	-38.0
* ביצוע חלקי 38.90%					
סקאוריה 1.0	2780	25.0	-120	-4.1	-272
רים 0.1	385 תב	2011	-43	-10.1	-4611
רים 0.4	212 תב	5269	-24	-10.2	-7269
[illegible] 0.2	16000 תב	235	-1700	-9.6	-477
מפעלי ניר 10.0	307466	15.0	-16182	-5.0	-8.0

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אבגול 1.0	347 מ		-18	-4.9	-8866
אבגול 5.0	152.0 מ		-8.0	-5.0	-40681
[illegible] 1שח	2710 תב	451	-300	-10.0	-524
ה.ג.פולק 1שח	1420	575	-40	-2.7	-95.0
ה.ג.פולק 5שח	1192	1134	-50	-4.0	-2634

השקעות תעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
כור כב 1.0	6080 תב	271	-325	-5.1	-1482
כלל תעש אופ 3	152.5	33929	-8.0	-5.0	-160793
כלל תעש אגח 6	106.0	277585	-3.0	-2.7	-286575
מרכזית ב 0.1	11305	268	-851	-7.0	-530
כלל תעשיות 1 שח	208	47225	-10	-4.6	-67493

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אוריק ש	6600	106			-1.0
איתקונה 1שח	— הפסקת מסחר —				
אלגר עיש 1ש"ח	1098	2075	-122	-10.0	-4026
אפיק 1.0	— לא נסחר —				
אפיק 5.0	— לא נסחר —				
גחלת השקעות 1שח	1034		-2	-.2	-204
גחלת אופ א	820	215			+155
גחלת אגח 1	103.0	4000	-2.5	-2.4	-5100
דנבאר 1ש"ח	520 *	4012	-58	-10.0	-6528
* ביצוע חלקי 71.10%					
דנבאר 5ש"ח	356 תב	4794	-40	-10.1	-4874
חברה לישראל 5ש"ח	3545 תב	2058	-340	-8.8	-7345
ולפסון 0.1	116500				
ולפסון 1.0 ש	21200	63.0	-1000	-4.5	-127
אמפא א 0.5	21755 מ		-1145	-5.0	-197
פועלים השק 1ש"ח	780 תב	19357	-69	-8.1	-77094
דיסק השק אופ	1099 תב	11725	-101	-8.4	-63556
דיסק השק אג"ח	108.0	71038	-4.0	-3.6	-156042
כור השק ש	26550 תב	135	-2950	-10.0	-117
מור השק אגח 124	12959		+300	+2.4	+20.0
הידן 1שח	1710 תב	598	-190	-10.0	-1514
הידן 5שח	1074 תב	1018	-119	-10.0	-3478
יצוא ש	11340 תב	295	-1260	-10.0	-458
ירדן א 0.1	1420	522	-46	-3.1	-719
כלל ישראל 50.0	1071 תב	2016	-119	-10.0	-3286
מגור 1שח	405 תב	2150	-30	-6.9	-1636
מגור א 5שח	406	2775			+225
מגור אופ ב	211	3994	-3	-1.4	-3994
מגור אג"ח 1	118.0	1000	-1.0	-.8	-11080
פז השק ס	2172 תב	2548	-241	-10.0	-5406
פמה א 0.1	7600	278	-89	-1.2	-248
פמה 0.5	5538 מ		-292	-5.0	-1617
פריון ב 0.2שח	12150 *	482	-1350	-10.0	-1599
* ביצוע חלקי 47.00%					
קרדן 1שח	88.5 תב	33448	-9.0	-9.2	-32202
קרדן 5שח	65.5	28441	-2.0	-3.0	-18441
קרדן אופ 2	44.0	124983	-5.0	-10.2	-259250
קרדן אגח 1	100.0	59232	-.5	-.5	-39232
אידיבי פתוח 2.0	7634	944	-575	-7.0	-1003
אלרן ע"ש 1ש"ח	947	6779	-71	-7.0	-7850
חברה לישראל 1שח	3814	2613	-243	-6.0	-1960
דיסקונט השק 1שח	2191	2474	-165	-7.0	-3370
כלל ישראל 10.0	1066	5180	-59	-5.2	-5071

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
גוית מ	— הפסקת מסחר —				

רשימה מקבילה

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
הראל 1.0	1543 קב		+73	+5.0	+57.0
י.ס.פ.ל. 1ש"ח	238 תב	8993	-27	-10.2	-10993
קונסורציום 0.1	919	789			-389
קונסורציום 0.5	420	1000	-17	-3.9	-1448
קונסורציום אופ'	150.5	8823			+3527
[illegible] 1שח	697	1207	-2	-.3	-1149
תבל 1שח	283	800			-1816

מלונאות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
גני הדר 1ש"ח	130.0 תב	52584	-12.0	-8.5	-79519
גני הדר אופ 1	100.0 תב	22421	-12.0	-10.7	-77850
תורה ישראלית 1	70.0	15605	-3.5	-4.8	-34510

מחשב ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
דקה מיכון 1.0	5200	32.0	-210	-3.9	-150
כלל מחשבים 1.0	6750 *	47.0	-750	-10.0	-93.0
* ביצוע חלקי 65.30%					
משוב 1.0	379 *	1052	-4	-1.0	-1201
* ביצוע חלקי 87.60%					
משוב אופ 1	238 מ		-19	-7.4	-2488
רשף 1שח	537 מ		-28	-5.0	-6144

נדל"ן בינוי ופתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אבנתים 1ש"ח	— הפסקת מסחר —				
בן-יקר גת 1.0	4064 תב	320	-220	-5.1	-495
דרוקר 1.0	— הפסקת מסחר —				
דרוקר 5.0	— הפסקת מסחר —				
עזר 3.0	1778	1378	-55	-3.0	-2778
רסקו מבטב	— לא נסחר —				
רסקו רג	— לא נסחר —				

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
שה-הר 0.1שח	1872 מ		-98	-5.0	-2617
שה-הר אופ א	720	894	-80	-10.0	-1962

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
[illegible] 1.0	— לא נסחר —				

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אוקטגון 5.0	— לא נסחר —				
מתכת כרום 1.0	69.5 מ		-3.5	-4.8	-140056
מתכת כרום אופ'	30.0	64689	-3.5	-10.5	-189972

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
אלפאל 1שח	151.0 תב	4721	-9.0	-5.6	-11175
אלפאל אופ 2	66.0	8477	-4.5	-6.4	-43322
אורן-כק 1ש"ח	192.0	6057	-6.0	-3.0	-8457

מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
דקסטר 1.0	2185 מ		-115	-5.0	-289
גשר 1ש"ח	4180 מ		-220	-5.0	-576
ת.ב.ה. 1.0	1615				-2.0
ת.ב.ה. 5.0	1690				-113

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
[illegible] 10	761	5717			+44.0

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
[illegible] 1ש"ח	533 תב	13007	-30	-5.3	-20227
[illegible] 1ש"ח	365 תב	5180	-20	-5.2	-1874

השקעה בתעשייה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
[illegible]	136.5 תב	11978	-10.0	-6.8	-21450

חברות השקעה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
איי"ב 1ש"ח	500		200		-200
איי"ב אופ (1)	149.5	6140	+1.0	+.7	+6140
[illegible] 1.0	1578 מ		-73	-5.0	-2875
[illegible]	165.0	33878	-6.0	-3.5	-57188
[illegible]	110.5	79400			+15106
[illegible]	— לא נסחר —				
[illegible]	— לא נסחר —				
[illegible] 1ש"ח	2100	191	+48	+2.3	+709
[illegible] 5ש"ח	942 מ		-50	-5.0	-983

חיפושי נפט

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש־היצע
[illegible]	3950 מ		-208	-5.0	-3214
[illegible]	2050 תב	1421	-228	-10.0	-3928
[illegible] 2	1247 תב	2530	-175	-12.3	-4487
[illegible]	22500 תב	250	-2200	-8.9	-493
[illegible] 5.0	532 מ		-28	-5.0	-183265
[illegible] 2 (1)	135.0 תב	168320	-15.0	-10.0	-292145
[illegible] 1.0	5239	517			-370
[illegible] 5.0	2355 תב	995	-262	-10.0	-1794
[illegible] 0.03	6701	104			-113
נפטא ב	553 *	3410	-62	-10.1	-14336

משתנים

[illegible]	33	7053	7053	-5.75	11255
[illegible]	10	232	231	-7.23	45740
[illegible]	28	363	365	-5.22	102666
[illegible]	10	8947	8923	-6.00	2286
[illegible]	23	2241	2241	-4.76	21883
[illegible]	12	34977	34977	-6.00	570
[illegible]	32	855	855	-5.52	43003
[illegible]	24	2696	2696	-6.00	10032
[illegible]	26	61982	61982	-4.00	629
[illegible]	9	620	620	-5.20	18789
[illegible]	22	13871	13871	-6.00	3851
[illegible]	5	806	806	-5.95	3064
[illegible]	9	3756	3758	-4.50	2700
[illegible]	8	233818	233818	-7.00	47
[illegible]	44	9856	9830	-4.75	5735
[illegible]	20	2477	2477	-4.27	12844
[illegible]	39	757	755	-6.21	85173
[illegible]	36	307466	307466	-5.00	197
[illegible]	10	11437	11305	-7.00	1108
[illegible]	40	208	208	-4.59	347225
[illegible]	9	7716	7634	-7.00	4304
[illegible]	25	954	947	-6.97	24979
[illegible]	37	3814	3814	-5.99	12853
[illegible]	39	2191	2191	-7.00	21194
[illegible]	38	1066	1066	-5.24	49580

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5290.71	5217.86	דולב	242.37	240.49	לקט	1865.44	1851.58	עמת	2495.63	2476.56
אבוקה	459.23	457.06	דורון	1558.11	1521.76	לשם	362.37	360.91	עמרני	484.63	481.37
אגוז	254.82	253.25	דוכן	265.58	260.46	מגמר	1301.73	1293.11	ערמון*	133.19	132.41
אגיד	1687.41	1675.75	דליה	584.47	574.89	מגמה	3831.28	3806.18	פיא	1637.86	1626.76
אדום	2381.59	2366.03	דרור	340.57	334.48	מגד	254.19	252.52	פנינה	556.38	552.39
אופיר	1996.42	1983.27	דקל	390.11	387.67	מגן	3655.36	3632.20	צמרת	478.32	475.01
אור	433.97	430.52	הדס	399.42	395.96	מגל	402.38	399.89	צוק	124.70	124.70
אורגן*	140.84	139.08	הוד	543.75	535.02	מור	1754.61	1743.44	צבר	1088.36	1080.17
אורלי	283.08	281.01	הטבת	2754.75	2699.58	מורן	884.38	876.25	צוהר	531.15	523.42
אורן	790.00	784.89	זהבי	—	—	מנה	25343.54	24955.60	צורית	1868.80	1856.23
אייל	4045.65	3967.30	זיו	—	—	מיתר	992.26	985.76	קלע	2255.09	2250.53
אירוס	5443.16	5325.64	זמיר	478.86	475.63	מפתח	4574.20	4545.51	קשת	101.75	101.09
איתן	755.30	749.91	זהרה	161.26	160.15	מעיין	757.48	752.81	רונית	18500.85	18354.90
אלון	618.80	614.07	חלמיש	138.79	138.47	מקשה	367.78	366.23	רימון	130.20	129.99
אלמוג	671.55	666.99	חבצלת	215.10	214.24	מרגלית	1555.89	1546.94	רקפת	782.55	769.33
אליסם	99.94	97.67	חן	146.22	145.93	מרווה	120.86	120.37	רשף	411.60	408.33
ארז	329.02	326.9	טופז	1458.79	1445.76	מרום	1292.93	1284.45	שביט	438.32	435.48
אש	152.54	149.26	טל	6331.49	6262.35	נגוה	—	—	שחם	341.29	338.85
אשל*	181.54	180.30	יובל	443.99	441.16	נסיך	296.91	295.76	שידה	455.12	451.94
אתרוג	251.09	249.52	יהלום	2301.35	2286.17	נטע	492.74	486.57	שביר	394.52	391.61
בדולח	2319.25	2304.47	יסודות	378.63	375.60	נילי	—	—	שגוב	760.67	750.10
ברוש	525.07	521.70	יערה	440.51	437.73	סביון	656.12	644.99	ששון	807.35	787.94
ברק	503.07	499.28	כוכב	325.96	321.85	סגולה	137.97	136.98	שקד*	183.92	182.67
ברקת	309.53	308.11	כחל	133.07	132.15	סלע	358.24	356.65	תאנה	250.12	248.71
בשם	1539.22	1529.18	כלנית	645.61	652.99	סנונית	514.28	510.76	תדהר	533.74	532.68
גביע	—	—	כספית	257.43	256.20	ספיר	388.81	386.59	תדהם	535.65	529.55
גדן	439.48	436.82	כרמל	148.30	146.51	ספיר	179.02	179.00	תגוסה	101.52	101.10
גיא			כתר	1206.81	1193.15	עדי	367.56	365.40	תפוז	237.75	236.37
גיל	3363.40	3330.11	להב	4839.22	4747.48	עדית	767.57	764.42	תפוח	193.02	191.64
גליה	631.48	624.25	למשקיע	124.16	122.80	עידן	483.42	476.54	תרשיש	1483.23	1475.18
הכרמל	371.28	368.73	לפיד	384.79	377.30	ענבר	1266.55	1256.75	תשרי	523.70	516.59
הלכסה	494.74	491.34									

תעריפי חורף בארקיע

מאת אריה ארד

ביום א' הקרוב יונהגו תעריפי החורף המוזלים גם בטיסות השכר הם יעמדו השנה על 270־300 דולר ליעדים האירופיים, אמר אתמול ל„דבר" מנכ"ל ארקיע יוסי רוזן.

להלן המחירים:

נירנברג 270 דולר, מינכן 280, שטוטגרט 280, לונדון 285, פאריס 290, קלן 290, פרנקפורט 290, המבורג 300 דולר.

ארקיע תפתח בשנה הבאה קו חדש לקפריסין. כן תתחיל לטוס לבאזל. נשקלת האפשרות לפתוח קו שכר ישראלי לאיטליה ואולי גם ליוגוסלאוויה. בינתיים נכשלו המאמצים לפתוח קו ישיר ללוקסור בשל חששות המצרים שתיירים ורים יעדיפו לבוא לשם דרך ישראל.

קורפו לפינלנד

שר התחבורה חיים קורפו יוצא היום לפינלנד לשיחות על חתימת הסכם תעופה בין שתי המדינות.

עובדי „כיתן נצרת" שעו לאזהרה – חזרו לעבודה

(ע). – 700 עובדי מפעל הטקסטיל „כיתן נצרת" חזרו אתמול לעבודה לאחר 15 ימי שביתה. בכך נענו לתביעת מועצת הפועלים בעיר שהזהירה אותם כי לא תטפל בעניינם כל עוד הם שובתים ללא הכרזת סכסוך עבודה כנדרש בחוק.

מזכיר מועצת הפועלים יצחק משה מסר אתמול כי המועצה תיכנס עתה למו"מ עם הנהלת כיתן כדי לחתום על הסכם עבודה חדש במטרה להיטיב את מצבם של העובדים שחלק גדול מהם משתכר לדבריו לא הרבה יותר משכר המינימום.

בשביתה פתחו 150 עובדי מחלקת האריגה שדרשו להוסיף להם לאלתר 20 אחוז למשכורתם „מכיון שאינם יכולים לגמור את החודש ולפרנס את משפחותיהם". כעבור מספר ימים הצטרפו אליהם כל עובדי המפעל ותביעות מועצת הפועלים להחזירם לעבודה ללא תנאי עד סיום המו"מ על הסכם שכר חדש, לא נענו. בעקבות זאת הפסיקה המועצה את הטיפול בעובדים אך מש חזרו עתה לעבודה, חודש המו"מ.

„דבר" של היום הוא דבר חדש

למשפחת לינדנבואים

אתכם באבלכם על מות

יואל ז"ל

הנהלת תנובה אקספורט ועובדיה

אנו משתתפים באבלו הכבד של

חברנו יוסף בן־טוב

במות **אחיו** ז"ל

„הארגז" בע"מ

למשפחת וילנסקי

ולבית מפעלי מתכת נצר־סירני

השתתפותנו באבלכם הכבד

על מותו בטרם עת של ידידנו

יוסף וילנסקי ז"ל

קניון עמיתי הובלות בע"מ

מושב בני עטרות

לחברנו עוזיאל ברכה

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ

סניף [illegible]

ההנהלה והעובדים

חוזרים לעתונות טובה

לחברנו מחאמוד סאלח

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ

מינהלת אזור השרון ועמק חפר

ההנהלה והעובדים

אנו מודיעים בצער על פטירת

ד"ר אופנהיימר אברהם

הלוויה תערך בעין חרוד איחוד היום, יום שני ג' חשון תשמ"ח 26.10.87 בשעה 15.30

המשפחה

ובית עין חרוד איחוד

לחברתנו רחל חיים

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ

ההנהלה והעובדים

החוב ברוטו של קיבוצי התק"ם – 2.3 מיליארד שקל

מאת דויד מושיוב

היקף החוב ברוטו של כלל קיבוצי התק"ם לשנת 1987 (במחירי אוקטובר 1986) מגיע ל־2.3 מיליארד שקל, מהם 1.8 מיליארד שקל לזמן ארוך ו־500 מיליון שקל הם חובות לזמן קצר. כנגד חוב זה יש לקיבוצי התק"ם נכסים פיננסיים שונים כגון: קופות גמל, תכניות חסכון וניירות ערך שונים בסך כולל של 450 מיליון שקל, כך שהחוב נטו של קיבוצי התק"ם מסתכם ב־1.85 מיליארד שקל.

קיבוצי התק"ם משלמים על חוב זה השנה ריבית של 230 מיליון שקל. הריבית הריאלית הממוצעת לחובות לזמן קצר היא 25%, ואילו בחובות לזמן ארוך נעה הרבית הריאלית בין 6 ל־11 אחוז.

בעולם הרחב נעה הריבית הריאלית לחובות לזמן ארוך בין 4.3 אחוזים בארה"ב ועד ל־8 אחוזים בשוודיה כאשר בינתיים מצויות בריטניה, יפאן, צרפת, הולנד, מערב גרמניה ואוסטרליה. הריבית על חובות לזמן קצר בארצות שונות ברחבי תבל נעה בין 2.6 אחוזים בארה"ב ועד 6 אחוזים בהולנד, כאשר במערב גרמניה הריבית היא 3.3 אחוזים ביפן 3.7 אחוזים, בבריטניה 4.9 אחוזים, בצרפת 5.9 אחוזים ובשוודיה 5.7 אחוזים. בישראל מגיעה הריבית הריאלית על חוב לזמן קצר ל־36 אחוז לשנה.

קיבוצי התק"ם חייבים להחזיר השנה חובות בסך 450 מיליון שקל. במהלך השנים 1983 – 1987 שלמו קיבוצי התק"ם 750 מיליון שקל ריבית על חובות.

קיבוצי התק"ם תובעים להחזיר להם באמצעות ההסדרים, שהושגו עם משרד האוצר את הריבית היתרה שהם שילמו ומשלמים בשל מדיניות הממשלה המדובר הוא בסכום של 500 מיליון שקל.

קיבוצי התק"ם צופים תפוקה בשנת 1987 בתעשייה, חקלאות ובתיירות בסכום של יותר משני מיליארד שקל וזו היא צמיחה בשיעור 12 אחוז בהשוואה לשנת 1986. העודף התפעולי בכלל קיבוצי התק"ם מגיע לכדי 33 אחוז מהתפוקה ובהשוואה למיגזורים אחרים של המשק הדבר נחשב כגבוה.

קיבוצי התק"ם תובעים להוריד את הוצאות הריבית עד למכסימום של 100 מיליון שקל בשנה.

במוסד לביטוח לאומי מתנגדים לגילום הקצבאות

מאת חיים ביאור

יו"ר הוועדה לזיקנה ושאירים במועצת המוסד לביטוח לאומי, עו"ד יהודית נחמן, הודיעה על התנגדותה להצעה של ועדת ששינסקי לרפורמה במיסוי, בדבר גילום של קצבאות הביטוח הלאומי וחיובן במס. לדבריה, פירושה המעשי של הצעה זו הוא העברת כספים מהמוסד לביטוח לאומי למשרד האוצר.

עו"ד נחמן, המשמשת יועצת משפטית של האגף לבטחון סוציאלי, טוענת שהצעה זו לגלם את הקצבאות – היינו הגדלתן על הנייר והשארתן ברמה הנמוכה של היום לאחר שנוכה מהן מס – תטעה את הציבור ותגדיל את ההוצאות של המוסד לביטוח לאומי בסעיף של תשלום אחר גמלאות, מבלי שאף מבוטח אחד ייהנה מכך.

היא מציינת כי נושא הגילום של הוצאות וחיובן במס, מעורר שאלות לא מעטות: האם מתכוונת ועדת ששינסקי להציע גילום הקצבאות בהתחשב במס השולי של כל זכאי לקצבה? האם קצבאותיהם של מי שחייבים בשיעור מס גבוה בגין הכנסותיהם תהיינה גדולות יותר מקצבאותיהם של אלה ששיעור המס שלהם נמוך יחסית? ומה באשר לאלה שאינם חייבים כלל מס?

"מיסוי הקצבאות של הביטוח הלאומי אינו נושא חדש", מדגישה עו"ד נחמן. "אפעל בכל דרך שגם הצעה חדשה זו של הגילום תוסר מהפרק. אם הצטברו סכומים גדולים בקופת המוסד לביטוח לאומי, יש להפנותם למטרות שלמענן הם נגבו ויש לשקול שיפור רמת הקצבאות הלכה למעשה".

אסטרטגיה חדשה לצמיחה בתעשייה

התעשיינים גורסים, שגיבוש כמה תכניות חדשות שיתורגמו לנוסחה מבנית חדשה יאפשר להתחיל בשלב הצמיחה המיוחל, שעד כה לא נעשה דבר בגינו

מאת דני גוב

תכנית חדשה, שמגבשים התעשיינים באמצעות התאחדות התעשיינים, עשויה, כך אומרים ראשי ההתאחדות, להביא שינוי מבני ומהותי בפניה של התעשייה המקומית. תכנית כזו, שתהיה שילוב של כמה נוסחאות חדשות, כשהמאמץ נעשה הן במישור המפעלי והן במישור המשקי הכולל, יש בכוחה להביא סוף סוף את התעשייה לאפיק הצמיחה הנכון. אם לא תגובש תכנית כזו, קיימת סכנה מוחשית שייטשטשו ויאבדו כל היתרונות שצבר המשק עם הנהגת התכנית הכלכלית.

ייצוב האינפלציה לבדו – לא יועיל

במדיניות הכלכלית הנהוגה, המיצבת את האינפלציה על רמה שנתית של 15% עד 20%, תוך שחיקת כדאיות היצוא וכושר התחרות של התעשייה המקומית עם מוצרי היבוא - אומרים ראשי התעשייה - לא ניתן יהיה להפעיל צמיחה בקצב הרצוי, כך שהיצוא ידביק את העלייה הגדולה ביבוא. לכן, הם אומרים, יש להוריד את האינפלציה לשיעורים נמוכים יותר ולעצור את השחיקה בכושר התחרות של התעשייה הישראלית. הורדת האינפלציה, לדבריהם, ממהדיה הנוכחיים, לא תתאפשר, אלא על ידי מהלכים ריאליים תוך שינויים מבניים במשק.

המאמץ העיקרי כדי להגיע בהקדם לשלב הצמיחה המיוחל, אומרים התעשיינים, צריך להעשות בגיבוש תכנית אסטרטגית, שתביא לצמיחה תוך הקטנת הגרעון במאזן התשלומים. התכנית הזו צריכה להיות שילוב של תכניות ברמה המפעלית ותכניות ברמה המקרו־כלכלית, שיגבשו מדיניות תעשייתית ברורה. תכניות אלה גם משתלבות עם הצורך של הערכות התעשיה לקראת השיפתה בפני השוק האירופי בינואר 1988.

ברמה המפעלית אומרים התעשיינים צריך להעשות בתקופה הקרובה, במסגרת התכנית, מאמץ מרוכז בכל המפעלים לגיבוש האסטרטגיה העסקית הנכונה לשנים הקרובות וכן מאמץ מרוכז להתייעלות ולהעלאת הפיריון. התייעלות, אומר דב לאוטמן, נשיא התאחדות התעשיינים, מכל הבחינות, בדרג הניהולי ובדרג העובדים ובתיאום בין האגפים והמחלקות השונות במפעל. התעשיינים עצמם משוכנעים, שיש הרבה מה לעשות בתחום זה בכל המפעלים במגזר התעשייתי.

תכנית סיוע מהירה ומבוקרת

א. הרחבת הבסיס של חוק עידוד השקעות הון כך שינתן עידוד גם למפעלים המשקיעים בציוד מודרני הבא להחליף ציוד ישן ובטכנולוגיות חדישות. בכך תינתן דחיפה לתהליך מהיר יותר של מודרניזציה של התעשיה הישראלית.

ב. עידוד התעשייה לא רק בהשקעות בציוד פיסי אלא גם בהשקעות והוצאות שונות של המפעלים בפיתוח מוצרים חדשים, טכנולוגיות חדישות או שווקים חדשים.

ג. הרחבת הסיוע למפעלים תוך יצירת מגוון של כלים לעידוד מחקר ופיתוח.

ד. הרחבת מגוון הכלים המימוניים העומדים לרשות היצוא

ה. הקלות במס לחברות ולעובדי אותן חברות שיגדילו את הפיריון.

תנודות חריפות בענפים השונים

אין אחידות בהתפתחויות בענפי התעשייה בשנתיים האחרונות, וישנם פערים גדולים בין ענפים ומגזרים בתעשייה. במחצית השניה של אשתקד נרשמה האצה בפעילות התעשייה. זו באה לידי ביטוי בעיקר בענפים המייצרים לשוק המקומי ובבין אלה, ההאצה הגדולה ביותר בפעילות היתה בענפים המייצרים מוצרי צריכה. בענפי הטקסטיל וההלבשה, מזון, מכונות, נייר הגידול במכירות לשוק המקומי ב־1986 לעומת 1985 היה 15% עד 20% במונחים ריאליים.

ראשי התעשייה אומרים, שכתוצאה מכך, ענפים אלה אף הרחיבו את היקף ייצורם.

לעומתם, בענפי המתכת והאלקטרוניקה נרשמה ירידה בשנת 1968 ובעיקר בענפים כמו ציוד חשמלי ואלקטרוני וכלי תחבורה. ירידה זו הוסברה בירידה הניכרת שהיתה במכירות הענפים הללו לשוק המקומי ובעיקר למערכת הבטחון שהיא שוק היעד הגדול לענפים אלה. הדבר התבטא אף בכך שהשקעות בענפי המתכת והאלקטרוניקה ירדו אשתקד בכ־15%.

בשבועות האחרונים הם עדים להערכות על האצה בקצב גידול הייצור התעשייתי בשנת 1987. להערכת התעשיינים הגידול בייצור התעשייתי לא יהיה מעבר ל־3.5% עד 4%, כפי שהיה בשנה שעברה וכפי שהיה בממוצע שנתי בעשור עד לשנת 6891. במחצית השניה של 1986 היו אמנם סימנים להאצה בגידול הייצור התעשייתי, והדבר נמשך אף ברבע הראשון של שנת 1987, אך מאז יש סימנים מדאיגים של האטה.

לפיכך, גורסים ראשי התעשייה, כי רווחיות היצוא עומדת על רמה נמוכה זה למעלה משנה ורמתה הנמוכה היא תוצאה ישירה של הכלים בהם השתמשה הממשלה בתכנית הכלכלית. לעובדה זו מזהירים ראשי התעשייה, עלולות להיות השפעות לטווח הבינוני והארוך על התפתחויות היצוא.

במצב בו השכר עולה בקצב מהיר, האינפלציה השנתית נאמדת בכ־15% עד 20% ושער החליפין מוקפא, התעשייה העוסקת ליצוא עלולה להיקלע למשבר.

מתכת ואלקטרוניקה משבר קשה

התנהגות היצוא התעשייתי מראה גם היא שינויים בהרכב הענפי. בנתונים שריכזה ההתאחדות עולה, כי ענפי המתכת והאלקטרוניקה שוב חדלו להיות ענפים התורמים את רוב התוספת ליצוא התעשייתי. ב־1987 מניחים התעשיינים תהיה ירידה ריאלית ביצוא ענפים אלה וכבר אשתקד היתה בהם בלימה בגידול היצוא, למעט היצוא של התעשיה האוירית.

בענפים אחרים יש גידול ביצוא, אך לא בקצבי הגידול הריאלי כפי שהיה בעבר בענפי מתכת והאלקטרוניקה. בשנת 1986 היה גידול מרשים ביצוא ענפי הגומי והפלסטיק ובענפי הטקסטיל, אך זהו עדיין איננו גידול היוצר צמיחה של ממש בכלל היצוא התעשייתי.

השנה, 1987, נרשם גידול ניכר ביצוא ענפי המזון, כימיקלים וטקסטיל, אך יש להעריך שעיקר הגידול הוא בדולרים שוטפים והגידול הריאלי קטן הרבה יותר. הגידול בדולרים שוטפים נובע מהתאוששות מחירים בחו"ל בענפים אלה הנובע, בין השאר, גם מההלשות הדולר. "גם בהתפתחויות אלו אין בכדי לבשר על פריצת הדרך ביצוא", אומר לאוטמן.

התעשיינים נוהגים להטיל ספק בהערכות חוגים כלכליים בכירים לגבי פני המשק. חוגים כלכליים, אומרים התעשיינים, משמיעים הערכות אופטימיות ביותר על ההגבות ביצוא התעשייתי בשנת 1987. אמנם, בדולרים שוטפים, אומרים התעשיינים, הגידול הוא די משמעותי, כ־14%, וללא ספק יש לכך השפעה חיובית על מאזן התשלומים, גם אם גידול זה עדיין רחוק מקצב הגידול של היבוא, אך קרוב לוודאי שהגידול הריאלי של היצוא התעשייתי נמוך בהרבה ניכרת מאחוז זה, ועיקר הגידול ביצוא נובע מעליות מחירים בחו"ל, הנובעות הן ממגמת החלשות הדולר בשנה האחרונה והן ההתמגמה החיובית במחירים של מספר ענפי יצוא כמו מזון וכימיה. להערכת התעשיינים, הגידול הריאלי ביצוא התעשייתי בשנת 1987 יהיה פחות מהמטרה שהציבו לעצמם התעשיינים ופחות מקצב הגידול השנתי הממוצע של היצוא התעשייתי בשנים האחרונות.

„אלקטרה" רכשה את יצרנית תנורי הבישול והאפיה „תלם"

הרכישה מציבה את „אלקטרה" כשולטת בשוק התנורים בישראל

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

חברת „אלקטרה" רכשה אתמול את זכויות הייצור והשיווק של תנורי הבישול והאפיה „תלם". הודעה על הרכישה הועברה לבורסה.

„תלם" תנורים הינה יצרנית התנורים השלישית בגדלה בישראל: החברה מייצרת במפעליה בחולון מיגוון תנורים וכיריים ובנוסף לאלה מייבאת תנורים ומוצרי מטבח אירופאיים נוספים. בנוסף לשיווק באמצעות חנויות חשמל בכל הארץ התמחתה החברה בשיווק ישיר לקיבוצים, ולמיגזר הדתי.

על פי הסכם הרכישה תרכוש „אלקטרה" את אמצעי הייצור של „תלם" ואת סוכנויות היבוא שלה ותמשיך בייצור במפעל „תלם" הנוכחי.

„אלקטרה" תמשיך לייצר דגמי „תלם" שכן אלה ישלימו את קו התנורים הנוכחי של החברה. בשילוב עם תנורי „תלם" תציע „אלקטרה" מעתה את המגוון הרחב ביותר של תנורי בישול ואפיה וכיריים.

„אלקטרה" מפתחת, מייצרת ומשווקת מוצרי צריכה ביתיים חשמליים וכן מתכננת, מתקינה ומתחזקת מערכות אלקטרו־מכניות מרכזיות, מערכות מרכזיות למיזוג אויר, מעליות, תברואה, חשמל ועוד. „אלקטרה" נבנית עם קבוצת „כלל". המחזור השנתי של החברה הוא כ־100 מליון דולר ומועסקים בה למעלה מ־1200 עובדים.

גימלאי צ.ה.ל. אינם מצטרפים לקואופרטיבים חדשים

מאת דני גוב

התכנית לארגן גימלאים של צ.ה.ל. במסגרת קואופרטיבים חדשים, או לצרפם לכאלה קיימים, לא יצאה עד היום לפועל בשל הענות דלה של הגימלאים. כך מוסר יוזם התכנית, משה עמיר, מנכ"ל רשות התעסוקה של "צוות" - אגודת גימלאי שרות הקבע בצה"ל.

לרעיון נענו רק 35 גימלאים, שגילו עניין בהתארגנות קואופרטיבית, אך אלה לא זכו להצעות ממשיות וישימות. גם הגימלאים מצידם לא יזמו והציעו כל רעיון משלהם, אומר עמיר. הגימלאים לא זכו לשום הצעה להצטרף לקואופרטיב קיים.

התכנית לא תיגנז, אלא תועלה שוב לאחר בדיקה נוספת בניסיון למצוא פתרון תעסוקתי הולם למשתחררים משירות הקבע.

הממשלה תנפיק את מניות „בזק" לפי המודל של „בריטיש טלקום"

מאת אמנון אטד, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

הנפקת מניות חברת „בזק" תיערך לפי מודל של הנפקת חברת התקשורת „בריטיש טלקום". כך אמר בסוף השבוע שר התקשורת גד יעקבי בפגישה עם נציג הבנק האמריקאי להשקעות „פרסט בוסטון בנק", שזכה במכרז להכנת התוכנית למכירה. והנפקה של חברות ממשלתיות.

נציג הבנק בפלו קוזינסקי, נפגש ביום ו' עם ראש הממשלה יצחק שמיר ועם השר יעקבי, שאמר כי לדעתו יש למכור חלק ממניות „בזק" לעובדי החברה. כמות המניות שתימכר לעובדים תיקבע במועד מאוחר יותר.

קוזינסקי, שהבנק שהוא מייצג עמד מאחורי הנפקת מניות „בריטיש טלקום", תמך בגישה זו.

לדברי קוזינסקי, החל כבר הבנק האמריקאי בבדיקה לגבי הדרך הרצויה למכירת חברות הממשלה בישראל. לדבריו אמורה הבדיקה להסתיים במארס בשנה הבאה.

פרדסני הרצועה מבקשים לייצר שימורי הדרים

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

„איחוד מגדלי ההדרים" בעזה מבקש להקים באזור תשלובת תעשייתית לייצור שימורי הדרים, הפקת כוהל מקליפותיהם, ותכלול מפעל קופסאות פח.

הרקע לבקשה הוא קשיי שיווק לחו"ל שנגרמו, בין היתר, בגלל האיסור הישראלי לשלוח מנמלי ישראל פרי לאירופה המערבית, וסידור המצרים לאפשר שיווק מנמל פורט סעיד.

בעונה הקודמת שיווקו פרדסני עזה לתעשיית השימורים הישראלית 77,730 טונות שהם יותר מ־45 אחוז מהיבול שהשיגו באותה שנה.

הפרדסנים פנו ל„בהק האיסלמי" שיסייע להם במימון הפרוייקט. שר המסחר והתעשיה אריאל שרון הביע בעבר התנגדות להקמת מפעלי שימורים בעזה משום שהם עלולים להתחרות במפעלים בישראל.

סולכור שיווקה 7 מערכות למידה של דגם בניו־יורק

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

חברת סולכור ניו־יורק, המייצגת את „דגם מערכות" הצליחה לאחרונה לשווק 7 מערכות למידה של „דגם" באזור ניו־יורק. מדובר על היקף של 100 אלף דולר לכל מערכת.

במהלך השנה האחרונה עמדו 4 מערכות של „דגם" בבחינה של עיריית ניו־יורק הוצגו לשימוש ב־4 בתי־ספר גדולים בעיר.

לאחר 9 חודשים של בדיקות ובחינות הגיעה עיריית ניו־יורק למסקנה כי המערכות עונות על צורכי התלמידים וסולכור ניו־יורק אושרה כספק מוכר של העיריה. בעקבות החלטה זו נערכת עתה החברה למתקן 5 מערכות של דגם, שיוחכרו ע"י עיריית ניו־יורק.

במקביל נמכרו בימים אלה עוד 2 מערכות למידה של דגם לבתי־ספר במדינת ניו־יורק.

מחירים גבוהים לאשכוליות בחו"ל

מאת דויד משיוב

אשכוליות בכירות והאשכוליות האדומות השיגו בשוקי אירופה מחירים טובים הגבוהים במקצת מאשתקד. לתיבת אשכוליות בכירות הושג מחירה גבוה מ־11.5 דולר ולתיבת אשכולית אדומה התקבל מחיר של 14 דולר.

קטיף האשכוליות הבכירות מסתיים בימים אלה ועד כה נמכרו יותר מ־300,000 תיבות. הפרי השנה מצטיין באיכותו הטובה ובעסיסיותו. הכמות המתוכננת של אשכוליות בכירות היא 1.1 מיליון תיבות.

מהאשכוליות האדומות נשלחו לאירופה המערבית 150,000 תיבות. אשכוליות אלה מצטיינות השנה בתכולת מיץ גבוהה. ממשקי הערבה נשלחו 20,000 תיבות פומלית, שהיא אשכולית מתוקה ואילו מהפומלו נשלחו 8,000 תיבות, גם כן מפרדסי איזורי הערבה.

200 מפעלים הצטרפו למכון לפריון העבודה

200 מפעלים ומוסדות מכל מגזרי המשק, תעשיה, תעשיה קיבוצית, חקלאות, בניה, שרותים, הצטרפו בתקופה האחרונה למכון לפריון העבודה והייצור, שבו חברים מעל ל־3000 גופים הנהנים מזכויות שונות, ונעזרים ביועצי המכון, להעלאת פריון העבודה.

החברות במכון לפריון העבודה מעניקה אפשרות לקבלת אבחון או סקר מוקדם ללא תשלום, זכות בלעדית להתייעצות עם מומחי המכון, הנחה של 20% בתשלום דמי ההרשמה לקורסים השונים שמארגן מרכז ההדרכה של המכון ללא הגבלה במספר המשתתפים ועוד.

הטבות לסטודנטים בבנק לאומי

בנק לאומי מציע לסטודנטים תנאי ניהול חשבון משופרים וכן אפשרויות שונות לקבלת הלוואות. בעל „חשבון יובי לסטודנט" יוכל לקבל הלוואה בסך 2,500 ש"ח בריבית מוזלת לשנתיים באחת משתי האפשרויות הבאות: הלוואה צמודה למדד בריבית של 6% לשנה, או הלוואה לא צמודה בריבית של 2.25% לחודש.

עם סיום לימודיהם יהיו הסטודנטים זכאים להלוואות מוגדלות בתנאים רומים. מסיימי תואר ראשון עד 3,000 ש"ח, מסיימי תואר שני עד 5,000 ש"ח ומסיימי תואר שלישי עד 7,500 ש"ח.

בנק הפועלים משפר תנאי החסכון לפודי מניות ההסדר

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

בנק הפועלים מפעיל הסדרי חסכון משופרים לפודי מניות ההסדר.

הבנק מציע 4 מסלולי חסכון שונים לתקופות של 5–2 שנים בתכנית „מטמון תשואה" הצמודה למדד, שבמסגרתם ניתן לקבל שער עד 117 דולר על כל 100 דולר שהיה שווין של המניות הנפרות באוקטובר 1983, במקום שער של 112 דולר, לפי תנאי הפדיון המקוריים.

פודי מניות ההסדר המצטרפים לתכנית יהנו במשיכת יתר בגובה מלוא סכום החסכון, בריבית מועדפת של 2.25% לחודש.

מי שיצטרף להכנית עד 30 באוקטובר ייהנה גם מהפרשי הצמדה של מדד חודש אוקטובר.

חוסכים שהצטרפו בשעתם להסדר „האופציה הכפולה" שנועד להבטיח אותם מפני עליית המדד ומפני עליית שער הדולר עד אמצע חודש נובמבר יוכלו להצטרף עד 30 לאוקטובר לכל אחת מתכניות החסכון וליהנות מתנאים משופרים במיוחד.

התעשיינים מתנגדים לחייב חברות לתאם דוחו"ת לפי המדד ולא לפי הדולר

מאת דני גוב

התעשיינים מתנגדים להצעת רואי החשבון להכניס תיקונים, לפיהם החברות תעשייתיות שהגישו דוחו"ת המתואמים על ידי הדולר, תהייבנה בשינוי בסיס התאום ותגשנה את הדוחו"ת הפיננסיים בתיאום על פי המדד.

בתזכיר שהגישה התאחדות התעשיינים ללשכת רואי החשבון נאמר, כי ההצעה להכניס תיקונים, איננה בעסית ותגרום נזק כבד לאמינות הדיווח של החברות הישראליות, שרבות מהן כנייסות הון בחו"ל ונבחנות על ידי משקיעי חוץ ואנשי עסקים.

ההתאחדות אומרת, כי היא מסתייגת מההצעה גם בגלל הקושי להכין דוחו"ת המוצגים על בסיס מדד המחירים לצרכן והוסר המשמעות של נתונים מבודדים (מתואמים לבדד), לאחר תקופה מסויימת, מה שאין בדיווח דולרי.

התעשיינים אומרים, כי אין ערובות שהמדד הוא המייצג נכונה את השתנות הרכב הנכסים של חברות תעשייה. נכון יותר לומר, אומרים התעשיינים, כי ערכי ציוד ומלאי, הנקנים במט"ח, ניתן לשערכם בהתאם להשתנות שער החליפין.

הצורך בזהות בין מערכת הדיווח החיצונית והפנימית, הדרישה לתאום על ידי המדד תיצור כורח בבניית שתי מערכות דיווח מקבילות, האחת פנימית, קיימת - ברישום שוטף דולרי והשניה חיצונית - בתאום ביקורת ע"פ המדד.

רכבת ישראל מגדילה השנה כמויות המטענים שהיא מובילה

מאת יוסף מיכלסקי

רכבת ישראל הובילה בשנת 1986 – 87 6.4 מיליון טון מטען, גידול של 6.5 אחוז לעומת שנה קודמת. הביקוש להובלה ברכבת בשנה השוטפת 1987־88 מצביע על גידול של 34 אחוז אולם מחסור בקרונות וקטרים לא יאפשר להיענות לכל הביקוש.

פרטים אלה מסר מנכ"ל רכבת ישראל אליהו ברק. הוא הוסיף שהשנה צפויה להיות שנת שיא בכמות ההובלה מאז קום המדינה כאשר רכבת ישראל תוביל 6.7 מיליון טון.

בראשית 1988 תחנך תחנת רכבת חדשה צפון, בתל־אביב.

משה כהן, יו"ר ארגון התעשיות עתירות הידע:

משרד האוצר מגלה אטימות לצורכי התעשיה עתירת הידע

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

משרד האוצר מגלה אטימות מוחלטת לצורכי התעשייה עתירת הידע, אינו מאפשר לה לגייס הון ציבורי ונוהג כמי שעתידו בידו, כמי שיש בידו משאבים ומחצבים לרוב, כמי שאינו מבין שבמדינת ישראל המחצב היחיד שיש לנו הוא המוח היהודי, התחכום, החשיבה המקורית והייחודיות הטכנולוגית הגבוהה – כך אמר משה כהן, יו"ר ארגון התעשיות עתירות הידע בישראל, בהופיעו לפני מנהלי מפעלי תעשיה קיבוציים.

כהן קרא לקיבוצים לקבוע כיעד מרכזי לשנים הקרובות להיכנס באורח מאסיבי לתעשיות מתוחכמות הן למען שיפור כלכלת הקיבוצים והן למען עצמאותה הכלכלית של המדינה.

כהן מתח בדבריו ביקורת חריפה על משרד האוצר וטען כי הוא מתייחס אל התעשיה המתוחכמת כמי שכבר החליט לסגור פרויקט לאומי נוסף, או לפחות לתת לו למות מיתת נשיקה. הוא ציין כי בתעשיה עתירות הידע – ורק בה – מייצרים מוצרים שהערך המוסף שלהם גבוה, עד כדי כך שהיחס בין ההשקעה בעלות הייצור החזרה יכול להגיע גם לאחד ל־5 או לאחד ל־10, דהיינו על כל דולר השקעה, 5 או 10 דולרים רווח, וישנם מקרים כאלה.

פרטים: אהוד קריב, טל. 457־729

"מבני תעשייה" תקים המפעל החדש לבקבוקי זכוכית בדימונה

מאת דני גוב

חברת "מבני תעשיה" מנהלת בימים אלה מו"מ בדבר הקמת מפעל בקבוקי הזכוכית החדש של חברת "סמפר" בדימונה.

חברת מבני תעשייה אומרת, כי המפעל אמור להשתרע על שטח של כ־15 אלף מ"ר והחברה אמורה להקימו תוך זמן קצר, כדי להענות לבקשת סמפר, הזקוקה בדחיפות לבקבוקי זכוכית בשל המחסור הגדול בשוק.

בחודש הבא צפויה הנפקה של מניות החברה בבורסה.

"אלכס אוריגינל" רוצה לקלוט מפוטרי הלביא

מאת דני גוב

חברת "אלכס אוריגינל", ליצור מזגנים לרכב בוחנת אפשרות לקלוט את מפוטרי פרויקט הלביא. החברה המתמודדת על שווקים זרים זקוקה, כך אומר מנכ"ל החברה, אלכס הורביץ, לכוח אדם מקצועי ומיומן.

החברה, כך נודע, עומדת בפני הרחבה ניכרת של מפעל ייצור המזגנים בשל הגידול ביצוא.

המפעל זקוק, לצורך ההרחבה, בעיקר לבעלי מקצוע בתחום המתכת, שבשנים האחרונות יש קשיים משמעותיים בהשגתם.

בירורים ראשוניים כבר נערכו עם הרשויות הנוגעות בדבר באשר לקליטת מפוטרי פרויקט הלביא במפעל.

נדל"ן / דני גוב

צוותא מכרה רבע מפרויקט הקוטג'ים באלפי מנשה

חברת הבנייה "צוותא" מכרה בחודש האחרון 10 קוטג'ים מתוך 40 שהוציאה למכירה באלפי מנשה, שבשומרון. אברהם אמיתי המנכ"ל אומר כי חמישה מהקוטג'ים נמכרו כבר במחירים בחודש - 90 אלף דולר פלוס מע"מ. צותא העלתה המחירים מ־87 אלף דולר ל־90 אלף דולר בעקבות התיקרות התשומות ועליית המדד.

הפרויקט המבוקש הוא קוטג'ים דו משפחתיים. כל יחידה כוללת 5 חדרים בשטח של כ־130 מ"ר על קרקע של 330 מ"ר.

בתכנית החברה למסור את דירות הקוטג' החדשות למשתכנים עד סוף 1988.

תכנית חסכון חדשה לדיור

בנק טפחות מפעיל תכנית חסכון חדשה "טפחות תשואה לדיור", המקנה לחוסך זכות לקבל משכנתא לרכישת דירה, גם בעתיד, כבר מתום השנה הראשונה לחסכון.

סכום המשכנתא המובטחת הוא פי 4 מיתרת החסכון (כולל ההצמדה) והיא תנתן בריבית מועדפת של חצי אחוז פחות מהריבית שתהיה נהוגה בבנק בעת קבלת ההלוואה.

התכנית מבטיחה תנאים גם מבחינת תנאי החסכון, אומר הבנק. שעור הריבית מגיע ל־5% בשנה. התכנית פועלת במסלול הפקדות חד פעמיות בסכום של 3,000 שקל ויותר לכל הפקדה ולחוסך אפשרות לבחור את התקופה – 30 חודש, 5 שנים או 8 שנים.

150 באו – 10 קנו וילות

10 וילות נמכרו במהלך 10 ימים בשכונת הוילות החדשה "נווה הברוש" במכרון יעקב. 150 משפחות באו לאתר הבנייה ובתוך זמן קצר נמכרו 10 וילות. את השכונה מקימות חברת ברמו ביחד עם חברת משה"ב.

ליפשיץ מוכר קוטג'ים בירושלים

הקבלן הירושלמי מתתיהו ליפשיץ מוציא למכירה, 82 יחידות דיור בפסגת זאב ו־25 קוטג'ים מפוארים במבשרת ירושלים. הדירות בפסגת זאב בפרויקט "נוף יהודה" הן בנות 3, 4 ו־5 חדרים. הדירות ייבנו מול שכונת "בנה ביתך" בתר המשקיף למדבר יהודה. שטח הדירות בין 85 מ"ר ל־125 מ"ר לחלקן דירות צמודות.

דירות 3 חדרים יימכרו במחיר החל מ־65 אלף דולר, ארבעה חדרים במחיר החל מ־77.5 אלף דולר ו־5 חדרים במחיר מ־85 אלף דולר.

החברה מציעה במבשרת ירושלים 25 קוטג'ים אחרונים בפרויקט של 115 קוטג'ים. הקוטג'ים הם בגדלים שבין 145 מ"ר ל־250 מ"ר. מחירי הקוטג'ים המוצעים למכירה הם בין 140 אלף דולר ל־190 אלף דולר ללא מע"מ.

ששת אלפים פועלים יועסקו בקטיף ההדרים

מאת דויד מושיוב

השנה יועסקו ששת אלפים פועלים בקטיף ההדרים וכדי לשמור על מחירים סבירים ועל איכות גבוהה, הקימו הפרדסנים מכל הסקטורים מטה ארצי וועדות אזוריות לשם ארגון הקטיף.

מזכיר ארגון מגדלי הדרים של ההתיישבות העובדת שמואל גלנץ מסר, שנוכח העלייה הגבוהה במחירי הקטיף בשנה החולפת – אשר עלותו הכוללת אשתקד הגיעה ל־37 מיליון דולר, החליטו הפרדסנים להתארגן ולקבוע מחירי גג לקטיף לפי הזנים השונים. עליית מחיר תותר, לדברי גלנץ, רק במקרים של עליה בפריון ובאיכות הקטיף.

הפרדסנים ישקלו נקיטת סנקציות כלפי פורצי גדר, שלא ימלאו אחר ההחלטות עד כדי עיכוב קבלת הפרי בבתי האריזה. הפרדסנים מקווים שהתארגנות זו תבלום התייקרות בעלויות ייצור פרי ההדר, שמחירו בשווקים נשאר יציב.

השנה אמורים לקטוף פרי הדר בכמות של 1.4 מיליון טונות. חצי מהכמות מיועדת לתעשייה וחצי מהכמות מיועדת לייצוא 41 מיליון תיבות הדרים.

שערי מטבע חוץ ביום 25.10.87

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.62	1.55	1.63	1.56	1.63	1.5871	1.6069	1.5586	1.6084	1.5891	1.6091	1.5983
1 מרק גרמני	0.86	0.90	0.86	0.91	0.86	0.91	0.8798	0.8907	0.8504	0.8914	0.8608	0.8910	0.8841
1 לי"ש	2.55	2.67	2.59	2.71	2.59	2.71	2.6227	2.6554	2.6331	2.6659	2.6339	2.6670	2.6425
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2632	0.2665	0.2630	0.2663	0.2635	0.2669	0.2647
100 ינים יפאניים	1.08	1.13	1.09	1.14	1.08	1.14	1.1022	1.1159	1.1066	1.1204	1.1073	1.1213	1.1094
1 גולדן הולנדי	0.76	0.80	0.77	0.81	0.77	0.81	0.7803	0.7900	0.7833	0.7931	0.7831	0.7930	0.7859
1 פרנק שוויצרי	1.04	1.08	1.04	1.09	1.04	1.09	1.0605	1.0738	1.0619	1.0751	1.0631	1.0765	1.0666
1 כתר שוודי	0.24	0.25	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2495	0.2527	0.2500	0.2531	0.2498	0.2530	0.2511
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2397	0.2427	0.2398	0.2428	0.2400	0.2430	0.2412
1 כתר דני	0.22	0.23	0.23	0.24	0.22	0.24	0.2294	0.2323	0.2294	0.2323	0.2295	0.2324	0.2307
1 מארק פיני	0.36	0.37	0.36	0.38	0.35	0.38	0.3643	0.3688	0.3645	0.3691	0.3648	0.3694	0.3671
1 דולר קנדי	1.18	1.23	1.19	1.24	1.18	1.24	1.2060	1.2210	1.2093	1.2244	1.2093	1.2245	1.2154
1 דולר אוסטרלי	1.08	1.18	1.10	1.18	1.10	1.18	1.1372	1.1513	1.1371	1.1513	1.1377	1.1520	1.1462
1 ראנד דרא"פ	0.50	0.60	0.46	0.78	0.49	0.69	0.7729	0.7826	0.7750	0.7847	0.7746	0.7844	0.7802
10 פרנקים בלגיים	0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4188	0.4240	0.4212	0.4264	0.4219	0.4272	0.4245
10 שילינגים אוסטריים	1.22	1.27	1.23	1.29	1.23	1.29	1.2471	1.2627	1.2506	1.2662	1.2512	1.2669	1.2565
1000 לירטות איטלקיות	1.18	1.25	1.20	1.27	1.20	1.28	1.2162	1.2313	1.2201	1.2353	1.2204	1.2358	1.2255
1 „אקו" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8228	1.8455	1.8243	1.8471	—	—	1.8351
1 דינר ירדני	4.38	4.66	4.50	4.79	4.42	4.72	—	—	—	—	—	—	4.5631
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.03	0.05	—	—	—	—	—	—	0.0426
1 לירה מצרית	0.67	0.72	0.66	0.71	0.66	0.71	—	—	—	—	—	—	0.7512

מאות חברי ועדים ממפעלים בפתח תקווה הפגינו אתמול בבוקר נגד סגירתו הצפויה של מפעל „שרון טכסטיל" ליצור חוטי כותנה. ההפגנה גרמה שיבושי תנועה בכביש פתח תקווה ליד „בילינסון". ח"כ יאיר צבן (משמאל) שהשתתף בהפגנה, יעלה היום את הנושא בישיבתה של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת (צילום: כפיר מאיר־יפפא)

עדויות מזעזעות על התעללות בילדים בפנימיה „נוה יהודה"

מאת יעל פישביין, כתבת „דבר" לענייני חינוך

ילד נאלץ לאכול במשך שבוע לחם ומים בלבד כעונש על שאמר „פיכס איזה אוכל"; ילד אחר נאלץ לשאת על גבו במשך שבוע שלט „זהירות כלב נושך" — אלה אחדים מהפרטים בעדויות מזעזעות שהעביר ח"כ דדי צוקר למנכ"ל משרד החינוך ד"ר שמשון שושני על התעללות בילדים בפנימיה „נוה יהודה" בבת ים המנוהלת על ידי משרד החינוך באמצעות „המפעל להכשרת ילדי ישראל".

העדויות, שנכתבו בידי חמישה עובדים לשעבר במוסד, מספרות על מעשי אלימות והזנחה קשה הקיימים בפנימיה. באחד המקרים אמר ילד, כאמור, „פיכס איזה אוכל" ונאלץ לאכול במשך שבוע לחם ומים בלבד. בלילות התגנב להשיג אוכל. ילד אחר נאלץ לשאת על גבו שלט „זהירות כלב נושך" במשך שבוע על שנשך את חברו בשעת ריב.

שתיים מהעדויות מושידות בהתנהגות לא הולמת כלפי חניכים: סטירות, חבטות, קללות והשפלות. החניכים, כך עולה מהעדויות, הוכו על עבירות קלות כגון: סירוב ללבוש מעיל, חשד לעבירה וגרימת נזק לדלת. „המנהל נהג להשפיל לעיני כל ילדים צעירים בכנותו אותם „אידיוט", „עבריין", „גנב". הוא נהג בטכניקה של שימוש בעברם הקשה של התלמידים ובעובדה שהוא העניק להם מיטה ואוכל", נאמר בעדויות.

מעדות אחת עולה כי לפנימיה הובא אוכל רקוב, המהווה סכנה לבריאות, מאולם שמחות סמוך; ראשי ילדים נגועים בכינים נחפפו בנפט, חומץ ושמן כדי להסתיר; ילד שאביו חולה סרטן סולק מהפנימיה והסתובב ברחוב על שהעז לדבר בגנות האוכל; עקב צמצומים השכבו ילדים קטנים כזוגות באותה מיטה והאחד הרטיב את השני בלילות.

עוד עולה מהעדויות כי קיים בפנימיה ניצול מיני של ילדים על ידי ילדים: באחד המקרים ביצע ילד מעשה מגונה בילדה בלי שהמקרה טופל על ידי ההנהלה.

ח"כ צוקר תובע ממנכ"ל משרד החינוך חקירה מהירה, נמרצת וחסרת פשרות שתאפשר לילדים במקום תנאים אנושיים.

את תגובת מנהל המוסד מוטי בנאו לא ניתן היה להשיג אתמול עד שעת מסירת הידיעה. נמסר כי משרד החינוך מינה חוקר לבדיקת האשמות העובדים לשעבר.

אתיופים התנפלו על עובדי מרכז קליטה — רוצים לגור ליד משפחותיהם

מאת יוסי לייבוביץ וחנה מאור מוסרי „דבר"

כ־20 עולים מאתיופיה, המתגוררים במרכז הקליטה בפרדס חנה, התנפלו אתמול בבוקר על המנהלים וסגל העובדים בדחיפות, בבעיטות ובמכות לאחר שגילו כי שער המקום נעול בשרשראות.

כוח של משטרת זכרון בפיקודו של מפקד התחנה סנ"צ עמיקם הרפז, שהוזעק למקום, הותקף אף הוא. המשטרה עצרה לחקירה ארבעה עולים ביניהם אשה.

במרכז הקליטה שובתים עולי אתיופיה מזה ארבעה ימים. הם מסרבים לצאת לעבודות שהוצעו להם לאחר ש־35 המשפחות המתגוררות במקום מזה כחמש שנים אינן מוכנות לעבור לדיור קבע שהציע להן משרד הקליטה.

מנהל המרכז משה ישראל סיפר שהמשפחות מסרבות להתפנות מהמקום „בטענות שונות ומשונות" בעוד שלמעשה הן מעוניינות בדירות קרקע סמוכות למקום מגוריהם של קרובי משפחה.

אתמול ב־7.30 בבוקר, כשהגיעו האתיופים למקום לאחר סוף שבוע ארוך ומצאו את השערים נעולים בשרשראות, התנפלו על העובדים והמנהלים שהגיעו לעבודה ואלה הזעיקו את המשטרה.

מספר סנ"צ הרפז: „מצאתי בכניסה למרכז כ־20 אתיופים מתגודדים. לאחר תחקור הנוכחים וגביית העדויות הולטנו לעצור אחד מהם. הוא התנגד למעצר ונכלא. עולה החלה להתפרע. היא תפסה אותי מאחור והטילה אותי. גם היא נעצרה והאשמה בתקיפת שוטר". כן הובאו לתחנה שני עולים נוספים. לאחר חקירה שוחררו כל הארבעה בערבות עצמית עקב הרגישות הגבוהה של הנושא בציבור.

שוטרים מתחנת חדרה נשארו במקום.

שמיר יפתח פורום חדש — מועדון העיתונות

פורום חדש, מועדון העיתונות, הוקם על־ידי אגודת העיתונאים בתל־אביב. הוא יפתח השבוע, בהתכנסות הראשונה בבית סוקולוב, את ראש הממשלה יצחק שמיר במלאת שנה לכהונתו.

מזכ"ל אגודת העיתונאים רפי גוטרמן מסר כי הפורום מיועד לפגישות ולדיונים של ציבור העיתונאים עם אישים מהארץ ומחו"ל. לדבריו מועדוני עיתונות יוקרתיים פועלים זה שנים בהצלחה בארה"ב ובאירופה והמועדון הישראלי מקווה ללכת בדרכם.

כיושב־ראש הנהלת המועדון נקבע גדעון סאמט („הארץ") וחבריה: יעקב אחימאיר (טלוויזיה), אלכס אנסקי (גל"צ), אמנון נדב (קול ישראל).

המועדון יתכנס פעמיים בחודש בימי חמישי אחה"צ במתכונת של קבלת פנים ושיחת רעים, שאליה יוזמנו גם אורחים משדרות הציבור השונות. לאחר מכן ינאם האורח וישיב על שאלות.

שלושה אחים חשודים באונס תיירת

מאת נתן רוזי כתבי „דבר" לענייני משטרה

שופט בית המשפט השלום בתל אביב אהרון דיראב הורה לעצור ליומיים שלושה אחים בני מיעוטים בחשד שאנסו ושדדו תיירת ב־18 באוקטובר בתל אביב.

המתלוננת, שעוכבה לעת עתה בישראל, מסוגלת לזהות את החשוד שהחזיק אותה זמן ממושך.

שלושה נהרגו בתאונות ליד יוקנעם ובחולון

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

שני בני אדם נהרגו ושלושה נפצעו בתאונת דרכים שהיתה אתמול בבוקר ליד יוקנעם. השניים הם משה ארנברג מפתח תקווה ומוחמד וחש מהכפר כעביה בעמק.

התאונה אירעה ליד מפעל אוסם, על כביש ואדי מילק, בין רנו 4 לטיוטה שבאה מולה. בשל ההתנגשות הועפה המכונית לתעלה שלצד הכביש והטויוטה נלכדה בה.

אחד משלושה הנפגעים פצוע קשה.

בחולון נהרגה במוצאי שבת פולה פולסקי, בת 67 ובעלה מנחם נפצע קשה מפגיעת מכונית בעת שעברו במעבר הצייה. הנהג נעצר.

משרד הפנים אינו מרוצה מתשובות עיריית ירושלים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

משרד הפנים אינו מרוצה מן התשובות שהשיבה עיריית ירושלים בקשר לליקויים שנמצאו בתוכנית איצטדיון הכדורגל.

ל„דבר" נודע כי אנשי השירות לאיכות הסביבה במשרד הפנים, שעיינו במכתב התשובה של העיריה, סבורים כי התשובות אינן מספקות בעיקר בעניין הליקויים שנמצאו על־ידי המשרד בתחום איכות הסביבה.

בדיקת התוכנית תימשך השבוע ויש להניח כי משרד הפנים לא יאשר אותה עד אשר ידון בכך הבג"צ שהגיש ח"כ דדי צוקר (ר"צ) נגד ראש הממשלה בעניין זה. הדיון נקבע לסוף החודש הבא.

בעיריה נמשכות במקביל ההכנות לעבודות הכשרת הקרקע של האיצטדיון, שאינן קשורות לאישור התוכנית. העיריה גם משלימה את הכנת העתירה שתגיש לבג"צ לחייב את משרד הפנים לאשר את תוכנית האיצטדיון.

וירשובסקי קורא לחקירה פרלמנטרית של השב"ס

מאת נתן רוזי, סופר „דבר" לענייני משטרה

ח"כ מרדכי וירשובסקי (ר"צ) אמר אתמול כי יש להקים ועדת חקירה פרלמנטרית שתבדוק את המתרחש „בין הסורגים" של שירות בתי הסוהר; זאת, בעקבות כתבה שנתפרסמה ב„דבר השבוע" האחרון ובעיתונים אחרים בשבועות האחרונים.

ח"כ וירשובסקי ציין כי הכתבה ב„דבר השבוע" מחזקת את הדעה כי שירות בתי הסוהר, ללא כל קשר לנציב גונדר דוד מיימון הוא גוף שיש לחקור את המתרחש בו עד תום. לדבריו יש לחקור גם חשד לעבירות על טוהר המידות של נושאי תפקידים בשב"ס למרות הכחשותיו של השר חיים בר לב כי „נושאים מסויימים נבדקו ונתברר כי הכל בסדר".

סופר „דבר" מוסר כי בימים האחרונים רווחות השמועות שגונדר מיימון הגיש מכתב התפטרות לשר המשטרה שכבר נפגש עם בכירים במשטרה על אפשרות קבלת תפקיד הנציב. דובר שירות בתי הסוהר אמר אתמול בתגובה כי הנציב אינו מגיב על כך.

פלד מציע להגדיל מספר העובדים הווטרינריים

מאת רבקה הירש, סופרת „דבר"

„האם לא הגיע הזמן להגדיל את מספר המועסקים בשירותים הווטרינריים ולהחזיר את 50 המפוטרים מהם כדי שהשירות יוכל להתמודד עם הבעיה?" — זו השאלה שהפנה ח"כ מתתיהו פלד אל שר החקלאות אריק נחמקין, בעקבות העליה המדאיגה במספר הנפגעים בקדחת מלטה.

מחלה זו, המועברת לבני אדם במגע ישיר עם צאן נגוע או על ידי מוצרי חלב שלא עברו תהליך של פסטור, אובחנה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב־152 מקרים בבני אדם בתחומי הקו הירוק ובכ־300 בגדה המערבית, מציין ח"כ פלד.

הוא התריע לראשונה על הסכנות הכרוכות בקיצוץ כוח אדם בשירותים הווטרינריים עוד ביוני 1985 ואז השיב השר נחמקין שאין „כל חשש וכל סכנה שהשליטה במערכת תהיה פחות טובה מכפי שהיתה עד היום על אף הקיצוצים".

רשת „עמל" נערכת לקראת שבוע מקוצר

מאת סופר „דבר" לענייני עבודה

רשת בתי הספר „עמל" תיערך, לקראת המעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים, על ידי מערכת השתלמות ביום הפנוי, יום ששי — הודיע אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בישיבה חגיגית של הנהלת הרשת לציון 60 שנה לייסודה של „עמל".

הישיבה כונסה בבית הספר המקצועי מקס פיין בתל אביב, שהוא בית הספר המקצועי הראשון של ההסתדרות שנוסד לפני 60 שנה.

יו"ר רשת „עמל", אורי אגמי, קרא להגדיל את התקציבים הממלכתיים לחינוך המקצועי. הוא דיווח על פיתוח מערכות הלימוד למבוגרים, הקבלה לפועלים, הכשרת טכנאים והנדסאים והכשרה מקצועית־טכנולוגית ברמה גבוהה.

טריו אנג'ל־אביטן־שמש חזר בו מכפירתו ברציחת שושן

(ע). — שלושת אסירי עולם — שמעיה אנג'ל, הרצל אביטן ויעקב שמש — הפתיעו אתמול את בית המשפט המחוזי בתל אביב כשחזרו בהם עם תחילת משפטם מכפירתם המוחלטת ברצח בכוונה תחילה של האסיר חיים שושן באוקטובר 1983 בבית המעצר של כלא רמלה.

על פי כתב האישום קשרו השלושה קשר לרצוח את שושן כשאנג'ל ואביטן מבצעים את הרצח. שמש הרחיק את האסירים ממקום המעשה.

באמצעות סניגורים עו"ד משה מרוז שינו את גרסת הכפירה. על פי הגרסה החדשה נכנסו אנג'ל ואביטן לחדרו של שושן. אנג'ל דקר אותו בעקבות קינטור מצידו של שושן ואילו אביטן, שהיה בחדר, ניסה למנוע בעדו לבצע את המעשה אך ללא הצלחה. לשמש אין כל יד בדבר, נטען. לשלושה טוענים עורכי הדין מרוז ודוד יפתח.

בין העדויות אתמול נגבתה עדותו של שמואל ברגר מהמעבדה הניידת לזיהוי פלילי. הוא הסביר את פעולת מכשיר הוידאו שצילם את פעולות הנאשמים באותו יום. הקלטת מהווה ראיה מרכזית עבור התביעה לביסוס טענותיה.

זמן רב התנהל ויכוח בין הסניגוריה לתביעה באשר לקבילותה ויכולתה להיות מוצג בבית המשפט. בסופו של דבר קבעה השופטת אבנור כי הקלטת תתקבל כמוצג. היא תוקרן היום באולם המשפטים.

כשנפתח המשפט הרבו שלושת הנאשמים להסתודד ולהתלוחש בהתעלמם מבקשת השופטת אבנור לשקט. בשלב מסוים התפרץ אביטן על השופטת ואמר: „מאסר עולם אחד זה מספיק". בתגובה הורתה להוציאו מהאולם. אביטן החל לייבב שאינו רוצה מאסר עולם שני והוצא תוך כדי כך מהאולם. הוא הוחזר לבקשת סניגוריו.

באחד משלבי הדיון סירב שוטר להעביר פתק מאנג'ל להבריו ושמש אמר לו: „התעגעת? לנו אתה מסרב אנחנו נסדר לך את כל הפרצוף עם סכיני גילוח".

שמעיה אנג'ל (במרכז) בבית המשפט. מימין עו"ד דוד יפתח, משמאל עו"ד משה מרוז (צילום: שאול רחמים־יפפא)

רופא ורס"ר כופרים באחריות למותו של החייל ארז שיטרית

(ע). — רופא צבאי ורס"ר כופרים באשמת גרימת מוות ברשלנות של חייל. משפטם של השניים החל להתברר אתמול בבית הדין הצבאי המחוזי־צפון.

בא כוח התביעה הצבאית, סגן דורון זינגר, טוען בכתב האישום כי השניים גרמו את מותו של החייל ארז שיטרית. התביעה טוענת כי הרופא שירת באותה עת במרפאה מרחבית בצפון ולא ערך לחייל, שנחבל בראשו, בדיקה רפואית סבירה כפי שהתחייבה בנסיבות פציעתו ולא נתן לו טיפול רפואי סביר. בכך הוא גרם את מותו.

אשר לרס"ר טוענת התביעה כי הוא נטל חלק בפינויו של החייל הפצוע למרפאה המרחבית, אך לא דיווח לרופא ולאנשי המרפאה פרטים מלאים ומדוייקים שהיו ידועים לו על נסיבות פציעתו ומצבו לאחר מכן. בכך גרם הרס"ר לטענת התביעה את מות החייל שלא בכוונה ולא מתוך התרשלות פושעת.

הנאשמים כפרו כאמור, בפני בית הדין הצבאי בראשותה של אל"מ בילי פלד, באשמה המיוחסת להם.

טוראי שיטרית ששירת ביחידת חימוש בצפון, נפגע לאחר שנפל, בנסיבות שטרם הובררו, מג'יפ משטרתי שאמור היה להסיעו מאיזור צומת גולני חזרה לבסיסו.

הפרקליטות תערער על מתן קנס סמלי ל־120 עברייני תנועה

מאת שאול לייבוביץ, סופר „דבר"

קצינים בכירים במטה הארצי של המשטרה הביעו ביום ו' ביקורת נוקבת על החלטתו של שופט בית משפט השלום בעכו שמואל ברלינר שבוע לשפוט באורח קולקטיבי 120 עברייני תנועה ולגזור לכל אחד מהם עונש סמלי של 25 ש"ח.

הקצינים טוענים ש„ביטים קולקטיבים" אלה, שבטים משקיעה המשטרה מאמצים רבים במלחמתה בתאונות הדרכים. [illegible]

[illegible]

עבריין „בכיר" בשרון הושאר משותק למחצה בפתח ביה"ח

תעלומה אופפת את נסיבות הבאתו בלי הכרה של תושב אור עקיבא כבן 30, אחד העבריינים „הבכירים" באיזור השרון, אור ליום ששי לבית החולים הלל יפה.

העבריין משותק עתה בחצי התחתון של גופו.

לפני שאיבד את הכרתו אמר כי נפגע על ידי רכב אמריקאי בעת שהלך ברחוב באור עקיבא, אולם המשטרה סבורה כי נסע עם חברו לבצע עיסקת סמים בגדה המערבית. בדרכם חזרה בשעות הלילה המאוחרות ארעה להם תאונה. ביום ששי בלילה נעצר הנהג. הרכב, שהיה גנוב, נמצא גם הוא.

השניים התהפכו עם רכבם. המבריח נפגע קל, השאיר את הפצוע בפתח בית החולים ונמלט.

★ צלבי קרס התגלו אתמול בבוקר על תיבות הדואר ברחוב צה"ל 71 בקריית אליעזר בחיפה. ביום חמישי שעבר נתגלו צלבי קרס בחדר המדרגות בשדרות רוטשילד 26 בחיפה.

חגורות בטיחות מ־1.11.87 חובה גם בעיר

ב־1.11.87 יהיה השימוש בחגורות בטיחות בתוך העיר חובה!

לבטיחותך! חגור כבר מעתה חגורה בכל נסיעה.

חגורת בטיחות - החגורה שיכולה להציל חיים!

קבלת מודעות 24 שעות נדחף

מודעות משפחתיות דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל"הלוח הכללי" דבר מתקבלות 24 שעות ביממה ב' דחף דיזנגוף רח' דיזנגוף 118 (מול כסית) טל. 246363 239952

ביה"ס „סולם־צור"
מרכין ראש על מותו
ללא־עת של המחנך ואיש־הרוח
מוטקה יחזקאלי
תלמידי ביה"ס ועובדיו
משתתפים באבלה של המשפחה
ובצערו של קבוץ ראש הנקרה

המשפחה ובית ראש הנקרה
מודיעים בצער על פטירת יקירנו וחברנו
מוטק'ה יחזקאלי
ההלויה תערך היום יום שני ג' בחשון
תשמ"ח 26.10.87 בשעה 14.30 בקבוץ ראש הנקרה
משפחת יחזקאלי
ובית ראש הנקרה

למשפחה ולקבוץ ראש הנקרה
אתכם באבלכם
במות
החבר והמחנך
מוטק'ה יחזקאלי
בית נעור הזיו

למשפחת וילנסקי
ולקיבוץ נצר סירני
אתכם באבלכם הכבד
על
יוסף ז"ל
שנפטר בטרם עת
חבריו בקואופרטיב „התנועה"

למשפחת יחזקאלי
ולקיבוץ ראש הנקרה
משתתפים בצערכם הכבד במות
מרדכי יחזקאלי ז"ל
הנוער העובד והלומד

לדפנה פרידמן ולכל המשפחה
אתכם באבלכם במות
האב ז"ל
בית מלכיה

אבלים על מותה של
עובדת ועד קרית חיים
אהובה הרץ ז"ל
ביזורא פישר
סגן ראש העיר ויו"ר הועד,
חברי ההנהלה, המועצה
והעובדים.

למורה יפה דרוזנסקי וב"ב
הננו משתתפים בצערכם הכבד במות
שלמה ז"ל
לשכת הממ
[illegible]

דבר של היום הוא דבר חדש

דבר היום

לחזור לעבודה, לפתוח במו"מ

הערוץ השני החל לשדר אמש בתדרים של הטלוויזיה הישראלית, לפי החלטתם ובהתאם לסמכותם של שרי החינוך והתקשורת. אולם השרים יודעים – וחשוב מזה: הצופים יודעים – שהערוץ השני איננו, ולא יהיה עוד זמן רב, אפילו תחליף קלוש לשידורי הארצות השכנות, לא כל שכן לאלה של הטלוויזיה הישראלית. על כן תפיסת התדרים של הטלוויזיה הישראלית על ידי ערוץ שניים רק מקלה על ציבור רחב יותר לקלוט טוב יותר שידורים בלתי מספקים.

גם הצעת התיקון לחוק רשות השידור, שאותה אישרה אתמול הממשלה, אפילו תהיה מוצדקת בפני עצמה, איננה פותרת את הבעיה האקוטית שנוצרה עם הכרזת השביתה שזכתה בינתיים לכינוי „הארוכה ביותר ברשות השידור". אכן הימשכותה של השביתה הצדיקה כינוי זה כבר מזמן – ומפליא הדבר שמאז ערב סוכות, דהיינו במשך כמעט שלושה שבועות של האפלת המסך והדממת רשתות רדיו במאות אלפי בתים של משלמי האגרה, לא התנהל כל משא־ומתן עם השובתים. הוספת סמכות לוועד המנהל שאיננו מפעיל את סמכותו הקיימת למו"מ, נראית לכן כספק־פתרון – מה גם שבכל מקרה תהליך החקיקה על שלביה השונים מצריך זמן גם בהילוך מזורז. ואחרי שיחלוף הזמן הזה במצב של שביתה, החוק יכול להביא לנו רק סגירה.

גם אם זו השביתה הארוכה ביותר ברשות השידור, היא איננה הראשונה. הסקטורים השונים הפעילו נשק זה בעבר, וגם ההנהלה עצמה הפעילה השבתת מגן. בכל המקרים הצבור הוא שסבל. הבעיות המגוונות של רשות השידור ראויות לליבון יסודי של גוף אובייקטיבי בנוסח „ועדת ציוני" מבלי שתוך כדי עבודתו יבולע לפעילותה השוטפת של רשות השידור. גם אם כיום לא הכל נלהבים מרעיון כזה, ברבות הימים הכל ייצאו ממנו נשכרים.

אפשר להעלות גם רעיונות אחרים, כל עוד הם המכוונים לחידוש השידורים ולא לסגירתם. את אשר טעון תיקון ברשות השידור, אפשר לתקן גם כאשר היא משדרת – והיא חייבת לשדר. יש לקרוא לשובתים לעבודה מיד ולפתוח במו"מ מיד.

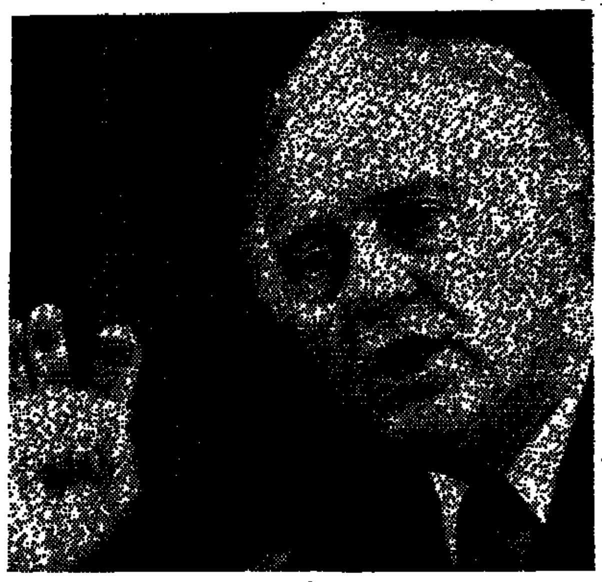

להסביר מדוע לא תהיה פיסגה: אדוארד שווארנאדזה; ג'ורג' שולץ

תאונות: מרע לגרוע

מאת אריה ארד

ההערכה, שגם בשנה הבאה לא תשתנה המגמה של גידול הקטל בכבישים נובעת מהצפי שהממשלה לא תשנה מדיניותה, תמשיך לקצץ בסובסידיות ותימנע מעידכון מחירי המכוניות הפרטיות ועלות השימוש בהן

מה שמתרחש השנה בתחום התאונות בדרכים אינו צריך להפתיע איש: כבר בינואר ידענו, שמגמת הגידול גוברת – השנה הזאת תהיה גרועה מן השנה שעברה, שהיתה גרועה מקודמתה. חוששני, כי השנה הבאה תהיה גרועה עוד יותר.

ב־1985 נהרגו בדרכים 387 איש. כעבור שנה כבר הסתכם מספר ההרוגים ב־415 – גידול של שבעה אחוזים. עד סוף החודש, יגיע מספר ההרוגים ל־40. בחודשיים הקרובים יתוספו עוד 80–100 קורבנות. בכך יגדל מספרם של הרוגי התאונות ב־15–20 אחוז בתוך שנה אחת.

לרוע המזל, זה עוד לא הסוף. על־פי כל הסימנים, גם בשנה הבאה לא יעשה המימסד דבר של ממש – וב־1988 יגיע מספר ההרוגים לכ־600.

יש אומרים, שזו התפתחות טבעית בשים לב לגידול המהיר במוטוריזציה: במספרים מוחלטים אמנם יש גידול מדאיג, אולם יש לבדוק את מספר התאונות ביחס למספר הקילומטרים של נסיעות. על־פי נתונים אלה, המצב אינו נורא. ב־40 השנים האחרונות, לא רק שאין עלייה בתחום זה, אלא יש בו מגמה ברורה של ירידה. מ־1.5 תאונות למיליון קילומטר עם הקמת המדינה, הגענו עתה ל־0.75 תאונות למיליון קילומטר.

ובכן, מבחינה סטאטיסטית אנחנו בסדר – רק המספר הגדל של הרוגים ופצועים משבש את האידיליה.

מהבחינה הסטאטיסטית אנחנו בסדר.

מספר התאונות ביחס למספר הקילומטרים של נסיעות פחת. רק המספר הגדל של והולך ההרוגים והפצועים בתאונות משבש את התמונה המעודדת.

כל עוד מוכנה המערכת להדפיס את דברי, לא אחדל מלהתריע ומלקבוע: גידול מספרם של הרוגי התאונות אינו נובע

(המשך בעמ' 8)

סערה ציונית

מאת יקיר צור

חותמי ההסכם בין תנועת העבודה הציונית לבין בעלי בריתה החדשים, ראשי התנועה הרפורמית והתנועה הקונסרבאטיבית ומנהיגי ה„קונפדרציה", על איוש תפקיד יו"ר התנועה הציונית ואחרים – סופי לגביהם וכוונתם לבצעו במלואו; אך ספק אם הליכוד יישב בחיבוק ידיים

הקונגרס הציוני הל"א ייפתח רק ב־6 בדצמבר, אולם המערכת הפוליטית גועשת ורותחת כבר עתה.

בסוף השבוע שעבר נחתם הסכם בין תנועת העבודה הציונית ומפ"ם לבין התנועות הציוניות העולמיות – הקונפדראציה העולמית של הציונים המאוחדים, „ארצנו" של התנועה הרפורמית ותנועת „המרכז" של הקונסרבטיבים. הסכם זה מצא את ראשי הליכוד המומים ומבולבלים. תגובות הזעם הראשוניות נעו מהתבטאויות דוגמת „לא ניתן להחזיר היום את ימי בן־גוריון והסוון" ועד איומים בדבר פרישה מההנהלה הציונית ופעולת־תגמול ברמות חידוש יוזמת התיקון ל„מי יהודי".

ראשי הליכוד יכולים להאשים את עצמם בלבד. הכתובת על הקיר נרשמה לפני זמן רב, אולם בליכוד סירבו – משום מה – לקוראה. מאז נודעו תוצאות הבחירות לקונגרס הציוני בארה"ב – התנועות הציוניות של הרפורמים והקונסרבטיבים זכו בניצחון מוחץ – ברור היה לכל מי שמקורב לנושא כי אחרי הקונגרס הציוני הקרוב ובא תהיה התנועה הציונית שונה מזו שהכרנו עד כה. יהדות ארה"ב, ובעקבותיה יהדות הפזורה כולה, הצביעה בעד הנושאים המעסיקים אותה – בעיקר שאלות של חינוך יהודי ופלוראליזם דתי – ובעד התנועות העוסקות בנושאים אלה, ולא בעד המפלגות הפוליטיות הישראליות.

השינוי הזה, שהובן היטב על־ידי ראשי תנועת העבודה הציונית, לא נקלט אצל ראשי הליכוד. דמותו הפוטוגנית של בנימין (ביבי) נתניהו היתה להם מרשם בטוח לניצחון. לאחר שהתברר – מאוחר מדי – שנתניהו אינו שש לקחת על עצמו את התפקיד, לא היה בליכוד מי שיכריע למען מועמד מוסכם אחר.

המשא־ומתן בין תנועת העבודה הציונית לבין בעלי־בריתה החדשים – ראשי התנועה הרפורמית והתנועה הקונסרבטיבית, ומנהיגי ה„קונפדרציה" – החל מיד לאחר שנודעו תוצאות הבחירות בארה"ב. את המשימה נטלו על עצמם שניים מבכיריה: יו"ר תנועת העבודה הציונית העולמית יחיאל לקט ומועמד תנועת העבודה עקיבא לוינסקי. הם קיימו עשרות פגישות, בארה"ב ובישראל, עם ראשי תנועות אלה. במקביל התקיימו שיחות גם עם ראשי הליכוד – ובעיקר עם נציגם הבכיר בהסתדרות הציונית, מתתיהו דרובלס – במטרה למנוע את הישנות המחזה המביש של הקונגרס הקודם, שעמד כולו בצל העניין הפרסונאלי והוארך ביום אחד כדי שניתן יהיה לבחור יו"ר.

אלא שהיה מי שדאג לטרפד את המגעים בין המערך לליכוד, על־ידי העלאת שמות – חדשים לבקרים – של מועמדים לתפקיד היו"ר. לא מעט אצבעות מופנות היום אל מקורביו של אריה דולצ'ין כמי שדאגו לבחוש בקדירה. דולצ'ין – המעוניין להמשיך וליהנות מן הכיבודים שמעניק העם היהודי לעסקניו – מבקש להתמנות, לאחר פרישתו, לתפקיד נשיא־כבוד של ההסתדרות הציונית העולמית, תפקיד שלא אוייש מאז פטירתו של ד"ר נחום גולדמן. בחוקת ההסתדרות הציונית נאמר כי נשיא ההסתדרות הציונית הוא מנהיג התנועה הציונית, דוברה ונציגה הראשי שלה.

ספק אם אישהו מעמד, מכל מפלגה שהיא, היה מאפשר לדולצ'ין לכבב – מעל לראשו – כ„נשיא ההסתדרות הציונית". אולם ייתכן שדולצ'ין סמך על כך שאיש לא יטריח עצמו לקרוא באותיות הקטנות של חוקת ההסתדרות הציונית. בכל אופן, בהסכם שנחתם נאמר במפורש כי השותפים־להסכם מתנגדים למינויו של דולצ'ין לנשיא ההסתדרות הציונית – אולם ידאגו להעניק לו את „כל הזכויות וכל הכבוד שניתן ליושבי־ראש ההנהלה הציונית הקודמים, כאשר פרשו מתפקידם."

בשנים האחרונות מוטחת ביקורת קשה על הפוליטיזאציה הרבה שפשתה בהסתדרות הציונית ובסוכנות היהודית. נושא זה היה מקור לעימותים רבים בין ראשי ההנהלה הציונית בישראל לבין ראשי המגביות בחו"ל. עד לאחרונה נהגו מנהיגי התנועות הציונית בחו"ל לעמוד מהצד בעת שה„ציונים מישראל" התנגחו עם ה„לא־ציונים" מחו"ל. סימן ראשון לשינוי בעמדה זו אפשר היה לראות בחורף האחרון. בעימות שהתרחש בחודש פברואר בין יו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצ'ין וחבר־הנאמנים של הסוכנות היהודית, על רקע פרשת בל"ל, נקטה ה„קונפדרציה" („הדסה" ובלתי־מפלגתיים) עמדה עצמאית.

עכשיו, יותר משבעה חודשים אחר־כך, מהווה ההסכם שנחתם צעד נוסף בדרך לשבירת המסגרת הפוליטית המסורתית של ההסתדרות הציונית. בהודעה לעיתונות, שהפיץ „הגוש הציוני המרכזי" – הקונפדרציה העולמית של הציונים המאוחדים ותנועת „מרכז" של הקונסרבאטיבים – לאחר חתימת ההסכם, נאמר: „המבנה הקיים של ההסתדרות הציונית, המושתת על חלוקה ועל הזדהות עם מפלגות פוליטיות בישראל, אינו רלוואנטי ליהדות התפוצות. הציונים בתפוצות, אל להם להזדהות עם מפלגות פוליטיות ישראליות – הם צריכים לשאוב השראה וכוח מן הקשת הרחבה של החיים היהודיים בארץ".

לדברי היו"ר העולמי של הקונפדרציה קלמן סולטניק, ההסכם שנחתם אינו „בעד המערך" או „נגד הליכוד": „אנחנו בלתי־מפלגתיים, ושואפים ליצירת קואליציה מקיר־אל־קיר. כגזבר הסוכנות היהודית ישרת ד"ר אביחי את כל המפלגות בתנועה הציונית כמו ששירת את כולם בתפקידו כיו"ר קרן היסוד", אומר סולטניק.

כאמור, מבטיח ההסכם שנחתם את חלוקת התיקים:

עקיבא לוינסקי יהיה היו"ר, ועל תיק הגזבר יופקד ד"ר אברהם אביחי; יו"ר הוועד־הפועל הציוני יהיה המזכ"ל העולמי של התנועה ליהדות מתקדמת, הרב אשר הירש. תיק הנוער והחלוץ יימסר ל„עבודה", מחלקת החינוך ותרבות בגולה לרפורמים, ומחלקת הארגון – לקונסרבאטיבים.

אולם ההסכם אינו עוסק רק בחלוקת תיקים. למעשה, מרבית התיקים – ביניהם תיקים חשובים כמו עלייה, התיישבות ועליית הנוער – נותרו פתוחים למשא־ומתן.

ההסכם עוסק גם בשאלות מרכזיות של ארגון־מחדש של התנועה הציונית: תוכניתו של עקיבא לוינסקי להנהלה ציונית מצומצמת של 17 איש, לבחירת הנהלה רחבה של 51 איש ולשילוב אישים ישראלים בולטים – לא מתוך המערכת שמסביב לסוכנות – בחבר־הנאמנים של הסוכנות.

לדברי יו"ר תנועת העבודה הציונית יחיאל לקט נותן הסכם זה ביטוי לשינויים שחלו בתנועה הציונית – למעמדם של הרפורמים והקונסרבאטיבים – ויוצר שותפות מסוג חדש בין ישראל והגולה.

השותפים להסכם רואים אותו סופי ועומדים על דעתם שהוא יבוצע במלואו. אין ספק שהליכוד לא ישב בחיבוק ידיים, ועוד צפוי מאבק מרתק סביב הקונגרס הציוני. ראשי תנועת העבודה הציונית מודעים לכך. אחד מהם אמר אתמול: „אנו זקוקים היום להרבה עצבים חזקים".

תקיפה־תגובה־תגמול במפרץ

מאת דן אבידן

קשה לראות הפסקת המלחמה – ואפילו הפסקת־אש – במפרץ הפרסי, בלי שתלך ותגבר המעורבות הצבאית של ארה"ב נגד איראן

הנשיא רייגן הודיע שארה"ב נחושה בדעתה להמשיך להגיב בכוח על כל התנכלות איראנית לצי האמריקאי ולספינות המניפות דגל ארה"ב. אם אכן יפעילו האמריקאים עוצמה יותר גדולה נגד האיראנים, אפשר שהדבר יביא את הממשלה האיראנית לשקול מחדש את התנגדותה להחלטת או"ם 598 בדבר הפסקת המלחמה במפרץ הפרסי. כבר עתה יש סימנים שהאיראנים מוכנים לאמץ את גרסת ההסדר של או"ם, אם – במקביל לביצועה של הפסקת־אש – יכריז או"ם על עיראק כמי־שהתוקפת שפתחה במלחמה נגד איראן.

בחודש ספטמבר – יש לזכור – נכנסה מלחמת המפרץ לשנתה השמינית. בשלהי יולי החלו האמריקאים לאבטח 11 מכליות נפט כוויתיות (מחצית צי המכליות של מדינה זו) באמצעות כוח־משימה ימי מיוחד, ששוגר לאיזור המפרץ הפרסי על־פי בקשת השלטונות הכוויתיים. מטרתו של מבצע זה – לשלול מאיראן את היכולת לשבש את יצוא הנפט של כווית. האיראנים נהגו לפגוע במכליות נפט כוויתיות, בתגובה על הנזקים שהסב חיל האוויר העיראקי למתקני יצוא הנפט האיראניים. סיבה נוספת להפיכת כווית למטרה מלחמתית איראנית – הסיוע שהיא מושיטה לעיראק במלחמתה נגד איראן.

האיראנים הכריזו שיתנכלו לכוח המשימה המערבי המשייט במפרץ (בינתיים תיגברו אותו כוחות נוספים ממדינות מערב אירופה). ואכן הם זרעו מוקשים במימי המפרץ הפרסי. אחד ממוקשים אלה פגע, בשלבים הראשונים של המבצע, במשחתת האמריקאית „ברידג'טאון".

ב־26 בספטמבר טיבעו האמריקאים נחתת איראנית שעסקה בזריעת מוקשים במימי המפרץ. שבועיים אחר־כך השמידו מסוקים אמריקאיים שתי סירות איראניות מהירות, שפתחו באש לעבר מסוק אמריקאי שעסק במשימת מודיעין שיגרתית באיזור הצפוני של המפרץ הפרסי.

האיראנים הגיבו על שתי פעולות יירוט אלה באמצעות שני טילי „סילקוורם" („תולעת משי") שרכשו בסין. הראשון שוגר ב־15 באוקטובר לעבר מכלית אמריקאית מניפה דגל ליבריה, שעגנה בקרבת נמל אחמדי הכוויתי; למחרת, שוגרה „תולעת המשי" השנייה – לעבר מכלית כוויתית מניפה דגל אמריקאי, שעגנה מול נמל שועייבה בחוף כווית. בפיגוע השני נפצעו 18 מאנשי הצוות של המכלית „סי איל סיטי", לרבות רב־החובל וקצין־הקשר האמריקאיים.

ב־19 באוקטובר הגיבו האמריקאים, בהתקפה רבת אמצעים – ארבע ספינות־מלחמה אמריקאיות וכוח קומנדו ימי – על שלוש דוברות־נפט איראניות במימי המפרץ הפרסי. שתי דוברות – ששימשו גם נקודת הזנקה לסירות מלחמה איראניות מהירות – הושמדו כליל, ואילו באתר הדוברה השלישית הושמדו מכשירי מכ"ם וקשר של האיראנים.

הפעולה האמריקאית עוררה באיראן כעס רב. דוברי המשטר בטהראן, ובראשם הנשיא עלי ח'מינאי ויו"ר הפרלאמנט האשמי רפסנג'אני איימו על האמריקאים בביצוע פעולות־תגמול נגדם – הן באיזור המפרץ הפרסי, הן ברחבי העולם. ראש ממשלת איראן, אמיר חוסיין מוסאווי, אמר שהאיראנים דחו פנייה מטעם האמריקאים – שהועברה באמצעות הסורים – שלא להגיב על הפעולה האמריקאית.

החיזבאללה – ארגון הטרור הלבנוני הפרו־איראני – איים בתוך כך לבצע פעולות טרור ראוותניות נגד יעדים אמריקאיים ואירופיים ברחבי העולם. בהודעה שפרסם הארגון בביירות ב־22 באוקטובר, נרמז שאם ארה"ב וצרפת לא תסלקנה את הציים שלהן מאיזור המפרץ – ולא תנקוטנה מדיניות נייטראלית בסכסוך בין איראן לעיראק, עלול החיזבאללה להוציא להורג את בני־הערובה האמריקאים והצרפתים, ביניהם העיתונאים טרי אנדרסון וז'אן־פול קאופמן.

האיראנים לא השהו את התגובה על הפעולה האמריקאית נגד מתקני הנפט שלהם. כמה ימים לאחר הפעולה הזו, הם ירו „תולעת משי" משטח חצי־האי פאו בדרום עיראק שנכבש בידי איראן ב־1986 – לעבר מסוף־הנפט הימי הכוויתי המכונה „אי התעשייה", השוכן ליד נמל אחמדי.

טיל זה פגע במטרה וגרם נזק רב למסוף הנפט החשוב – היחיד המסוגל להטעין נפט על מכליות הענק הכוויתיות – שדרכו מייצאת כווית כשליש מן הנפט שלה. יומיים אחר־כך ביצע ארגון טרור פרו־איראני פיגוע בבניין משרדים בלב כווית. הבניין מצוי לא הרחק ממעונו של שליט הנסיכות, שיח' אחמד ג'אבר אל־צבאח.

פעולת התגמול העיקרית, באחמדי, נועדה לשרת שתי מטרות. ראשית, לשבש את יצוא הנפט של כווית; שנית, לפגוע בנמל – המשמש נקודת מוצא למכליות הכוויתיות המאובטחות על־ידי הצי האמריקאי – מבלי להסתכן בעימות ישיר עם צי ארה"ב. בעקבות הפגיעה בנמל אחמדי זומן מיופה־הכוח האיראני למשרד החוץ הכוויתי, למחאה שנמסרה לו נוסף איום, שכווית תנתק את כל קשריה עם איראן, אם זו לא תחדל מהתקפותיה על מכליות ומתקני נפט כוויתיים. כמו־כן הגישה כווית לאומות־המאוחדות תלונה נגד איראן בשל התקפה זו.

כמעט כל מדינות ערב – ובראשן מצרים – הביעו סולידאריות עם כווית והכריזו על נכונותן להיחלץ פיזית להגנתה אם איראן תמשיך בהתקפות נגד מדינה זו. העיתון הכוויתי הנפוץ „אל־ראי אל־עאם" קרא לקהילה הבינלאומית לאסור על סין למכור לאיראן טילי „תולעת המשי".

חשוב לציין שלכווית חסרה היכולת הצבאית להגיב על ההתקפה האיראנית נגד נמל אחמדי, לא כל שכן למנוע מאיראן לבצע בעתיד התקפות נוספות נגד יעדים כלכליים כוויתיים. בעקיפין, עיראק היא העושה את שליחותה של כווית – בכך שהיא ממשיכה לפגוע ביעדים כלכליים באיראן. באופן כזה, מעגל האיבה לא ייסגר: איראן תגיב על התקפותיה של עיראק בפעולות התקפיות נוספות נגד מטרות בכווית, וייתכן אף בערב־הסעודית. ובינתיים באה האזהרה התקיפה של הנשיא רייגן.

מכל מקום, קשה לראות הפסקת־אש באיזור המפרץ מבלי שתלך ותגבר המעורבות האמריקאית הצבאית נגד איראן.

הירוקים מתאלפים?

מאת שלמה שפיר

ייתכן כי בשוב משלחתם לגרמניה יימצאו פונדמנטליסטים, שיסתייגו ממסקנות מתונות יותר שהשמיעו כאן חבריה. אבל בסיכומו של דבר מסתמנת התפתחות חיובית אצל חלק מהתנועה

עתידה הפוליטי של „מפלגת הירוקים" במערב־גרמניה – אשר לאחר עשרות שנים הצליחה לשנות את המפה הפרלמנטרית התלת־מפלגתית לארבע מפלגות – עדיין לוט בערפל. בבחירות לבונדסטאג בתחילת שנה זו הצליחו הירוקים להגדיל את ייצוגם מ־27 ל־40 צירים. כנגד זה הפסידו מאז ממשקלם בכמה בחירות אזוריות, ובחודש שעבר לא הצליחו לגבור על אחוז החסימה במדינה הצפונית שלזוויג־הולשטיין. השנה אף החריף העימות בתוך הירוקים בין הריאליסטים לפונדמנטליסטים במפלגה הטרוגנית זו, אשר קמה בשנות ה־70 ממיזוג יסודות שונים של השמאל החדש עם שוחרי־הסביבה שתפסו מקום חשוב בשלוש התנועות הסוציאליות החדשות – האקולוגית, תנועת השלום ותנועת הנשים.

למעשה קשה לראות כיום את הירוקים כשותפים לקואליציה ממשלתית בעתיד הנראה לעין. הסוציאל־דמוקרטים בהנהגתו של היו"ר החדש הנס יוכן פוגל נוטים לכך פחות מאשר בימי וילי בראנדט והם לא יחייבו כנראה חלופה אדומה ירוקה לממשלה השמרנית הנוכחית בבחירות הכלליות הבאות ב־1990. אולם יהיה עתיד הירוקים אשר יהיה, מדובר כיום על כוח פוליטי הנתמך על ידי שיעור לא מבוטל של האינטליגנציה הגרמנית הצעירה, והמשקפים של ימים אלה עשויים להשפיע גם אם בעתיד יפעלו הצעירים המתבגרים במסגרת אחרת.

מכל הסיבות האלה צריך לציין לחיוב את המיתון שחל בשנתיים האחרונות בעמדת הירוקים כלפי ישראל שהיתה בעבר עוינת מאוד. בחלקו נגרם הדבר כתוצאה מהתמודדות פנימית במפלגה החדשה. אך התהליך נסתייע גם בשינוי הגישה של הממסד הדיפלומטי הישראלי שהתעלם תחילה מהירוקים ולא הכיר כלל בחשיבותם. שינוי זה אף הומחש בעליל בפגישות בין נציגיהם עם הנשיא חיים הרצוג, קודם בעת ביקורו בגרמניה באפריל השנה ועתה במשכנו בירושלים.

כל מי שנכח במסיבת העיתונאים רבת המשתתפים שקיימו הירוקים בבית סוקולוב בדצמבר 1984 ובמסיבה מצומצמת יותר בסוף השבוע שעבר, יכול היה לחוש בבירור את כברת הדרך שהם עברו מאז. המשלחת הקודמת פקדה את ישראל במסגרת מסע מזרח־תיכוני, תוך התעלמות מרבית מהממסד הישראלי, והצטיינה בנימה ביקורתית עוינת כלפי מדיניות ישראל בשטחים ובלבנון ובהזדהות טוטאלית עם „הקורבנות הפלשתיניים". לעומת זאת נקטו נציגי המשלחת של שלושה חברי פרלמנט ירוקים, שסיימו זה עתה ביקור על פי הזמנת משרד החוץ, נימה מאוזנת הרבה יותר. בצד ההכרה העקרונית בזכות ההגדרה העצמית של הפלסטינאים, לרבות מימושה של זכות זו במדינה משלהם, הדגישו גם את קיומה של ישראל כעובדה בלתי ניתנת לערעור, דיברו בחיוב על התרשמותם מרצון השלום אצל כל בני שיחם, הזהירו מפני הקפאת הסטטוס קוו ומפני סכנת הפונדמנטליזם המוסלמי המסוכן לערבים יותר מאשר ליהודים, הזכירו את חשיבות כיבוד זכויות האדם (בשיחות שמעו גם על עינוי ילדים פלשתינאים), אך ויתרו על הצגת מרשמים פשטניים לפתרון מהיר של הסכסוך. נציג בולט של האגף הריאליסטי דיבר על המשמעות הרבה גם של הצעדים הקטנים.

הדבר הבולט אולי את השינוי שחל בעמדת אגף זה כלפי חברות מערב גרמניה בנאט"ו, שאותה אין הוא דורש לבטל לאלתר, חרף השאיפה לחיסול הגושים הצבאיים היריבים באירופה. אפשר כמובן, כי בשוב המשלחת לגרמניה יימצאו פונדמנטליסטים שיסתייגו ממסקנותיה. בדרך כלל בולטים בקיצוניותם הירוקים ואנשי „הרשימה האלטרנטיבית" בהמבורג ובמערב ברלין. אך בסיכומו של דבר מסתמנת התפתחות חיובית לגבי חלק מהתנועה.

בנושאים „יהודיים" אחרים, פרט לישראל, היתה עמדת הירוקים מלכתחילה חיובית יותר וקו זה נמשך גם כיום. בערים שונות, במישור המקומי והמחוזי, הם משתפים פעולה עם הסוציאל־דמוקרטים ועם האיגודים המקצועיים נגד הפגנות והתכנסויות של ותיקי האס־אס ופעילי הימין הקיצוני. בבונדסטאג לחמו יחד עם הסוציאל־דמוקרטים נגד שינוי תוכנו של החוק הבא להעניש את מכחישי השואה על ידי הוספת סעיף מאזן בדבר פשעים של המשטרים הקומוניסטיים נגד העם הגרמני. ב־1985, במלאות 40 שנה לנצחון בעלות הברית באירופה נשא אחד יושקה פישר, מן המנהיגים הבולטים של הירוקים, את אחד הנאומים החשובים ביותר לגבי משמעות אושוויץ בהיסטוריה הגרמנית. הסיעה הירוקה אף פירסמה חוברת מיוחדת שבה הוקיעה את המגמות הרוויזיוניסטיות של היסטוריונים גרמנים מסויימים בויכוח על ייחוד פשעי הנאצים והשואה היהודית באירופה. בפרנקפורט הם נוטלים חלק פעיל במערכה הציבורית לשימור שרידי הגטו היהודי מול התוכנית המתוכננת על ידי ראש העיריה להקים שם מרכז עירוני חדש. בבונדסטאג הם מחייבים מתן פיצויים לכל קורבנות הנאצים שטרם נהנו מהחקיקה עד כה.

אכן, עמדות אלה קלות יותר בשביל הירוקים האיל והרוב המכריע של תומכיהם מורכב מצעירים שכמעט כולם נולדו אחרי 1945, ודור הנכדים חופשי יותר בהתמודדות עם האספקטים השחורים בעבר הגרמני מאשר חלק מדור הבנים ובוודאי מהרוב של דור הסבים. אך בוודאי אין לראות בכך פגם.

COLOMBO — BOMBAY — MADRAS — CALCUTTA — SINGAPORE —
BANGKOK — KOSICHANG — HONG-KONG — MANILA — CEBU —
MARIVELES — KEELUNG — KAOHSIUNG — SEOUL — PUSAN — INCHON —
YOKOHAMA — TOKYO — NAGOYA — OSAKA — KOBE — FREEMANTLE —
ADELAIDE — MELBOURNE — SIDNEY — BRISBANE — AUCKLAND — WELLINGTON —
LYTTLETON — GUAM — EILAT — ALEXANDRIA — ASHDOD — HAIFA

עם "צים"
המזרח הרחוק ואוסטרליה
קרובים יותר...

עוד יותר – שרות, יעילות ואמינות.

צים חברת השיט הישראלית
צים ZIM המוביל שלי

מכתבים למערכת דבר

תושעה מיד ועדת ששינסקי

אנו תנועת „האוהלים", „שחק", „מורח אל השלום", „פנתרים, איחוד", „נוער", „די", ארגונים אזרחיים, ועדי שכונות, אקדמאים ועובדי רווחה, פונים אל שר האוצר ומבקשים להשעות מיד את ועדת ששינסקי האמורה להגיש מסקנותיה החודש.

אנו בדעה שוועדה זו איננה אובייקטיבית, אלא מגמתית, וזה „בשוק מסור" מראש, נגד השכונות, עיירות הפיתוח והביטוח הלאומי, שהוקם בעמל של דורות, והיה לתפארת המדינה והישגיו נסכו ביטחון בכל בית בישראל.

בוועדת ששינסקי שני כלכלנים, רואה חשבון אחד, מומחה למיסים אחד ומרצה לדיני מיסים. אין בוועדה הנ"ל מומחים למדיניות חברתית. אין בוועדה הנ"ל מומחים לסוציולוגיה, עבודה סוציאלית או פערים חברתיים ובוודאי לא נציגי שכונות ועיירות פיתוח. זאת, כשעה שחלק גדול מחברי ועדת ששינסקי נקטו בעבר עמדות לטובת העשירונים העליונים על חשבון שירותי הרווחה והעשירונים הנמוכים.

כעבור לנ"ל, יו"ר הוועדה פרופ' איתן ששינסקי הב"ע כבר את עמדתו הבסיסית בנושא הדיון, לפני אוקטובר כשהכריז חגיגית ב„ג'רוזלם פוסט" ב־28.8.87, שיש לבטל את הפטורים הכלליים ולאמץ את מבחן האמצעים. אם תרצו, חקירה של נזקקים ומקרים סוציאליים.

לדעתנו, ולדעת מומחים, ועדה זו תחזיר אותנו ללשכות הסעד של המעברות בשנות החמישים, שהדביקו אות קין של מקרים סוציאליים על מצחן של משפחותינו בשכונות ובעיירות הפיתוח.

אם נזכיר, שרק השנה שיחרר האוצר את המעסיקים והמעבידים במדינה מלשלם שנתית כמיליארד ש"ח עבור עובדיהם לביטוח הלאומי, תישאל השאלה הנוראית: האם האוצר וממשלת ישראל רוצים לחסל את הביטוח הלאומי? אין לנו ספק, שוועדת ששינסקי תהיה התמרור־צומת לביצוע הגזירות הנ"ל.

מדינות מערביות רבות ביצעו בהצלחה צמיחה כלכלית תוך שמירה וחיזוק של שירותי הרווחה השוויוניים במדינותיהן. מאידך, מדינות שהרסו את שירותי הרווחה בשם הצמיחה הכלכלית הביאו אסון חברתי סוציאלי על מדינותיהן.

תנועת האוהלים
יו"ר ימין סויסה
תנועת שחק
דדה בן שיטרית
תנועת המזרח אל השלום
שלי אלקיים
אקדמאים ועובדי רווחה
עמיאל אבנר
אילנה ברקוביץ
חנה זליש

מלחמת חורמה בג'יהד המוסלמי

בעיתונות פורסם על חשיפת רשת גדולה של פעילי הג'יהד המוסלמי בעזה. ואת לדעת, הג'יהד המוסלמי הוא כיום הגורם הטרוריסטי הדומיננטי בגדה וברצועה. מבחינה זו אש"ף איבד את הבכורה, ועל ממשלת ישראל וכוחות הביטחון להיערך מבעוד מועד לקראת פיגועי טרור שלא ידענו כמותם בעבר.

כבר עתה יש להכריז על מלחמת חורמה בג'יהד המוסלמי ובקטגוריה זו יש לכלול גם את משתפי הפעולה עם קבוצה קיצונית זו המונחית על־ידי כוהני דת הסרי כל מעצורים.

עם זאת, צריך שיהיה ברור, שבמידה שמנהיגי ישראל והמפלגות הגדולות לא ימצאו את הדרך והאומץ הציבורי להידבר עם המנהיגות הפלשתינאית האוטנטית בשטחים וכמו אישים כמצא סניורה, פאיז אבו רחמה, סעד כנען ואחרים המזוהים עם המתונים באש"ף, יגבר כוח הג'יהד המוסלמי בגדה וברצועה. עת לפתוח בשיחות עם המנהיגים הפלשתינאים בשטחים על הדרכים לפיתוח דו־קיום משותף שיושתת על קונפדרציה מדינית וכלכלית ישראלית־פלשתינאית־ירדנית.

ככל שמנהיגי ישראל יבינו זאת הרי שהם ימנעו את צמיחת הג'יהד המוסלמי ככוח פוליטי־דתי שיתן את הטון ויהפוך את החיים בישראל ובשטחים כאחד לגיהנום אמיתי.

אריה הס
יו"ר קבוצת הקונפדרציה
במפלגת העבודה

ירבו כמוהו בישראל

„דבר" מצא לנכון ולמעשה רב־חשיבות לגלות ברבים, תוך יחס עניין, את הסוד הנורא: התגייסותו של רמי זית מקרית ארבע „לתפקיד פיקודי בשירות קבע בחטיבת גבעתי" (2.10.87). עיתון פועלי ארץ ישראל פתח במצוה זו, ומיד נמצא לו מסייע, איש רב מרץ ואביר הדמוקרטיה, ח"כ י. שריד, אשר טען, „כי אין להסכים בשום פנים ואופן שחיילים בחטיבת „גבעתי" ישרתו תחת פיקוד קצין קבע המזוהה במוצהר עם „כך"... ותבע משר הביטחון לבטל את גיוסו של רמי זית וכו'".

על זה ברצוני להגיב ולספר לכל המעוניין בפרשה זו. רמי זית מוכר לי מאז היותו בבית התינוקות בקיבוץ חניתה. הוא איש תרבות, משכיל, נעים הליכות ומצניע לכת, מעולם לא פגע באדם בכל דבר. אחד הבנים הטובים שיצאו מחניתה. עזב את קיבוצנו רק מפני שלא יכול לקיים כאן אורח־חיים דתי לו ולבני משפחתו. בנים רבים עוזבים את הקיבוצים ואף יורדים אל מעבר לים ולאוקיינוס, רמי עבר רק את הקו הירוק, למעשה חלוצי רב ערך. להקים מחדש את הקהילה היהודית בחברון, אשר נטבחה באכזריות רשע בידי מרצחים ערבים בשנת 1929. בנה ביתו בקרית ארבע „וקרית ארבע היא חברון" (יהושע ט"ו) ואף הצליח הרבה בפיתוחה ובקידומה. עכשיו בימים קשים לצה"ל, החליט להתגייס ליחידה קרבית, בה ישרת הוא בדרגת סרן. רמי הוא אב לארבעה בנים, ומצב זה יגרום לו קושי רב בחיי המשפחה וירידה ברמת החיים. או מה נטפל אליו ח"כ שריד? נציגי אש"ף היושבים בכנסת לא מפריעים לשריד, גם לא נציגי האימפריאליזם הרוסי, המדכא ומשעבד עמים רבים, ובעיקר את בני עמנו, רק רמי זית החריד את מנוחתו. אמנם שיתף רמי פעולה עם אנשי „כך", אבל רק בתחום המוניציפלי.

רבים בישראל הזוכרים ומכירים את רמי, וגם אני, מאחלים לו הצלחה בדרכו הצבאית, עמו בדרכו האזרחית, ושירבו כמוהו בישראל.

יוסף ארגמן
חניתה

לליכוד אין תשובות

לליכוד אין תשובות לבעיות המדיניות העומדות על הפרק במדינת ישראל.

על השאלה איך לפתור את הבעיה הדמוגרפית בארץ־ישראל השלמה תשובתם היא: הגברת העליה והילודה. אך אין בידם מירשם כיצד עושים זאת. חלק מאנשי הליכוד הגיעו למסקנה, שהפתרון הוא טרנספר תוך הסכם עם מדינות ערב. השאלה היא, האם יש ארץ ערבית שתסכים לקלוט מליון וחצי פלשתינאים לשטחה? דומני, שהמציעים טרנספר מתכוונים לגירוש כפי שדורש כהנא. ההבדל ביניהם הוא בניסוח.

אנשי הליכוד מתנגדים לוועידה בינלאומית על שלום במזרח התיכון ומדברים על משא ומתן ישיר עם מדינות ערב. ראש הממשלה יצחק שמיר נשאל מה הוא מוכן להציע לירדן תמורת שלום? תשובתו היתה „שלום תמורת שלום", הצעת שלום מגוחכת המזכירה את הבדיחה על אותו גבר שבילה לילה עם פרוצה וכשנדרש לשלם עבור שירותיה תשובתו היתה: שילמתי לך ב„אהבה תמורת אהבה".

האידיאולוגיה של „חירות" פשטה את הרגל. הכל, שחלק מהעם עדיין לא מבחין בכך.

שמואל כנן
תל־אביב

הקול והקהל

מגילת קהלת, שקראנו בבית הכנסת בשבת חול המועד ו„יום הקהל" שהוחג בירושלים בסוכות מזכירים, מה שאינו ידוע לרבים, שהמלה קהל גזורה מהמלה קול. הקול, כידוע, אופייני לקהל, לציבור בני־אדם, כשם שהמהמה אופיינית להמון (המון במקרא פירושו גם ציבור וגם רעש).

תופעה זו של „הרחבה" ל', כשהיא אות שנייה בשורש, להו', ידועה בלשון. כך, למשל, גם משורש מול נגזר השם מוהל, משורש כון (לכונן להכין) – כוהן, מהמלה בור (לובן) התואר בהיר ועוד.

המלה המקראית מקהלה יסודה באותו קול ונגזרו קהל וכן קהילה, והפעלים נקהל, הקהיל („יום הקהל"), התקהל והכינוי קהלת (שהיה „מקהיל קהילות").

ד"ר ראובן סיוון
ירושלים

אם להם מותר...

קראנו את מכתבו של א. סרומי ב„דבר" מ־13.10 בעניין שיתוק הרדיו והטלוויזיה על־ידי העיתונאים.

לפי מיטב ידיעתי מניסיון של יותר מ־40 שנים בשטח זה, לא היתה דוגמה כזאת בשום מדינה בעולם. היו שביתות שונות, אולם לא להכעיס ולפגוע בסבבה הרגישה של האוכלוסיה.

בערב שמחת תורה ריאיין כתב גלי צה"ל את האורחים ברחובות ת"א בעניין זה. אין מה לציין, כי לא נמצא מליץ יושר לעיתונאים. נגע לליבנו אזרח שאמר: „אני רגיל לטלוויזיה כי אין לי אפשרות כספית ללכת לקולנוע, או למה קילקלו לי את החג?"

אני סבור, כי שביתה זו „נתנה דוגמה" לעתיד ומכאן נהגי הניקיון בת"א הסבלים בשדה התעופה לוד לכסה אמרו: „אם אפשר להפסיק את הרדיו והטלוויזיה, מותר גם לנו לשבות..."

אריה ארז
תל־אביב

החג היה שמח

ברצוני להביע תודה לעיתונאי רשות השידור על דממת השמחה שהעניקו לי ולמשפחתי בכל ימי החג. הרגשתי „שמחת חג" אמיתית לראשונה בחיי. יכולנו להתפנות לביקורי חג, לבילויים ולשמחות, עם ראש פנוי וזמן פנוי. הילדים לא היו מרותקים לסרטים של המסך, היה להם יותר זמן להקדיש למשפחתם.

אנו לא היינו מבולבלים מחדשות המלאות בכל הדברים הלא יפים והלא נעימים, שהיו (או שלא היו) בעולם.

תשבכי, ששביתה ברשות השידור מועילה לחיי משפחה טובים, לחינוך טוב יותר לילדים, שאינם מבולבלים מכה שראו וממה ששמעו, וסתם שורות יותר שמחה בבית.

חלק גדול מהציבור מבקש מכם, עיתונאי רשות השידור, העניקו לנו „יום יום חג", בלא הטרדות אין סוף, על־ידי דממה ברדיו ובטלוויזיה לנצח!

ראובן וולר
ירושלים

דבר

לפני 60 שנה

במשפט שוארצבורד

פאריס. בכל העולם מורגשת התענינות יוצאת מהכלל במהלך משפטו של שוארצבורד. העתונות האמריקאית בכללה היא לטובתו. כשנשאל שוארצבורד בבית הדין איך זה שמר בלבו את ההחלטה להנקם בפטליורה שבע שנים תמימות – ענה: „צרפת חכתה 44 שנה עד שנקמה את נקמת אלזס־לותרינגיה, ואני רק שבע שנים חכיתי". בתל אביב בא קהל של 3000 איש לשמוע את הרצאתו של ב. בצלאל על הקונגרס הציוני והאחריה. לפני הרצאתו קבל הקהל בתשואות סוערות את נוסח ההצלה לעדוד שוארצבורד שקרא הה' נימירובסקי.

על משלחת ה„איחוד" לססס"ר

בתשובה להצעת ה„איחוד" להה"פ של ההסתדרות להצטרף למשלחת פועלים לרוסיה לשם השתתפות בחגיגות יובל העשר למהפכת אוקטובר, הודיע ההה"פ כי אין כל אפשרות של השתתפות במשלחת כל עוד אלפי חברים נעצים ונרדפים בססס"ר על דעותיהם הציוניות הסוציאליסטיות.

לפני 40 שנה

הממשלה על „אינצידנטים קטנים" בגבול

לשכת המודיעין הממשלתית מסרה אמש: בין 17 ו־20 באוקטובר אירעו בגבול א"י־סוריה כמה „אינצידנטים קטנים" שבמהלכם עברו אנשי כוחות הבטחון של שתי המדינות את הגבול.

חוששים מחילוקי דעות בין ארה"ב ובריה"מ

ניו יורק. חוששים כי חילוקי דעות בשאלת א"י עלולים להתגלע בין ארה"ב ובריה"מ. בריה"מ דורשת כי השלטון בא"י בתקופת המעבר יימצא בידי מועצת הבטחון ואילו אמריקה מתנגדת לכך. כמה מדינות קטנות דורשות כי השלטון בתקופת המעבר יהיה בידי ועדה נייטראלית. נודע כי מיניסטר החוץ האמריקאי מרשל נתן הוראות למשלחת האמריקאית להשפיע על משלחות שונות להצביע בעד החלוקה.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

קיבלו תארי כבוד

ליב אולמן (בתמונה) החליטה להירתם למאבק נגד הארגון האנטישמי פאמיאט הפועל בברית־המועצות, ולהתריע על הסכנה הטמונה בו. זאת סיפרה השחקנית במסיבת עתונאים שר התקיימה בחיפה לרגל הענקת תואר ד"ר של כבוד לשחקנית מטעם אוניברסיטת חיפה. באותה פגישה סיפרה כי החליטה להקדיש את תואר ד"ר הכבוד לזכרו של נער יהודי מאבל פרידמן שנספה בטרזינשטדט ואשר השאיר אחריו שיר יפה בשם „הפרפר הצהוב". כמו כן הודיעה אולמן על כוונתה לממן את לימודיו הגבוהים של סטודנט יהודי ועל כוונתו של בעלה לממן את לימודיו של סטודנט יהודי.

★

פיליפ קלוצניק (בתמונה), שחגג הקיץ את יום הולדתו ה־80 הוא אחד המנהיגים הוותיקים של היהדות האמריקאית. במשך זמן מה כיהן כנשיא בני ברית, נשיא ועידת הנשיאים וכנשיא הקונגרס היהודי העולמי בין ד"ר נחום גולדמן לבין אדגר ברונפמן. קלוצניק שימש גם שר המסחר והתעשיה בממשל הנשיא קארטר. בשנות השבעים היה בין מנסחי תוכנית ברוקינגס להסדר כולל ישראלי ערבי ובמשך שנים רבות דגל בקו יוני מפורש בסכסוך הישראלי ערבי ובנושא הפלשתינאי. אתמול קיבל קלוצניק את תואר ד"ר כבוד של אוניברסיטת חיפה.

המסך נפרץ

מזכיר הסתדרות עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה יצחק גלעדי ועוד חמישה נציגים של הסתדרות זו, עומדים לפגוש בימים הקרובים את ראשי האיגוד המקביל בהונגריה לשיחות על כינון קשרי עבודה ראשוניים בין שני האיגודים. אנשי איגוד עובדי המתכת ההונגרי יחתינו לישראלים במעבר הגבול שבין אוסטריה להונגריה ומשם תמשיך המפליה לבודפשט. קודם לכן יבקרו ראשי הסתדרות עובדי המתכת בוינה, כדי לחתום על „ברית" של שיתוף פעולה עם אגודת המתכת, האנרגיה והמכרות של אוסטריה, שהיא האיגוד המקצועי השני בגודלו במדינה זו.

חיים באור

ריפעת אסד אחיו המפורסם של הנשיא אסד השיא לאחרונה את בתו לאמי לד"ר עלא פיאד בנו של האלוף שפיק פיאד אחד הקצינים הבולטים בצבא הסורי. החתונה נערכה בעיר מארבלה שבספרד והשתתפו בה אורחים מכובדים רבים, אירופאים וערבים, ביניהם אמנים ידועי שם כגון הזמרת הערביה נג'ווא פואד. כאן נראים בני הזוג בטקס הכלולות.

ריפעת אסד והאלוף שפיק פיאד היו בשעתם מסוכסכים על רקע נסיונו של ריפעת לתפוס את השלטון בסוריה בשלהי 1983 כאשר הנשיא אסד לקה בהתקף לב. עתה טוען אחי הנשיא כי נישואי בתו עם הד"ר עלא פיאד חסרי משמעות פוליטית. משמע, הוא יהיה מוכן בשעת הצורך להיאבק שוב באלוף פיאד – מחותנו עתה – על ירושת השלטון בסוריה. אגב, ריפעת אסד השוהה בגלות באירופה קרוב לשנתיים החל לאחרונה לצמוח זקן.

דן אבידן

זוכרים אותו

הבדרן המנוח דני קיי (בתמונה) ששימש בשעתו כשגריר לרצון טוב של קרן הילד, זכה לדברי הערכה בסוף השבוע. דאגלס פיירבאנקס הצעיר, קיטי קארלייל הארט וליב אולמן נימנו עם הכוכבים שהעלו על נס את דמותו של קיי הבנתה.

„אתה חסר לנו דני קיי" כתבה רעייתו של הנשיא רייגן, ננסי, במברק ששלחה מבית החולים הימי בתסדה, שם נותחה. „כשגריר נודד אל קהילית ילדי העולם הביא דני קיי את החיוך המלבב שלו למיליונים ומיליונים של ילדים" אמר מזכיר האו"ם פרס דה קואיר, שפתח את הטקס. „הוא היה חלוץ. דני קיי היה באמת להם למען הילדים בכל מדינה ומדינה" הוסיף ואמר דה קואיר. קיי, הבדרן בעל אלף הפרצופים, נבצה על תזכורת, כייס מכוס סילון, שחקן בייסבול מקצוען ואקף של מאכלים סיניים, שימש במשך 30 שנה, החל מ־1950, כשגריר קרן הילד של האו"ם. הוא מת בחודש מרץ בגיל 74.

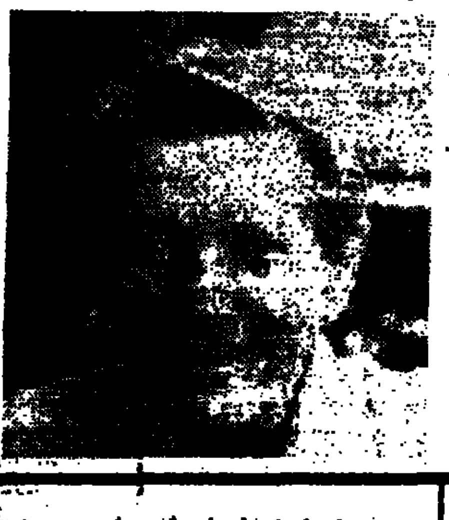

בלי קרייסקי

הוועידה הדו־שנתית של המפלגה הסוציאליסטית האוסטרית נפתחת מחר, יום ג', בווינה, לראשונה בלי השתתפותו של ד"ר ברונו קרייסקי. קרייסקי שוויתר בתחילת השנה על התואר נשיא כבוד של המפלגה הסתכסך עם יו"ר המפלגה פרד סינובאץ ועם ראש הממשלה הסוציאליסטי הנוכחי פרנץ ורניצקי ולא הוזמן כלל להשתתף בוועידת המפלגה שבראשה עמד במשך 17 שנה. אורח הכבוד האירופי העיקרי יהיה מנהיג הסוציאל דמוקרטים המערב גרמני האנס יוכן פוגל. אולם כאות לשיפור האווירה ביחסים עם מפלגת העבודה תיוצג הפעם גם היא, באמצעות דוד פראן (פרנקפורטר), מזכ"ל האינטרנציונל של העוסקים בחינוך מבוגרים.

ש. שלמה

הוקרה למציל

תעודת הערכה, מגן ומדליה הוענקו בסוף השבוע בלשכתו של ראש עיריית באר־שבע משה זילברמן, ליוסף דינביץ' שחילץ בתחילת השבוע שעבר 11 בני־אדם ממי השטפונות בשכונת „נוה־נוי" בעיר. יוסף דינביץ', נהג „אגד" בן 39 מירושלים ומתנדב המשמר האזרחי, ישב בצהרי יום בבית הקפה של חוות הסוסים בבאר־שבע, כשלפתע החל נחל באר־שבע לגעוש והמים הציפו את כל האזור בתוך דקות אחדות. דינביץ', תוך סיכון חייו, שחה במי השיטפון והציל את הנשים שנלכדו על גגות מכוניותיהם ועל עמודי הטלפון. ביום שישי הגיע דינביץ' בלווית רעייתו ללשכת ראש העירייה ושם נערך לכבודו טקס צנוע. זילברמן הודה לדינביץ' במלים חמות ואמר: „מעשיך ראויים לשמש דוגמה ומופת של עזרה לזולת במצוקה. בזכות מעשים אלה ניצלו חיי אדם". מפקד מרחב הנגב במשטרה, ניצב־משנה חיים בן־איון העניק למציל מירושלים מגן הוקרה של המרחב ומפקד משטרת באר־שבע, סגן־ניצב איתן רצון, העניק לו תעודת הערכה של התחנה.

פעילות ב„בית צבי"

„כנר על הגג", מסתבר, הוא עדיין שלאגר. כולם מכירים את הסיפור ומזמזמים את השירים, ובכל זאת, כשעולה המחזמר הקהל מגיע. הפעם מדובר בהפקה של תלמידי שנה ג' ב„בית צבי" המעלים את ההצגה במשך השבועיים הקרובים, וכל הכרטיסים, מספר מנהל בית־הספר גרי בילו, נמכרו. למרות הביקוש, תרד ההצגה כעבור שבועיים כדי לפנות מקום להפקות חדשות. 20 הפקות יעלו התלמידים השנה, ביניהן „טעם הדבש" לשילה דילייני, „טופז" למרסל פאניול, „איפה אמא שלי" לכריסטופר המפטון וייתכן גם „הוא הלך בשדות" – כל אחת מהן, אם שלאגר או כשלון – תרדנה במשך שבועיים.

אגב, ב„כנר על הגג" מופיעים שלושה „ילדים של..." השפה רכמור, בתם של חנה מרון ויעקב רכמור, אביטל בוכמן, בתו של יוסי ברמון, ואבישי בקי, בנה של רות בקי מרשות השידור.

[illegible] צימרמן

כינוס מציגים ושופטים

בולים

מאת אריה לינדנבאום

פרנסי הבולאות הישראלית אינם שבעי־רצון מן היחסים והאווירה השוררים תכופות בכל פעם שמדובר בתערוכת בולים. אכן, אין זה סוד שהיחסים עכורים מעט, בייחוד בקרב קבוצת האספנים ברמה הארצית, שאוספיהם נעים ברמת ה„ברונזה" ובעוררים תסכול לא מעט לבעלי האוספים.

אספני הבולים, בניגוד לבעלי אוספים אחרים, כמו יצירות אבנות, חרסינה עתיקה וכדומה, האוספים שלא על מנת להציג, מעוניינים דווקא להציג מדי־פעם ולהפגין כלפי חוץ הישגי התחביב. אומנם לא הכל אוספים לשם תצוגה אבל קולם של המעטים המעוניינים בתצוגת החומר נשמע ביותר. את כלל האספנים אפשר לחלק לשלוש קבוצות, שלא תמיד בצביעות על שלוש רמות הומוגניות.

בקבוצה א' אספנים ברמה בינונית גבוהה, שאוספיהם כבר הוצגו בתערוכות שונות והיאוגאנים בתערוכות הסוגות אינם גדולים. אלה למעשה הם מקבלי המדליות הבטוחות שהפתעות הצפויות להם הן בגבול של דרגת ציון אחת או שתיים מעל או מתחת לנורמת השיפוט בתערוכה קודמת. אספנים אלה משתתפים ברבית התערוכות, הם גאים בהישגיהם ואחרים מהם מייחסים עצמם לעלית המציגים המקנה להם כבוד ששיאו מדליית זהב.

בקבוצה ב' אוספים ברמות בינוניות, בדרך כלל, שבעליהם נכונים להציג ואף מעוררים ע"י תצוגת החומר בתערוכות. לגבי אספנים אלה חשובה מאוד השתתפות בתערוכות וכל כישלון בתערוכה משפיע עליהם לעיתים בחיוב, שמביא ליתר תשומת לב ושיפור האוסף אך לעיתים ההיפך מזה – אפאתיה העלולה אף להרחיק את האספן מתחביבו.

בקבוצה ג' אספנים מכל הרמות שאין להם כל עניין בתצוגה, לעיתים משום שהמדובר באוספים מתחילים, אך לעתים מדובר באוסף יקר ונדיר שבעליו אינו שש להוציאו אל מחוץ לבית. אספנים אלה נהנים מעצם האיסוף. לבולאות המאורגנת אין בעיות עם קבוצת העילית, שכן אספניה זוכים בדרך כלל לטיפול נאות, מייצגים את המדינה בתערוכות בחו"ל, הם זוכים במדליות הזהב שלהם ואין להם טענות, מה עוד שמטבע מעמדם הם מיוצגים בממסד הבולאי הן כעסקנים והן כשופטים.

במידה מסויימת אין גם בעיות עם קבוצת האספנים המסווגת כאן בקבוצה השלישית, שכן המדובר באלפי האספנים ברמות שונות שמסתפקים ברכישת הבולים וההנאה שאוסופם מסב להם. אלה לעיתים קרובות לא מאורגנים כלל במועדונים, כי לא המפגש החברתי ולא המפגן התצוגתי מעניינים אותם. לאלה חשובה בעיקר מדיניות נכונה

...חיתם של שוחרי הדואר ובצבר
...ה אין להם בעיות.
לא כן הקבוצה המוגדרת אצלנו
...קבוצה ב', כלומר האספנים ברמות
...נוניות וגבוהות שונות שיש להם
...ין בפעילות הבולית ההשתתפות
...ערוכות ובוודאי גם פעילות
...קנית. זו קבוצה גדולה מעט
...קבוצת העלית הרואה עצמה
...קבוצה המייצגת את הבולאות.
...קבוצה הבעייתית כעת היא זו של
...מעמד הבינוני". דווקא היא איננה
...כה לתשומת לב מתאימה. מקרב
...בוצה זו יש פחות עסקנים באשר
...קרב קבוצת העילית. כמעט
...ן בהם נציגים בוועדות שיפוט
...ות וקולם גם אם נשמע פה או
...ם, אינו יותר מקול קורא במדבר.
...התאחדות בולאי ישראל הכנסה
...אחרונה לשנות מעט מהמדיניות
...תקנה לא מעט, גם כי הסיבה
...בהרכב הוועד הפועל יש לעיתים
...עסקים בעלי אינטרסים כספיים
...אנשים השייכים לקבוצה המוגדרת
...קבוצת העילית, במבנה הנוכחי
...קשה לשנות את כללי המשחק. אבל
...יש קיים.

עתה מתוכננת פעולה שעשויה
...לתרום הרבה לשיפור היחסים
...בייחוד בקרב קבוצת המציגים ברמה
...הבינונית. ההתאחדות בשיתוף עם
...השירות הבולאי ורשות הדואר
...מתכננים מפגש בולאים לליבון
...הבעיות. המדובר במפגש אספנים עם
...הממסד הבולאי ונציגי השופטים,
...מעין סימפוזיון בולאי אך במקום לזה
...שיינתן אפשרות להסביר בעניות
...דרישות, והצעות. טוב אם לא בכל
...מקרה תידאינה אפשריות, הרי עצם
...המפגש פנים אל פנים, כמותה בי
...ברכה. כיוון שהמדובר במפגש ארצי
...ולא ברמה של המועדונים
...המקומיים, אפשר לצפות שהמפגש
...יקיף את נציגי כל המועדונים בארץ.

ההצלה ההתאחדות מתכוונת בעיקר לבפגש עם קבוצת האספנים המציגים בתערוכות, שהם כמה עשרות ולא רק ברמה מסויימת. בין השאר ינסו בכפגש זה לקבוע כללים לזכות תצוגה בחו"ל לבל ישלחו תמיד אותם האוספים. מועד המפגש טרם נקבע אולם הוא ייערך עד השנה.

מתעניינים ב„פראגה 88"

ל. בלאו, נציג התערוכה העולמית „פראגה 88", שתיערך בבירת צ'כוסלובקיה (26.8־4.9.88), מסר לנו שמספר הנציגים שנרשמו ל„פראגה 85" הוא מעל לצפוי. נרשמו 16 אוספים ולבצפה הרשימה סגורה.

ההתעניינות ב„פראגה 88" גדולה לא רק בקרב המציגים, שכן כבר עתה עוסקים בהכנות לטיולים מאורגנים מן הארץ בשבוע התערוכה בפראג.

מעוניין בחליפין

מעוניין להתכתב ולהחליף גלויות ו[illegible]:

LOTHAR JAKOB
P.O.BOX 2552
D–45 Osnabrueck
W. Germany
★ ★
A. FILARDI
CR.POSTAL 1265
Salvador- Bahia 40001
BRASIL

תאונות: מרע לגרוע

(המשך מעמ' 1)

ממכת־שבע, אלא ממדיניותה הכלכלית – המוטעית ביסודה – של הממשלה הנוכחית.

עיקריה של מדיניות כלכלית זו ייצוב השקל באמצעות צימצום ההוצאה הציבורית המקומית, הגדלת כמות הכסף שבידי הציבור ועידוד היבוא כדי לאזן בין הביקוש וההיצע לסחורות ולשירותים.

האמצעים: קיצוץ הסובסידיה לתחבורה הציבורית וייקורה לנוסע ב־200 אחוז, תוך הימנעות מעידכון מחירי המכוניות הפרטיות ועלות השימוש בהן. קיצוץ ההוצאה הציבורית כלל באורח טבעי את קיצוץ תקציב המשטרה – האחראית לאכיפת חוקי התנועה – והימנעות מהשקעה, לא רק בפיתוח רשת הדרכים אלא גם בתחזוקתה התקינה.

ההערכה, כי גם בשנה הבאה לא צפוי מפנה במגמת התאונות, נובעת מן הצפוי, שהממשלה לא תשנה את מדיניותה בעתיד הנראה לעין. העיד על כך כוונת האוצר ובנק ישראל לקצץ את תקציב השנה הבאה במיליארד ש"ח נוספים.

גם אם לא יבוצע כל הקיצוץ שתובע הממסד הכלכלי, תוספות לכבישים ולאכיפת תקנות התעבורה לא יהיו. הסובסידיה לתחבורה הציבורית לא תגדל ומחירי המכוניות הדלק לא יעודכנו בהתאם לשערי החליפין ועלות הדלק למשק. בלי שינוי המדיניות, לא תיבלם מגמת הגידול במספר התאונות.

האמונה התמימה, שאפשר להביא להטבה באמצעות כנסי־חירום והחתמת עצומות – ואפילו באמצעות רישום מאות אלפי דו"חות ושלילה סיטונית של רשיונות נהיגה על עבירות של מה־בכך – אין לה על מה שתסמוך. השנה יזכו הנהגים בכמיליון דו"חות. על־פי ממוצע סטאטיסטי: כל מכונית תקבל דו"ח וחצי, ושני־שלישים מהנהגים יועמדו לדין ו/או ישלמו כופר־קנס. או בזה מספר ההרוגים בכל זאת גדל ב־20 אחוז.

ירידה של ממש במספר התאונות חלה בשנות פתיחת הכבישים המהירים מתל־אביב לחיפה ולירושלים וסלילת כבישים עוקפי ערים – כמו צפת וטבריה – בלי שחל גידול מקביל בכמות כלי־הרכב וכל עוד לא הגיעו העורקים החדשים, או המחודשים, לרוויה.

גם הגורות־בטיחות אינן מונעות תאונות. מסתבר, איפוא, שלהיטה בנהג אינה התליך להיטיה בתאונות.

מכיוון שאין תקווה להתמודד עם בעיית התאונות במישור המקצועי, צריך להתחיל לחשוב עליה במונחים פוליטיים. בשוויץ, למשל, הקימו בעלי המכוניות רשימה לפרלאמנט – והצליחו להכניס אליו שניים ממועמדיהם. עכשיו תצטרך הממשלה השווייצית החדשה להביא בחשבון את הצבעתם בכל נושא. אני אמנם מפקפק ביכולתם של בעלי המכוניות בארץ להגיע להישג דומה, אולם נראה לי שללא פוליטיזאציה של הנושא, לא יהיה אפשר לכפות על הממשלה פעולה של ממש.

אם לנסות ללכת בדרך זו, אין לכך שנה טובה מן השנה הזאת. אנו נמצאים בפתחה של מערכת בחירות. שתי המפלגות הגדולות, החוששות מתיקו נוסף, ינסו לגייס כל שבריר של פוטנציאל אלקטוראלי. זוהי המסגרת שיש לשבץ בה את בעיית התאונות. עוד מעט יקומו במפלגות הגדולות ועדות־מצע עליונות, ולידן ועדות־משנה לבישונו, למדיניות־חוץ, לכלכלה, לחברה. מדוע לא תקום גם ועדת־משנה, שתנסח מצע למלחמה בתאונות? כל מפלגה תדרוש – על־פי גישתה – להכניס לקווי היסוד של הממשלה הבאה סעיף בנושא המלחמה בתאונות, ובכך תעלה הבעיה בדרגת החשיבות הלאומית. אחרי שכל מפלגה תצטרך מצע גם בעניין זה, יזכה הבוחר בהתחייבות של ממש לפעולה בנושא.

אינני עיוור לכך, שהפוליטיזאציה תביא לפתרון – הרי המפלגות מתכחשות למצעיהן ללא ניד עפעף – אולם הדרכים האחרות כבר נוסו, ולהן המזל לא הביאו לתוצאה הנדרשת.

אין מנוס מהשלמה עם העובדות: כל עוד תשלוט ממשלה קטלנית זו, תהיה השנה הבאה בבזבזות מבחינת המלחמה בתאונות. אבל צריך לנסות, ולקוות, שהממשלה הבאה תהיה טובה יותר ושבשנות כהונתה תיעשה פעולה ממשית על־פי רצון הבוחרים.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי ראשון־לציון
הודעה בדבר ביטול הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, החליטה בישיבתה ביום 16.9.82 לבטל הפקדת שינוי תכנית מתאר רצ/1/8/ב' שהודעה על הפקדתה פורסם בילקוט פרסומים 2729 מיום 20.7.81 עמוד 2250.

האלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3929 פרים לחלקות 6־4, 9, 10, 23־25, 31, 79־101, 109, 116, 117, 200־210, 222־231, 259, 245, 424־428, 431, 432, 462, 463, 468, 469, 694, 695, 698, 700־704, ברחובות: יהודה הלוי, צבי פרנק, המשק־השבעה, ויוספטל, [illegible], מהליבר, הרצל ונורדאו בראשון לציון.

יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
תאריך: 4.10.1987

בית אבות גאולה בע"מ
★ למבוגרים ולגיל הזהב
★ לעצמאים ותשושים
★ השגחה רפואית 24 שעות ביממה.
★ עזרה ברחצה ובאכילה
כשר – מקום יפה ומאוורר
בת־ים – רח' בן־גוריון 51
03־881144
סניף בגבעתיים – רח' ויצמן 29
03־313846

10H .290811

הודעה לפי סעיף 14 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943, (להלן – הפקודה), אני מוסר את ידי מרכש זכות החזקה והשימוש של הקרקע המתוארת בתוספת.

עם פרסומה של הודעה זו יסתלקו בעלי המקרקעין האמורים מתוקפה של הודעה שנמסרה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודה.

תוספת

חטיבת קרקע המהווה חלקות בשלמות מס' 10 עד 15, 25 עד 38, 58 בגוש 30178 – ירושלים.

כ"ד בתמוז התשמ"ז
23 ביולי 1987
1. ע"ר 1943, תוס' 1, עמ' 32.
2. י"פ 1656, הכ"ל 2808

משה נסים
שר האוצר

„נוה טף" – מצוקת הבית לילדים במצוקה

מאת נורית חליף

רחוב עידוד 14, תל־אביב. ביתם של חמישים ילדים קטנים מוכי גורל. ילדים ששוטרים הביאום בלילה בלילה אל הבית לאחר התפרעות אלימה בין ההורים. ילדים שהיו עדים לרצח. כאלה שנאספו לשם מפני שאב אלכוהוליסט ואם פרוצה הפסיקו להתענין בגורלם. בבית ברחוב עידוד גרים יחד ילדים של אסירים ושל חולות נפש, ילדי נרקומנים וזונות, ילדים מוכים וילדות בנות ארבע וחמש שנאנסו באכזריות.

כמה הרבה לב ואהבה צריכים ילדים כאלה לקבל וכמה הרבה ידע מקצועי ותשומת לב אישית יש להעניק עליהם, כדי שיוכלו ביום מן הימים לצאת מן הבית המגונן הזה אל מסגרות חיים אחרות!

רחוש בין משרדי הקריה מצד אחד וכביש היפהתל־אביב הסואן כל היום, מצד שני. רק כמה עצי אקליפטוס מאובקים, חוצצים בין הבית לבין רבבות כלי הרכב השועטים בכביש. 31 אנשי צוות מטפלים בחמישים ילדים אלה, בני שנה ועד שמונה שנים. צוות גדול יחסית הכולל אנשי ניהול ותחזוקה, צוות פדגוגי, מטפלות ועובדות סוציאליות, יועצת פסיכולוגית, מרפאה בריבור ועוד.

„נוה טף". מוסד שהוקם לפני 40 שנה, בימי מלחמת העצמאות נקלטו בו ילדי פליטים מגבול יפו וילדי ירושלים הנצורה. אחר כך קלטו בו את ילדי העליה ההמונית. הורים שהתאמצו להסתדר בחיים, יכלו אז למסור את ילדיהם להתחנך ב„נוה טף", תמורת תשלום חודשי נמוך. אבל, מהר מאוד השתנו צרכי החברה הישראלית, שנאלצה לשקם יותר ויותר ילדים ממשפחות הרוסות או טעונות טיפוח. המבנה שהיה ביסודו אחד מבתי המגורים הבאים במושבה הגרמנית בקריה – „שרונה" ראו – שופץ והורחב שוב ושוב בעזרת קרנות, מענקים ותרומות, שינה את פניו, נוספו לו טלאי ועוד טלאי, שיוכל לתפקד על־פי הצרכים המשתנים. בשנים שלאחר קום המדינה ניהל ארגון אמהות עובדות את „נוה טף" ולמרות ששינה מאז את ייעודו, עדיין אחראי סניף נעמ"ת בתל־אביב לירושה כבדה זו.

„מוסד מסוג זה לא נועד להיות באחריותה של תנועת נשים. השרות לילד מטעם המדינה הוא שצריך להיות אחראי לילדים האלה", קובעת עדה רבון, מזכירת נעמ"ת תל־אביב. „אבל, בגין נסיבות הסטוריות ירשנו את המוסד ולמרות הקשיים הגדולים, למרות גרעון שנתי בסך 120 אלף דולר ולמרות שמדיניות משרד הרווחה השתנתה והיא אינה מעודדת עוד, כבעבר, הכנסת ילדים לפנימיות, אלה מעדיפה לשלחם למשפחות אומנות שבהן עלות אחזקת ילד קטנה הרבה יותר – למרות כל אלה, נעמ"ת תל־אביב ממשיכה ועושה הכל כדי שלילדים למודי הסבל יהיה בית חם, אולי גם שמץ תקוה לעתיד יותר טוב."

כל הילדים (90% מהם בני עדות המזרח. גם ילדי זוגות מעורבים של יהודים־ערבים), נקלטים היטב ומסתגלים לחיי היחד בפנימיה. אין ולא היו אף פעם בריחות מ„נוה טף". הבית נינוח. חדר האוכל גדוש צמחיה. חדרי הילדים צבועים ונקיים. במסדרונות הבית עומדת תחושה של ערנות, של התעסקות ושיתוף פעולה בין הילדים. הצוות המטפל נוקט מדיניות של פתיחות מוחלטת בכל הנוגע לקיום קשרים בין הילדים, הבית וההורים. אין מפנימים את האמת ולא מסתירים אותה ולא מכסים באשליות, אבא לא הלך למילואים, הוא אסיר בבית כלא. וגם אמא לא נסעה לחו"ל, אלא היא אשה חולה מאוד שצריכה אישפוז ממושך. רוב הילדים נשלחים ל„נוה טף" על ידי עובדים סוציאליים לאחר שהוכרר שאין דרך אחרת, אלא להוציא את הילד מן הבית בשל תיפקוד לקוי של ההורים. רובם עברו חוויות טראומטיות קשות. כדי למלא מעט מן החסר הרב, מתנהלים החיים בפנימיה ב„קבוצות משפחתיות". עשרה ילדים בני גילים שונים מהווים משפחה. מטפלת קבועה צמודה לכל קבוצה משפחתית והיא המשמשת תחליף לדמות האמהית והסמכותית.

ורדה בן־שלמה, עובדת סוציאלית במוסד כבר שתים עשרה שנה. בארבע השנים האחרונות היא מנהלת את „נוה טף".

„הילדים שלנו אמנם מוגדרים כילדים רגילים, אבל הם מגיעים אלינו במצב גופני ירוד, סובלים לא רק מתת תזונה, כי אם חסרים גם גירויים מסוזיים הנובעים מאי תפקוד ההורים, מבורות והזנחה. הילדים הגדולים יותר הם ברוב המקרים בעלי דימוי עצמי ירוד, חסרים אהבה, חסרים בטחון עצמי, כמו גם ידע כללי, בסיסי ואלמנטרי. אף שהוריהם אלכוהוליסטים פרועים, חולי נפש, מכורים לסמים, עבריינים מועדים ושאר צרות, אנחנו מקפידים לשמור על הקשר בינם לבין הילד. אם הדבר ניתן, נשלחים הילדים לחופשות סוף שבוע וחגים לבתיהם, בתנאי, כמובן, שאין צו בית משפט האוסר על כך. חשוב שישמר לפחות קשר עם הורה אחד. במקרים שגם קשר מועט זה מתנתק, נשלחים הילדים למשפחה מארחת. לכל הילדים יש לאן ללכת בחג ובשבת. ביום־יום לומדים גילאי הפעוטון כאן אצלנו בפנימיה ואילו גילאי גן־חובה ובית־הספר יוצאים בכל יום ללמוד במוסדות חינוך עירוניים בתל־אביב. שעות העשרה, טיפול אינדיבידואלי, חוגים, מסיבות וטיולים הם מקבלים מאיתנו".

בין שנתיים לחמש שנים מקבלים הילדים ב„נוה טף". לאחר מכן הם מועברים למסגרות אחרות. הרבה טלטולים צפויים להם, כך עד גיוסם לצבא. וגם אז, עם רקע כשלהם, אף פעם לא יהיה קל. מעטים הם הילדים המוחזרים לבתי ההורים, אלה הם בדרך כלל ילדי נשים חולות נפש שהצליחו למצוא איזון כלשהו לנפשן ושוב מסוגלות לתפקד. בשנה שעברה נמסרו חמישה ילדים לאימוץ. גם השנה יימסר מספר דומה – לאחר הליכים ממושכים ומיגעים.

„מרבית ההורים", מסבירה ורדה בן־שלמה, „רוחשים כבוד למקום הזה בו מתחנכים ילדיהם. לפעמים יש אמנם תופעות של אלימות, אך בדרך כלל קיים בינינו לבין ההורים שיתוף פעולה והיד, מבחינתם בוודאי מתוך הכרה וחוסר ברירה. רוב ההורים מודעים לאי יכולתם לטפל בילדיהם".

חשוב חיוני הוא מגעם של הילדים עם העולם החיצון, עם המשפחות המארחות או עם המתנדבים העושים בכל ימות השנה למען הבית ברחוב עידוד. מספרים לי על ילד בן חמש שהתארח בחג אצל משפחה תל־אביבית. בשש בבוקר גילו המארחים שהילד ניצב בפתח חדר השינה ובוהה בהם. כששאלוהו מה רצונו, השיב שהוא רק מסתכל כי לא ידע שאבא ואמא ישנים במיטה אחת.

מזכירת נעמ"ת בתל־אביב כואבת את מחסור המשאבים. מדברת על המבנה שצריך לשפצו ולהתאימו לצרכי הילדים. עתה, לקראת יום ההולדת הארבעים של המוסד, יושקעו כמאה אלף שקל להסדרת אינסטלציה וחדרי שרותים. בשל התקציבים שקוצצו, מספר הילדים ב„נוה טף" קטן בהתמדה וכמובן קטן מספרם של העובדים ושכרם פוחת.

„משרד הרווחה נוטה לשלוח יותר ויותר ילדים קשי יום למשפחות אומנות, מפני שלמשפחה אומנת משלמים בין 250 ל־300 ש"ח לחודש בעד הטיפול בילד. מסיבה פשוטה זו מגיעים הילדים, שצריכים טיפול וחינוך נכון, למשפחות מאותה שכבה חברתית ממנה הם עצמם מגיעים, משפחות עם נורמות נמוכות מאוד. מה יכולה משפחה כזאת להציע לילד שהורחק מבית הוריו? אם רוצים להתגבר על המכשלה, צריך לשלש את שכרן של המשפחות האומנות, אז גם אפשר יהיה לבחור ביתר זהירות והקפדה את המשפחות המתאימות לתפקיד האחראי כל־כך. ידוע לנו שאמהות אומנות כאלה יוצאות במשך היום לעסוק במיני עבודות נוספות ומשאירות את הילדים בבית, בלי השגחה נאותה, ברוב המקרים בהשגחת ילד קצת יותר מבוגר. הדי תמורת שכר נאות יותר הן לא תאלצנה לעזוב את הבית כדי לחפש תוספת פרנסה, תוכלנה לטפל בילד־החוץ ביתר מסירות. וכדי שתובן תמונת המצב: גם אם ישולש שכרה של משפחה אומנת, עדיין תהיה זו רק מחצית עלות אחזקתו של ילד במוסד, עלות המגיעה ל־1200 ש"ח בחודש. ביום שבו נוכל לשלוח ילדים למשפחות אומנות אחראיות, אולי לא נזדקק עוד למוסדות כמו „נוה טף", אבל עד שכל זה יקרה, עד שהמוסדות והשרותים של המדינה ייערכו לכך, עדיף לשלוח ילדים ל„נוה טף" שלנו. מעבר לכך, אני מאוד חרדה לנוכח תופעה קשה נוספת: בשנים האחרונות נמסרים יותר ויותר ילדים לארגונים דתיים. הורים שאינם נענים על ידינו, זורקים לנו לא אחת: בסדר, אז ניתן אותו לקרית צאנז! הם יודעים שאלה יקבלו את ילדם, שם יש תקציבים ואיזה מלמד ואולי גננת לא מוסמכת, שם לא מדברים על העשרה וטיפול אינדיבידואלי. שם לומדים תורה".

כמה מוסדות דומים ל„נוה טף" נסגרו בשנים האחרונות. בתל־אביב נסגר מוסד לילדים של ויצ"ו, גם בחיפה ובירושלים נסגרו מוסדות ילדים. שתי פנימיות ייחודיות דומות עודן מתפקדות בחדרה וברחובות. „נוה טף" הוא המוסד האחד והיחיד הנותן שרותים מן הסוג הזה לכל המרחב הגדול של תל־אביב, יפו, בת־ים, ועד ראשון לציון. אבל העתיד אינו מבשר גם לו ימים קלים.

גידולים אורגאניים: שיגעון אופנתי או הגנה אמיתית על הבריאות (ב)

הדברה בשיטות הביולוגיות לתוספת בריאות

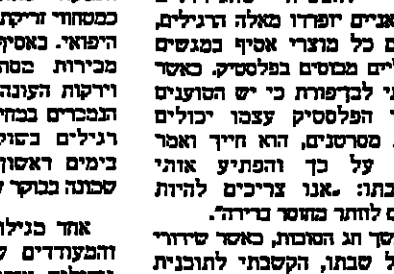

מאת מרתה מייזלס

בבדיקות שערך ד"ר אגאסו, הכימאי של משרד החקלאות, למציאת שאריות חומרי הדברה הוא מצא שלא יותר משלושה אחוזים עוברים את הגבלות התקן הישראלי. הוא מבטיח לי שסטנדרטים אלו מבוססים על התקנים הנהוגים בארה"ב ובאירופה ומומלצים על ידי ארגון הבריאות העולמי וארגון המזון העולמי של או"ם. ד"ר אגאסו אומר שהניסויים הנעשים במחלקתו הם על בסיס מוגבל ומטרתם העיקרית היא לקבל היזון חוזר על השפעות חומרי הדברה אשר אושרו לשימוש להקלאים. ניסויים שנועדו להגן על הציבור הם בתפקידו של משרד הבריאות ולא של משרד החקלאות.

לפעמים, בבצע ד"ר אגאסו בדיקות למוצרים חקלאיים רגילים בטעם אגרקסקו המנהלת את היצוא החקלאי של ישראל ונדרשת, כמובן, לעמוד בתקנים ובהגבלות השוררים במדינות שאליהן היא מייצאת. לא כוזכן נדרשה אגרקסקו לבצע בדיקות מדגם בייצוגות במשלוחים לפינלנד, הידועה בקפדנותה בנושא שאריות חומרי הדברה. חיים קלר, דובר אגרקסקו, מבטיח לי שמוצרי יצוא ישראליים עומדים בדרך כלל בתקן של ארצות השוק המשותף בנושא ואין כמעט מקרים של פסילה משלוחים בסיבה זאת. הוא הגיב בביטוי „סטויות, ממש סטויות" לטענות של מנהלי אסיף ש„סנים מתוך עשרה משלוחים של אגרקסקו מוחזרים לישראל בטענה שאינם ראויים למכירה בחו"ל בגלל שאריות יותר של כימיקלים" ולכאורה נמכרים לציבור התמים בארץ. קלר מוסיף שקו היצוא האורגאני של אגרקסקו נמצא בביקוש מתמיד ונעבר בחו"ל.

בפעמים הבודדות שבהן נתבקש ד"ר אגאסו לערוך בדיקות למוצרי אסיף הוא ציין: „לא מצאתי שום שאריות בבידגם שקיבלתי באסיף", אך מוסיף כי אינו יכול לתת חוות דעת כוללת על כגן „המש או שש" בדיקות שהתבקש לערוך למענם. „במקרה אחד, המידגם כלל שלושה מלפפונים ארוכים".

לפי משרד הבריאות, אין כל סיבה להחשש מאכילת פירות וירקות רגילים מתוצרת ישראל. ישנם נהלים רגילים לבדיקות ולפיקוח על הימצאות שאריות כימיקלים במזון. הגוף האחראי לכך הוא שרות המזון. מנהל השרות, דניאל רייכמן אמר לי, שחוק בשנות השבעים קבע את ההגבלות. התקן בתייחס למזון טרי ומוכן מכל הסוגים. לדבריו, יש הגבלות ביהודות על שאריות מותרות לאותר במאה סוגי כימיקלים. במחלקתו עורכת בדיקות סגרתיות לפירות, לירקות, לחלב ומוצריו, לבשר ובוציה. במשך שנת 1986 נבדקו כחמש מאות דגימות כאלה בקטגוריות אלו, רק במקרה אחד נמצא עודף בעל המותר: בדגימה של מלונים. וכל המלונים ממקור המוחם השמדו, הוא אמר. למשרד הבריאות יש הסמכות להורות על הסמדה של מזון לא מתאים לאכילה, בכל שלב שהוא בערכת הייצור או השיווק.

במטרה להשיג תוצאות המהכות תומכים רחבים ביותר, לוקח שרות המזון (בדרך כלל) דגימות לבדיקה משיווק בסודר. למשל, ממרכולים, שבהם יותר קל לבדר את מקור המוצר במקרה שהוא נמצא לא ראוי למאכל ויש צורך להשמידו. לעיתים נלקחות דגימות מוכן פתוח בשוק, במקרה כזה אפשר רק להשמיד את התוצרת המוצעת בדוכן זה.

רייכמן היה רוצה לערוך יותר בדיקות, אך הוא מוגבל בגלל בעיית כוח אדם. הוא מציין שבכל הנוגע לבדיקות של חומרים רעילים, יש הקפדה לגרות הקיצוצים בתקציב הבכורה.

בדיקות המזון למציאת שאריות חומרי הדברה מבוססות על תקנים בינלאומיים מקובלים בארצות מערביות אחרות.

המדבקות החדשות של מוצרי „אסיף" מציינות כי המוצרים נקיים מחומרי הדברה רעילים, מחומרי דישון והורמונים, תחת פיקוחו של הארגון לחקלאות ביולוגית־אורגאנית בישראל. שוקי בן־פורת (אחד משני המנהלים של החברה) מבטיח לי שבדיקות סגרתיות נעשות הן בשדות והן במוצרים המוגמרים.

כדי להבטיח שהגידולים האורגאניים יופרדו מאלה הרגילים, נארזים כל מוצרי אסיף במגשים סטריליים מכוסים בפלסטיק. כאשר הזכרתי לבן־פורת כי יש הטוענים שסיבי הפלסטיק עצמו יכולים להיות מסרטנים, הוא חייך ואמר שידע על כך והפתיע אותי בתשובתו: „אנו צריכים להיות מוכנים לוותר במשהו ברירה".

במשך חג הסוכות, כאשר שידורי ישראל שבתו, הקשבתי לתוכנית „רעיונות חדשים" ברשת הבי.בי.סי., שדנה בנושא נייר האריזה עשוי כפי.וי.סי. נראה שניסוי מדעי אישר, שישנה נדידה של חומרי פלסטיק למזון כאשר הוא עטוף לפרקי זמן ארוכים. חלק מחומרים אלה מסרטנים. לפי דיווח הבי.בי.סי. ישנו נייר עטיפה פלאסטי חדש שהוא פחות מסוכן וצבעו ורוד, כדי להבדילו מן הסוג הקונבנציונאלי. הוא נמצא כבר בשוק בארצות מסויימות. למרות זאת, מדגישים פרשני הבי.בי.סי. שהסכנה הנשקפת מהחומר הרגיל היא תיאורטית ומרוחקת ואין לצרכנים מקום לדאגה.

וממש בימים אלה נודע לי, כי מפעל „פולג" של קיבוץ גבים בנגב החל לייצר נייר אריזה העשוי מפוליאטילן טהור ללא תוספות. שמו המסחרי של הצלפון הוא „סייפקלינג", אך הוא מוזמן רק למשווקי מזון ולא לצרכן הבודד.

פירות וירקות טריים אינם המוצרים היחידים שבהם מטפלת „אסיף". החברה משווקת גם מוצרי מאפה של מאפיה יפואית, בקבוקי מיץ טבעי, תבלינים ופירות יבשים, דבש, שמנים מכבישה קרה וגרעינים למיניהם – כל המוצרים תחת השם של אסיף. המוצר הבא המתוכנן לשיווק הם ירקות קפואים, נאמר לי בחברה, ובעתיד גם מזון תינוקות אורגאני המכוונה ליצוא.

פוטנציאל היצוא של אסיף נבדק בחברה על ידי עולה צעירה מאמריקה ששמה קים־קים. היא הוסיפה לי בננה אורגאנית ושאלה האם אינה טעימה יותר מהבננה הרגילה. לטעמי, לא. בדיוק כמו הרגילה. תגובתי היתה זהה בקשר לביצה אורגאנית שניתנה לי לשימוש בביתי. הביצים היו טעימות מאד, אך כאלו הן רוב הביצים הרגילות של תנובה. הביצים האורגאניות מתרנגולות הגדלות חופשי, עולות בערך כפליים מכמחיר ביצים מסובכות.

חברת אסיף ממשיכה את שרות המשלוחים הביתיים. לחברה כ־1200 לקוחות הנחלקים לשתי קטיגוריות: האחת, אנשים הסובלים ממחלות רציניות כסרטן או סוכרת, והממלאים אחרי הוראות רופאים למזון אורגאני. השניה, אנשים בריאים היכולים להרשות לעצמם לשלם כשלושים אחוזים יותר בעד המותרות של פירות וירקות אורגאניים ו־4.60 ש"ח דמי משלוח לביתם. אגב, יש צרכנים החושבים כי הירקות הגדלים בשדות הערבים נקיים יותר מכימיקלים מאשר אלו הגדלים בשדות החקלאים היהודים, אך אין זה בהכרח נכון.

כאשר בן־פורת מדבר על שלושים אחוזים יותר הוא מתכוון מעל למחירי הברכולים, שהם ממילא גבוהים מהמחירים של השווקים הפתוחים. בן־פורת מסביר את העלות בכך שהתפוקה מהשדות הביולוגיים נמוכה בכשלושים אחוזים משדות רגילים, שבהם משתמשים בחומרי הדברה. הוא מוסיף, שככל שהשנים עוברות מצטמצם הפער בין השדות האורגאניים והרגילים, ולבסוף ייתכן שהפער יסגר ויגדל לטובת השדות האורגאניים.

שרות המשלוחים אפשרי בחיפה ועד באר שבע, כולל אזור ירושלים. להזמין אפשר בטלפון 03־815728 או 03־835363. ישנם ימי משלוח שבועיים קבועים ברוב השכונות. באזור ת"א פעמיים בשבוע. לקוחות אף מתקבלים במרכז „אסיף" ביפו המבוקם במאם טורקי ישן וציורי ברחוב הרב פינס פינת רחוב יפת 15. זו הפינה השניה שאלה אחרי הגבעה שאהרי בגדל הכעה, כמסחור זריקת אבן משוק הפשפשים היפואי. באסיף ניתן למצוא כולהן מכירות בסתובב ועליו פירות וירקות העונה וכן מוצרים הנ"ב ב' הנמכרים במחירי תחרות עם פירות רגילים בשוק. התוצרת נמכרת בימים ראשון עד שישי בשעות סכונה בבוקר עד עשר בלילה.

אחד בגילויי הדעת המעניינים והמעודדים ששמעתי על אודות גידולים אורגאניים באו מפרופ' שלמה ברקו, חוקר גפנים במכון וולקני לחקר החקלאות. הוא אומר שאכן יש שימוש יתר בחומרי הדברה בישראל והוא מודאג לא רק בהקשר הבריאותי אלא גם בהקשר לעתיד החקלאות בכללו. „אנו קרבים לסוף הדרך בשימוש בחומרי הדברה", הוא מסביר, בכל שרב השימוש בהם, כך הם נעשים פחות יעילים והחרקים מתחסנים כנגדם ויש הכרח להשתמש ביותר ויותר כימיקלים ולהגביר את הזוקם.

הסיבה לשימוש יתר בחומרי הדברה בקרב החקלאים הישראלים, טוען פרופסור ברקו, היא הרווח הקטן שלהם בעיסוקם. „החקלאים מרגישים שאינם יכולים להתחבן ולכן הם מרססים כל דבר שנע באדמתם, ומה שבכוח בכח". רוב חומרי ההדברה שבשימוש הם מהסוג הכולל, המשמיד את הכל באיזור ולא רק את המזיקים, לכן לפעמים החומר הורג גם יצורים היכולים לעזור להילחם במזיקים.

פרופ' ברקו עוסק כבר זמן רב על דרכים חלופיות, ביולוגיות, לשליטה על המזיקים בצמח, וכמה מפיתוחיו כבר אומצו בישראל ובחו"ל. הרעיון הוא להסכיר סלקטיבית את אורגניזם המזיקים ולגייס חלק מתכונותיהם להילחם נגד עצמם, כמו גם לעצור את התפתחותם. אחת משיטותיו של פרופ' ברקו, שהוסברה לי על ידי אנשי „אסיף", אשר להם הוא מייעץ, היא להשתמש בצבע צהוב כדי למשוך את תשומת ליבם של כמה חרקים לנייר דביק בשדות ובך ללכוד אותם.

שיטות אלו, מודה פרופ' ברקו, אינן משיגות תוצאות בידיות כמו אלו שמשיגים בשימוש בחומרי הדברה. אך הוא סבור שחומרי הדברה קונבנציונאליים אינם צריכים לשמש יותר כנשק העיקרי נגד מזיקי הצומח. „אני מאמין שאנו יכולים לקיים חקלאות ללא חומרי הדברה רעילים", אמר לי פרופ' ברקו, „אנו לא חייבים לאמץ את השיטה האורגאנית כולה". הוא לוחם למען „חקלאות אינטגרלית": חומרי הדברה צריכים להיחשב לשימוש הדרגתי „למקרים חמורים, וגם אז רק תחת השגחה כראוי".

גישה זו לא תסכק, כנראה, לא את משרד החקלאות ולא את מתנגדי השיטה האורגנית. אך בשבילנו, הצרכנים הבבוצעים, זה נשמע כעולם אידיאלי. אפילו בתוך משרד החקלאות עם כל הגנתו על השימוש בחומרי הדברה רגילים, מצאתי התעוררות לקראת הבנה בחקלאות האורגנית. בכיוון, ישנם מדריכים במשרד החקלאות המעריכים להכשיר את החקלאים להילחם במזיקים בשיטות הביולוגיות על פני המלחמה הכימיקלית. הרכז המקצועי הראשי לגידולי עלים וירקות אורגניים, חיים אבידם, אמר שהוחזמה לתכנית מסודרת זו ביוזמה באיזורי הקיד הזיקא, בעיקר בו עצבי ובבאריו לוי כסדהאליהו, העומד בראש התאגדות מגדלי האורגניים.

אך אפילו חיים אבידם איננו סבור שאורגני כשלעצמו יהיה הנתיב העתידי. „אנו חייבים למצוא דרך ביניים", הוא אומר.

צפרים עלי גבעה, שם בגליל

למעלה: מיכאל גרוס – יד אחת אוחזת במשקפת והשניה בתינוק; למטה: דודו ישראלי

כתבה וצילמה להה דבורי

מי שיש לו צפרים בראש, נוספת לו עונת שנה חמישית על ארבע העונות הקיימות: עונת הנדידה.

ימים אלה של סוף הסתיו הינם חגיגה אמיתית לצפרים אשר בישראל, המקבלים תגבורת מעמיתיהם ברחבי העולם בעונה זו, שבה אפשר לצפות במאות אלפי דורסים וחסידות, החוצים את שמי ארצנו בדרכם מאירופה הקרה לארצות החום באפריקה.

העופות הדורסים, הנצפים ונספרים בדייקנות על־ידי מאות צפרים ברחבי המדינה, בוחרים לעבור מעל ישראל כציר נדידתם, משום המבנה הטופוגרפי של ישראל ומיקומה בצומת שלוש יבשות. בשל תנאי זה, אותו יחוד הטבע לארצנו, זוכה ישראל להיות אחת הארצות האידיאליות לחובבי הצפורים בעולם.

בשנים האחרונות הסתבר כי הדורסים גורמים נזקים חמורים לחיל האויר בתאונות מטוס־צפור. כאן נרתמה החברה להגנת הטבע והולה באיסוף נתונים מדוייקים על צירי נדידת הצפורים בישראל. סומנו אזורי אמ"צ (אזור מוכה צפורים) על פיהם יודעים הטייסים מתי „מאוכלסים" צירי התעופה השונים בעופות דורסים.

ארבע־עשרה תחנות תצפית מאיישת החברה להגנת הטבע בשנה זו בעונת הסתיו, והנקודה ה„פופולארית" ביותר שבהן היא ציר כפר קאסם, על כביש חוצה שומרון (חצי ק"מ מזרחית לצומת קסם). עשרות משפחות מגיעות למקום מדי שבת, עם משקפות ומגדירי צפורים, ועיני כל בני המשפחה נשואות אל על. את העבודה הממשית בשטח עושים עשרות מתנדבים הסופרים את העופות הדורסים, תוך כדי חניה.

תחנת תצפית קטנה ונידחת, המאויישת זו השנה השניה בלבד, שוכנת על רכס מנרה, אשר במרום הגליל. כאן, על רכס ההר, בגובה של שמונה מאות מטרים מעל לפני הים, סמוך לקיבוץ מנרה, יושבים ה„משוגעים לדבר", בניצוחו של דודו ישראלי, מקיבוץ כפר גלעדי, מרכז סקר הנדידה במקום.

דודו ישראלי: „במקום זה אפשר לעבור במשך רבע שעה שני אזורי אקלים שונים: אקלים מדברי ואקלים ים־תיכוני. אפשר גם לחזות כאן מבט נוף אדירה, שכן הצד המזרחי של עמק החולה, הפרוש לרגלינו על כל גוניו, מגובה רב, הינו רק קסם, ואני מסופק אם יש עוד בארץ מקום בו יש להשפיל מבט כדי לראות את הצפורים במעופף".

ואכן, מגובה כזה, כמעט בתוך העננים, עוסקים הצפרים במלאכה ומדווחים מדי יום ביומו למרכז המידע על עופות דורסים של החברה להגנת הטבע נתונים מספריים על צירי נדידת העופות.

סילבי ומיכאל גרוס מקבוץ עברון, גם הם בין העושים במלאכה. עימם נמצאים הבן ירדן בן הארבע והתינוק גולן בן חודש וחצי, הצפר הצעיר בעולם.

מיכאל: „כדי להגיע לכאן יש להיות משוגע אמיתי לדבר. אך כלל זה אמור לגבי העיסוק בצפרות בכלל. ללא השגעון לדבר לא תתכן פעילות זו. סתם לשבת ולספור צפרים, זה לא זה. הטריפ זה העיקר. לפעמים אתה חש שאתה ממריא עם הצפורים. מה עוד שבקרב הצפרים בארץ ובעולם נוצר מעין פולקלור. אפילו סילבי, אשתי, שהיא אמריקאית, במקורה עם תודעה צפרות לא עמוקה ביותר, התרגלה כבר למראה המשוגעים לדבר, העוצרים בפתאום לצידי הדרכים, שולפים משקפות ומביטים בהתלהבות השמימה".

אולי הם לא יודעים, אך החבורה הסבורה כי עוסקת היא אך ורק בתחביב קסום, עושה כאן שליחות לאומית ממדרגה ראשונה, שכן מאז נרתמו מתנדבים לפעילות זו של החברה להגנת הטבע לפני שלוש שנים, לא נרשמה אף תאונת מטוס אחת כתוצאה מהיתקלות עם צפורים.

קשים חייה של הספרית בקיבוץ

מאת שמעון וייס

עובדה ידועה היא, כי מזה זמן, רב או לא, משלבות הנשים בקיבוץ הלהיות ועמל יחד עם הקפדה על הופעה נאה ועל עיצוב שיער הולם והן מקדישות לכך זמן בהתאם לצורך ולאפשרויות. עובדה זו גרמה לפני שנים מספר לברית התנועה הקיבוצית להחליט על פתיחת מדור למקצוע הספרות, שיהיה גם מוכר וגם מחייב השתלמויות.

אלא שהמצב הכלכלי הנוכחי מעיק גם על מדור הספרות בתנועה הקיבוצית ולכך מקצוע ה"שרות הזה" כענף שרות מועדף, פוקד את הענף גל של נטישת עובדות המבקשות למצוא לעצמן עיסוקים אחרים במסגרת הקיבוצית.

נגה דוידוב, רכזת מדור הספרות בברית התנועה הקיבוצית, מרוחות בגליון האחרון של בטאון הברית, שרבות מן הספריות חברות הקיבוצים – ורשומות בין 200 ל־250 – עוזבות את המקצוע ופונות לעיסוקים אחרים, מה שמחייב את הקיבוצים להעסיק ספריות שכירות. „בענף שרות זה" מסבירה נגה, „ישנה שחיקה רבה כתוצאה מלחצי סידור העבודה ולדעתי אין חברי הקיבוצים יודעים להעריך את רמת השרות הניתנת להם".

העובדה שענף הספרות אינו מוכר כענף שרות מועדף, אלא כחלק ממכלול השרותים שזכאי חבר הקיבוץ לקבל, מקשה על פיתוחו. הכוונה להקים בית ספר לספרות במסגרת התנועה הקיבוצית בין הקודמים של מדרשת רופין ירדה מהפרק בשל קשיי תקציב. באין בית ספר מתמקצעות הספריות בקיבוצים בימי עיון השתלמויות וספק אם יש בכך כדי לפתח את יכולתן ולגוונה.

באמצעים המעטים העומדים לרשותה מנסה נגה דוידוב להעניק לספריות יותר מידע בסיסי. היא משתדלת לעניין אותן בשיטות וברעיונות חדשים, ובימי העיון נמסר מידע מקצועי עדכני בטכניקות העבודה, בעיצוב תספורת ובשימוש בתמרים. „החשיבות במתן שרות זה לחבר, מחייבת השתלמויות רבות יותר והכשרת ספריות חדשות בקיבוצים", היא מסכמת.

בבושקה רוצה חופש

מאת אריאלה ראובני

בברה"מ נעשים באחרונה מאמצים לעודד נשים מבוגרות שפרשו לגימלאות לסייע לבנותיהן ולבניהן העובדים מחוץ לבתיהם בניהול משק ביתם ובטיפול בילדיהם.

הבטאון האחרון של „הגיל החדש" המוסר על כך מציין, כי בניגוד לדעה הרווחת, שהאשה הרוסית המבוגרת נוטלת על עצמה מרצון, עם פרישתה לגימלאות (גיל הפרישה הרשמי בברה"מ הוא 55) את תפקיד ה„בבושקה" – סבתא ברוסית), המשלב טיפול בנכדים עם עבודות משק הבית, הרי שהדבר אינו כך.

ביוזן שעורת הבבושקה הרוסית המסורתית דרושה מאד לרבים מהזוגות הצעירים בברה"מ, בעיקר בערים הגדולות, הכינו באחרונה חוגים רשמיים בברה"מ, בעצה אחת עם סוציולוגים ופרזנטולוגים, תכניות שונות שנועדו לקסום לנשים המבוגרות לחזור ולמלא את תפקיד ה„בבושקה", ואת נוכח התכניות לעידוד הילודה בברה"מ. בין היתר מוצע לנשים מבוגרות מאזורים כפריים לעבור להתגורר בחודשי החורף עם משפחותיהן באזורים עירוניים: מוצעת תמורה יפה בעד הטיפול בנכדים וכן מוצעות להן תכניות לימוד שונות, בעיקר בנושאי התפתחות הילד, פסיכולוגיה של הילד ועוד. אולם, על־פי נתונים בשטח מסתבר, כי הנסיונות להחזיות את מושג ה„בבושקה" הרוסית המסורתית לא פעלו כמצופה ובעידן המודרני הבבושקות אינן ששות לעסוק בגידול נכדיהן ולטפל במשק הבית של ילדיהן והן מעדיפות לבלות את זמנן הפנוי בטיפוח תחביביהן ובהתרבבים שונים.

מחיר הטיסות של TWA בתוך ארה"ב - $40* בלבד.

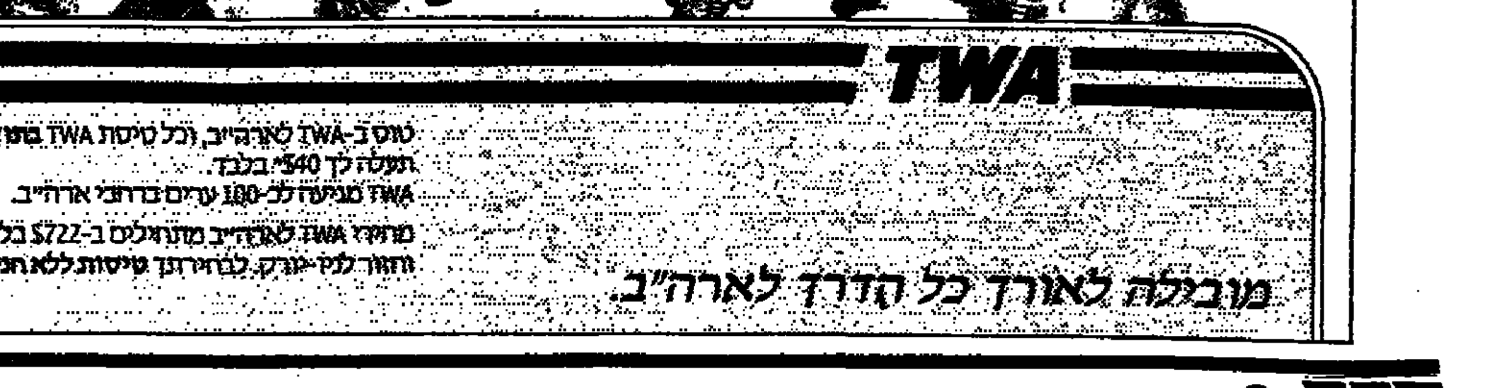

TWA

טוס ב-TWA לארה"ב, וכל טיסת TWA בתוך ארה"ב תעלה לך $40* בלבד.
TWA מגיעה לכ-100 ערים ברחבי ארה"ב.
מחירי TWA לארה"ב מתחילים ב-$722 בלבד הלוך וחזור לניו־יורק. לבחירתך טיסות ללא חניית ביניים לניו יורק או טיסות ישירות דרך פריז לערים הראשיות בארה"ב.
ואם כל זה לא מספיק, TWA תיתן מכונית "הרץ" חינם לשבוע ל-2 אנשים הטסים יחד הלוך חזור לארה"ב.
לפרטים פנה לסוכן הנסיעות שלך או צלצל TWA 03-651212.

* התעריפים המיוחדים בתוקף עד ה-31 במאי 1988 למעט התקופות שבין ה-20 בנובמבר-30 בנובמבר וכן ה-17 בדצמבר עד 4 בינואר. כמו כן עליך לרכוש מינימום 3 טיסות ב-$40. הטיסה. טיסה נוספת - $65

מובילה לאורך כל הדרך לארה"ב.

مكذا من الاجيال

על הדשא

בעריכת ארנון מגן

בדגניה א' יש כסף אבל לא משתוללים

מאת שמעון וייס

כשלמדנו בבית־הספר התיכון האזורי של עמק־הירדן בבית־ירח, לפני כחמש־עשרה שנים, נחשבה דגניה א' הוותיקה כקיבוץ שנותרו בו רק ותיקים, אם לא לומר זקנים, וכל צעיר בר־דעת עוזב את הקיבוץ כיד אחרי הצבא או אפילו כבר לפני השירות. כה ירודה היתה תדמיתה של „אם הקבוצות", עד שסביבה התפתח פולקלור שלם של בדיחות שחורות וציניות. צעירי המשק שלמדו בבית־ירח בלעו את הבושה.

לא היה להם מה להשיב.

אותה תדמית לא היתה מצוצה מן האוויר או מקנאתם של קיבוצים אחרים, צעירים יותר. היא נשענה על מציאות מסוימת: קיבוץ כושל מבחינה כלכלית, שמפעלי התעשיה שלו אינם עונים על הצרכים וצעיריו מתקשים למלא את החלל שנוצר. נדמה היה אז שעתידה של דגניה היה בעברה ההירואי. בדגניה א' שתקו וקיוו לימים טובים יותר.

הם באמת באו, אם כי זה לא הלך קל וגם לא מהר. היום מסתכלים אנשי דגניה א' על סביבתם הקיבוצית ועל הנעשה בתנועות הקיבוציות ובקיבוצים ברחבי הארץ בשמץ של שמחה לאיד, כאילו אומרים: גם תורנו להיות על הסוס הגיע.

המשק הישלו את החברים ו„חינכו" אותם להסתפק במועט ובמה שיש. גם כאשר נסחפו קיבוצים אל הבורסה ואל ההשתוללות הכלכלית של ראשית שנות ה־80, השתדלו בדגניה ללכת על בטוח. אנשי הכספים החזיקו מפני עליית הצריכה מעבר ליכולתו של המשק ובדגניה ידעו במה דברים אמורים. היה להם נסיון משנים עברו. לא ניצלו את ה„פרוספריטי" המדומה לבניה מאסיבית ולשיפוצי בתים ורכישת מותרות. גם היום, כאשר מצבו הכלכלי של המשק איתן, עדיין אין בדגניה א' אולם תרבות מפואר וחדש כמו בהרבה קיבוצים אחרים, ועד היום רואים חברי הקיבוץ את הסרטים השבועיים בחדר־האוכל. גם בתי החברים אינם מאירי עיניים ומעבר לסטנדרט התנועתי. שיפוצים, אומרים בדגניה, אולי, פאר ומותרות – לא.

אז מה עשו בדגניה א' בשנות השפע המדומה? העבירו כספים דווקא לבניית חצר הראשונים ולשיפוצה. טיפוחו של אתר היסטורי זה היה בעיניהם של חברי דגניה לא פחות חשוב מהוספת חדר או מרפסת לבתים של משפחות מרובות ילדים. שרול בד־יעקב, בזמנו גזבר וכיום מזכיר המשק, אומר כי כבר לפני ארבע שנים התקבלה בקיבוצו החלטה לבצע שיפוצים בבתי החברים, משום שזה

יש גם קיבוצים משגשגים

דגניה א' נחשבת כיום לאחד מחמשת הקיבוצים המובילים בתנועה הקיבוצית כולה, ויש אומרים שבתק"ם הוא הראשון, אבל נניח לזאת. למה להרגיז קיבוצים אחרים, מה גם שאנחנו מכירים לפחות שני קיבוצים שיכולים להתחרות על כתר זה.

בדגניה זוקפים את המהפך לא רק לנחישותם של החברים וסבלנותם, אלא – ואולי בעיקר – להצלחתו הפנטסטית של מפעל „טולגל" לייצור מסורים לחיתוך יהלומים. אין זו הצלחה מסחררת מן העת האחרונה. כמו קיבוץ הגושרים עם בכשירי ה„סופס אנד איזי" שלו. „טולגל" הוא מפעל ותיק, שהוקם בראשית שנות ה־70. אבל שנים רבות היה „צולע" עקב גורמים אובייקטיביים. ולפתע – גבוה על הסוס. ממחזור שנתי של פחות ממיליון דולר הגיע המפעל לכ־20 מיליון דולר והגראף מוסיף לעלות. למפעל הוכנסו טכנולוגיה חדשה וחומר אנושי חדש, קרי: חברים צעירים ונמרצים. שווקים ברחבי העולם נפתחו ומוצרי „טולגל" מגיעים היום עד למזרח הרחוק ולמדינות שאינן מקיימות כלל יחסים עם ישראל.

בדגניה אומרים, שהשנים הקשות שעברו על

באמת נחוץ ויש גם כסף, אבל עד היום לא ביצעו אותה משום שיודעים, שהדבר כרוך בהוצאות עצומות ועדיין מחפשים דרכים להקטין את התקציב הגדול שמעניקים לשיפוצים ולבניה. עד כדי כך גדולה הזהירות בדגניה.

את הנסיעות לחו"ל קיצצו בכ־50 אחוז. לא ביטלו לגמרי, כמו בקיבוצים רבים, אבל קיצצו, אם כי יש כסף לממן את הנסיעות. לעומת זאת, הלימודים לצורכי המשק לא קוצצו אפילו באגורה אחת. אסור לקצץ בתחום הזה, אומרים בדגניה וחושבים על דור העתיד והטכנולוגיה המתקדמת. לימודים למימוש עצמי – גם הם לא קוצצו, אך כאן כבר יש ביקורת ולפעמים אף סירוב לאשר יציאתו של חבר זה או אחר ללימודים שאינם כה חיוניים למשק. לא משום שאין כסף, מדגישים בדגניה, אלא משום שצורכי המשק קודמים לכול. קיבוץ ממושמע, כמעט שמורת טבע קיבוצית בתחום הזה.

התקציב האישי הוא כמו בתנועה, עם חריגה של 10 אחוזים בלבד כלפי מעלה – חריגה שהיא „כשרה" גם בעיני התנועה. גם החינוך הוא כמו בתנועה ובקיבוצי האיזור, ולו כדי לא לסנוור

עיניהם של הקיבוצים החלשים. בדגניה מאשרים לבני הנעורים לעשות רשיונות נהיגה על חשבון המשק בגיל 17, אבל זה קיים גם בקיבוצים שמצבם הרבה פחות טוב. בתחום אחד לפחות מרשים לעצמם אנשי דגניה להיות „לארג'": בתחום הבריאות. מזכיר המשק: „זה הלוקסוס היחיד כמעט שאנחנו 'מפרגנים' לעצמנו בגלל מצבנו הטוב". ומה פירוש הלוקסוס הזה? פניה לרופאים פרטיים, ניתוחים שלא במסגרת קופת־חולים, רכישת ציוד ותרופות רפואיות יקרות ונדירות.

במה, איפוא, נהנים יותר אנשי דגניה בהשוואה לחברי קיבוצים רבים אחרים, הנאנקים תחת עול החובות והקשיים הכלכליים? למעשה, בלא־כלום.

אף שאנשי דגניה יודעים, שמפעל „טולגל" הוא הבסיס העיקרי של ה„פרוספריטי", אין שוכחים לציין שגם מערכות הניהול והביקורת במפעל ובמשק ומערכת יחסי הגומלין הנכונה בין המפעל לקיבוץ סייעו להביא את דגניה למה שהיא היום. „טולגל" אינו מנותק מהמשק. חברים רבים, בהם בני הדור הצעיר, נכנסים לעבודה במפעל שבו יש משמעות אמיתית וחווית למושג „צווארון כחול". מנהלי המפעל אינם מציגים ראוותנות ופזרנות. אין להם מכוניות צמודות מטעם המשק וגם לא תחושה שבלעדיהם דגניה לא היתה מגיעה למצב שהגיעה.

ובכן, במה שונה דגניה א' מקיבוצים אחרים? בהיקף הסיוע שהיא נדרשת להעניק לקרן הסיוע הפנימית של התק"ם. דגניה א', כאחד מחמשת הקיבוצים המובילים בתנועה הקיבוצית מבחינת המצב הכלכלי, נדרשת להוביל גם את טבלת הסיוע. התק"ם תבעה מדגניה א' את סכום הסיוע הגבוה ביותר – כמעט 300 אלף ש"ח. גם בזה הם עמדו ונתנו בלי לשאול שאלות ולהשמיע טרוניות.

אם בכל־זאת יש משהו שלילי במסכת ההצלחה, הרי זו התחרות הסמויה על התהילה. ותיקי „טולגל", אלה שהקימו את המפעל ונשאו אותו על כתפיהם בתקופות השפל הראשונות, אינם מסתירים את כעסם על שכבת הניהול הצעירה המובילה את המפעל כיום להצלחותיו הגדולות. „שוכחים את הישג'נר", קובלים הוותיקים. ואילו שלמה מנוח, מנהל המפעל כיום, אף שאינו ממעיט מחשיבותם וערכם של קודמיו, ממהר להצביע על הקיר במשרדו שעליו תלויות תעודות היצואן המצטיין של כל שנות קיום המפעל. המספרים האלה מדברים בעד עצמם.

אז יש קצת ויכוחים בשאלה, על ראשו של מי יש להעטיר את ההצלחה. זה מה שקורה כאשר ההצלחה עולה לראש...

שבבים ממושבים

רקוויאם למושב

דן בר־און

תור ארוך השתרך כל אותו יום במשרד המושב – מחזה לא רגיל ולאו־דווקא מרנין בנסיבות הללו. כולם המתינו בחוסר סבלנות ואי־נוחות, כדרכם של הבריות. לא נשמעו דברי ליצנות ושום חיוך לא נשקף בסביבה. דומה שדעתם של האנשים לא היתה נתונה לדברי הבאי. איש־איש ושרעפיו וחשבון נפשו.

בפנים, ליד השולחן, ישבו שניים: פקידה שראשה רכון מעל הניירות שלפניה, מחשבנת, רושמת, בודקת ועונה עניינית לשאלותיהם של העומדים לפניה; והאיש, כמשקיף מן הצד ומתערב לעת הצורך כדי ליישב סוגיה קשה במיוחד המתעוררת לעתים.

אנשים זרים במושב. איש אינו מכיר ואינו יודע אותם. אין „אהלן" או „מה נשמע". במקום זה מזדהה כל אחד בהגיע תורו: שם משפחה, שם פרטי, מספר המשק. – „כמה אמרת? זה לא יכול להיות". הפקידה נוברת בניירותיה, מצביעה על מספרים הרשומים שם משבצות־משבצות. מסתבר שכן יכול להיות. – „לאיזה תאריך לכתוב את הצ'יק?" – שואלת חברה אחת, כאילו התשובה לא ידועה לה. – „להיום", אומרת הפקידה. – „אבל אין לי עכשיו כסף בחשבון, זה בא כל־כך פתאומי..." – „מצטער" – מתערב האיש הזר, ולא מוסיף. החברה כותבת צ'יק וחותמת. התאריך למחרת היום, היא לא יכולה להתאפק מלחגוג נצחון קטן ועלוב, והאיש הזר מפטיר: „נו, טוב, שיהיה".

זהו אחד המעמדים החדשים הבאים בעקבות הודעת המושב מלפני שלושה שבועות על הפסקת שירותי ה„אגודה" החל באותו יום: אין היא גובה עוד כסף עבור התוצרת המשווקת על־ידי חברי המושב ואינה פורעת חשבונות על תשומות לבנקים ולנושים. מעתה ינהל כל איש את עסקיו בעצמו ו„יעמוד מול הבנקים". מעכשיו חסל סדר הוויכוחים המתוחים, עידן אי־הוודאות המורטת עצבים בפני הבלתי־ידוע. אין עוד אסיפות חירום אל תוך השעות הקטנות של הבוקר להסבר הצורך ה„דחוף" בגיוס כספים למניעת התמוטטות הקופה הציבורית. איש־איש ישחה בעצמו בים המעש ויחפש לעצמו את גלגל ההצלה ככל שיוכל.

למען האמת, לא הוחלט על פירוק ה„אגודה" באסיפה כללית. אדרבא, שם צידדו הרוב בעד המשך קיומה, אלא שדיבורים לחוד ומעשים לחוד. תחילה עשו מספר קטן של חברי המושב דין לעצמם ומכרו סחורה שלא באמצעות ה„אגודה" כדי להשתמט מגביית חובותיהם למושב וגם כדי ליצור לעצמם קרן לשעת מצוקה, אם וכאשר תבוא. היה זה מעשה של בודדים, פורצי־גדר ופורקי־עול, שגונו והוקעו על־ידי יתר החברים. אלא שככל שהלכה וגדלה המצוקה, כך הלך וגבר החשש, שמא ה„אגודה" לא תוכל עוד להמשיך זמן רב למלא את תפקידה וקרוב היום שהיא תקרוס, ויותר ויותר מחברי המושב ראו צורך והכרח לדאוג ליום העתיד. המחסור במזומנים הלך והחריף כמעגל קסמים שאינו ניתק עד ליום המר והנמהר, בו לא יכלה עוד ה„אגודה" לעמוד בהתחייבויותיה.

מעכשיו קונים הכל במזומנים, או בצ'יק דחוי לעתים, ואיש המושב היוצא את ביתו נוטל איתו את פנקס הצ'יקים, אחרת ייאלץ לחזור בידיים ריקות. נותרה בעיית המים, שאינם מצרך ככל יתר המצרכים. בתוך האנדרלמוסיה הכללית שהשתררה לא שעו חברי המושב לפניות ולהפצרות ולהסברים, שעבור המים יש לשלם במשרד המושב לפי החשבון שהומצא להם. באין ברירה נמסרה הגביה תמורת ייקור מחיר המים למגבים מקצועיים. הללו הודיעו לחברי המושב, שיעשו המוטל עליהם באמונה. הם יבואו למושב ביום מסויים ויהיו מוכנים לקבל את הכסף המגיע מידי החברים. מי שישלם יוסיף ליהנות מאספקת מים סדירה, ולמשתמטים תנותק אספקת המים ללא שהיות ו„קונצים". אגב: על „שירות" זה, של ניתוק, הם אינם גובים כסף. אבל מי שירצה לחדש את הזרם, יהיה עליו לשלם את חובו בצירוף ריבית פיגורים בתוספת אגרה של 100 ש"ח.

כך עמדו חברי המושב באותו יום בתור לתשלום חשבון המים, איש־איש ושרעפיו. לפי סבר־פניהם יכולת להבחין בשתי קבוצות: הרוב הם העצובים והנעלבים, כאילו מחשבים בינם לבין עצמם היכן טעו. הסכום שעליהם לשלם אינו מהווה בעצם חלק ניכר מתוך כלל המחזור המשקי שעליהם לגלגל, ולמה ואיך הגיעו למעמד המביך הזה: במקום העמידה בתור ותשלום של מאה צרכנים בנפרד אפשר היה לשלם את הסכום כולו ב„מכה" אחת באמצעות המושב ולהתחשבן עם כל אחד מהם, הלא כך: בגלל כמה מפירי סדר צריך היה לשנות סדרי בראשית מקובלים ומכובדים הגורמים חוסר יעילות ובזבוז זמן יקר? האומנם מסוגלים הם לסגור את המים לחבר שלהם, בשר מבשרם? הרי לעולם לא יסלח להם על כך ואיבת־עולם תשרור ביניהם.

בעוד מחשבות אלו ואחרות עולות בהם, מעיד התור הארוך על אובדן הדרך והמבוכה האוחזת בהם, חושפת את האין־אונות ומסמלת את התמוטטות הבניין עליו עמלו ארבעים שנה. ככה ייעשה למושב שחדל להיות מושב. לא רצינו בזה, אבל לא השכלנו למנוע מעצמנו את הכשלון. המציאות חזקה מאיתנו והכריעה אותנו, והצרות עדיין לפנינו.

והיו גם אחרים באותו מעמד, כאלה שעל פניהם שפוכה כעין שמחה לאיד, כאילו הם אומרים לעצמם באותו רגע: „הא, אמרתי לכם: נכון עכשיו זה כואב. גם לי, אבל גם לכם. לא רציתם לשמוע בקולי..."

בהגיע תורו של גד בירר עם הפקידה את חשבונו. לא, אין טעות. ארבע מאות שלושים ושניים ש"ח ועוד עשרים אגורות. החשבון, אכן, נכון. הצ'יק נכתב ונחתם כדין. ובכל־זאת, משהו בחשבון־חייו של גד השתבש...

שחרור מדאגות, או אדישות ותלישות?

תסמונת המטפלת

האם תלותו של חבר הקיבוץ במימסד המקומי היא גזירה משמיים, תולדת עצם המבנה של החברה הקיבוצית, או שמא הוא יכול להשתחרר ממנה, אלא שאין הוא מעוניין בכך מפני שנוח לו במצב הקיים? בשאלה זו דנות הרשימות הבאות, שפורסמו בעלונים של שני קיבוצים בקבה"א.

יום אחד בא יוד־ביתניק ענק ללשכת הגיוס. שאלו אותו: „מדוע באת היום, הרי הזימון שלך היה לאתמול?" אבל אמרו לי לבוא היום – ענה הבחור. „מי אמר לך" – המטפלת – ענה הגבר בקול בס עמוק.

וכך, לא רק בגיל הינוק, אלא בכל תחום הולך ונוצר דפוס חיים, המכונה בפי: „תסמונת המטפלת".

חבר נוסע לקופת־חולים, בעצמו או עם ילדיו, וגם אם יש לו יומן, לא מסומן בו המועד. הוא יודע: יהיה פתק בתא, תסדר התחנה, המטפלת תדאג. ואז, ולא אחת שמענו זאת מפי האחיות, התמונה נמשכת כך: הרופא שואל: מתי נבדק, מה קיבלת, מה קיבל הילד, והתשובות: אני לא יודע, לא זוכר. במרפאה יודעים הכול. ואילו הוא אפילו לא טרח לאסוף את הפרטים על הילד או להתכונן לכך בעצמו. אין אחריות אישית. יש מי שידאג לדבר.

ובשחוזרים הביתה – לא מקפידים לדווח מה ואיך היה. הרי המרפאה כבר תתעניין ותטפל.

התלות במטפלת בולטת מאוד גם בתחום ההשכלה.

לחבר איכפת לימודים. כל אדם מן היישוב הרוצה ללמוד מתעניין, בודק, כותב ומטלפן, אוסף אינפורמציה ומחליט לבסוף מהו המוסד המתאים לו. ואילו החבר שלנו מחכה שיסדרו לו הכול. הוא בוחר לא פעם אחת במוסד לפי מה ששמע מישהו או קרא מודעה בעתון, מבלי להתעניין ולבדוק. תאריך אחרון להרשמה לא מדאיג אותו. הקיבוץ בכה יצליח לבד, ואם לא הקיבוץ אז התנועה. וכך לא מתעניינים בתנאי הקבלה, לא מתכוננים לבחינות הקבלה, לא מביאים את המסמכים הדרושים. אין בעיה – המטפלת תסדר. ואחר־כך מתפלאים ואפילו כועסים, למה רכז ההשתלמות לא רשם אותו, לא סידר לו, לא בדק.

החברים מוזמנים לבדיקות פסיכומטריות בהכוונה מקצועית. לא יאמן כמה מהם מטלפנים או שולחים את רכז ההשתלמות שיטלפן ויוודע באיזה יום ואיפה הבחינות, כי „אני לא זוכר איפה שמתי את הפתק".

ואפשר להביא עוד דוגמאות רבות וכך נוצרת דמות של אדם תלותי, במובן מסוים אפילו מסודר: לא מתאמץ, כי יש מי שיעשה זאת עבורו. הוא לא נוטל אחריות לדברים הפשוטים ביותר בחייו.

תרצו, אפשר להגיד נהדר! תראו עד כמה משחרר הקיבוץ את חבריו מדאגות, והאמת היא: תלישות, אדישות, ומעל הכול: נוחות בכל מחיר. יש מטפלת, אפשר להמשיך לישון.

קיבוצניק כאימפוטנט

אני רואה את נקודת התורפה של חברתנו באותה „אימפוטנטיות" או היעדר „האחריות האישית". החבר הופך לאימפוטנט לא מתוך רצונו, שהוועדות השונות תפתורנה לו את בעיותיו, אלא בגלל המבנה הקיים, שאינו מאפשר לו להחליט עבור עצמו ו/או משפחתו. החבר תלוי בכל תחום מתחומי חייו ב„אחרים" המחליטים עבורו, (ועל־פי הנהלים הקיימים, גם מטפלים בביצוע בקשתו) – החל בעניינים בסיסיים ביותר כמו המזון העולה על שולחנו וכלה בעניינים שהם „ציפור הנפש" שלו, כמו חינוך ילדיו.

נקודת הראות משתנה על־פי המיקום שלך על כפת „ההירארכיה הקיבוצית" (ואפילו אם המיקום זמני ומשתנה). כאשר אתה בעל תפקיד, נראה לך שהחבר פנה אליך כדי שתפתור לו את בעיותיו. כאשר אתה חבר מן השורה, אין לך דרך אחרת אלא לפנות ולחזור ולבקש ואף לחכות לביצוע הבקשה על־ידי בעל התפקיד, כי אין לך ברירה, כי זוהי השיטה וידיך כבולות!

חשוב לי לציין: אין לי טענות כלפי הוועדות או בעלי התפקידים. אני טוענת נגד השיטה.

זוהי שיטה „מסרסת" המביאה להרגשת תלות וחוסר אונים והיא מתפרשת על כל מגזרי חיינו – בתחומי הצריכה, העבודה, החינוך וכל מה שביניהם. אתה חייב להתפשר עם הממוצע, עם מה שיש או עם מה שחשב מישהו לנכון עבור כולם. אם „חס וחלילה" יש לך רצונות „חריגים", אתה צריך לעבור את דרך הייסורים של בקשות ובקשות חוזרות, ואז... אולי...

יכולתי להביא עשרות דוגמאות יום־יומיות. אינני רואה טעם בכך. כל חבר וההדגשים שלו, אך עקרון ה„תלות" כעקרון קיים ומטריד קשות.

ברור לי שדרך חיים זו שבחרנו בה אינה מאפשרת לכל פרט לעשות ככל העולה על רוחו בכל שעה ובכל זמן. ייחודו של המבנה הכלכלי־חברתי שלנו הוא, שאינו מאפשר בחירה [illegible] ברור לי גם, שבחירה חופשית לחלוטין אינה קיימת בכל צורת חיים שהיא: כל דרך כוללת את מגבלותיה ואילוציה בצורה זו או אחרת. אבל במערכת שלנו – חוסר העצמאות של הפרט בתחומים רבים כל־כך הופך אותו ל„אימפוטנט" שאיננו מסוגל להיות אדון לגורלו.

המערכת שנבנתה במגמה לעזרת החבר הסתרבלה והפכה מגבילה וכובלת, כגולם שקם על יוצרו.

אין לי הצעות פתרון קונקרטיות. מה שברור לי שהתלות ה„טבורית" הזאת של החבר במערכת שוחקת ומתלישה אותו. ככל שהפרט נחלש, הוא נעשה יותר ויותר תלוי. בסופו של דבר המערכת כולה נפגעת מהתלישה ומחוסר האונים של הפרטים. נוצר כאן מעגל קסמים שעלינו לשבור אותו יש לשנות את המבנה הארגוני הקיים ודוגמה קטנה: המרכולית היתה משחררת את החברים מהתלות באקונומ.

להרגשתי האישית, בקיבוץ כל הרוצה ללבוש „כתונת פסים" חייב קודם־כול לעבור דרך „כתונת משוגעים" הכובלת את ידיו. כל מה שנשאר לעשות זה לצעוק ולחכות ש„יתפלר בו".

מוזיאון לרפת – הענף העושה חיל גם היום

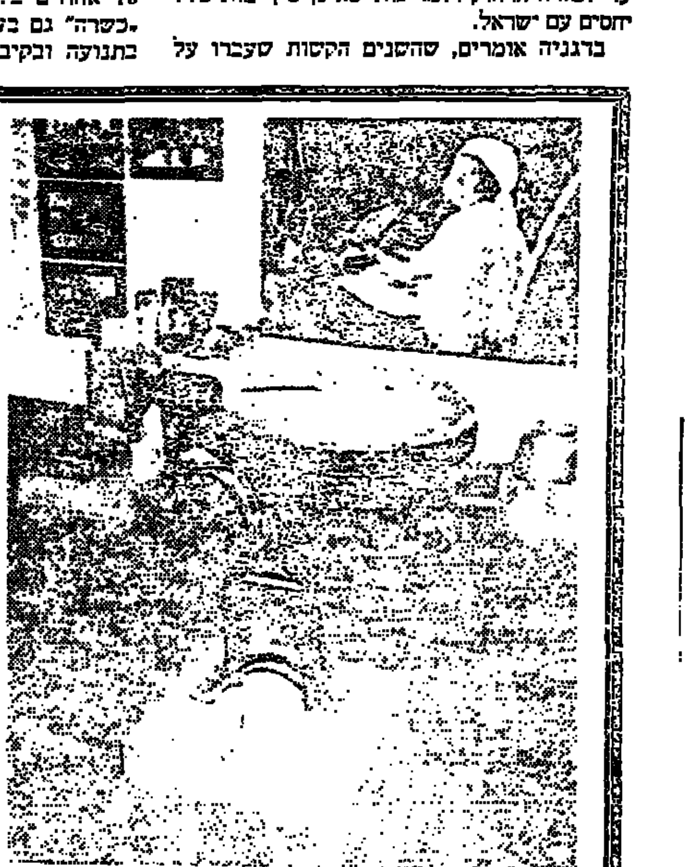

מכונת לישה לחמאה, אחת מארבע שהובאו לארץ משוודיה לפני 40 שנה. שלוש נמכרו ואחת נשארה במלאי... ברקע על הקיר: יונה דנאי ז"ל חולבת פרה דמשקאית בגבת ב־1929

מאת יצחק מרידור

כל שנותיו בארץ היה שלמה דורי, איש קיבוץ יפעת – רפתן. כל שנותיו, הן לא פחות מחמישים. הן עשוהו לבעל מוניטין במקצוע, ויותר מכך: למעין אנציקלופדיה מהלכת על שתיים של תולדות הרפת בארץ בכלל ובהתיישבות העובדת בפרט. כאשר לפני כשנה פרש מעבודתו ברפת של יפעת, שהיא השניה בגודלה בתנועה הקיבוצית, קיבלה התאחדות בעלי הבקר בישראל בשתי ידיים את הצעתו להקים בקיבוצו, בסמוך למוזיאון לראשית ההתיישבות, את מוזיאון וארכיון הרפת. כאן יוכלו דורות „שלא ידעו את יוסף" ללמוד פרק מאלף על ימיו הראשונים של הענף, על הכלים שהיו בשימוש אז, על הווי אותם ימים רחוקים, על רפתנים ואנשי מדע שהנהיגו חידושים מהפכניים – ולהשוות את מה שהיה עם הקיים היום בענף, שלדעתו של דורי עוד לא נס ליחו ועוד נכונו לו עתידות.

„אני עצמי", מספר לי שלמה דורי, „וכמותי רבים מהרפתנים הראשונים, ראיתי בילדותי פרות רק בתמונות, בספרי ילדים. עד שהגעתי ב־1937 לרפת של רמת־יוחנן, כמעט שלא נגעתי קודם בבעלי־חיים... ידעתי אמנם בעיקר תיאוריה מלימודי החקלאות בצרפת, לשם הגעתי מבית אבי שבפולין, שהיה מנהל בנק, כדי להתכונן לחיים בארץ־ישראל. ברפת של רמת־יוחנן נפלתי לידיו של בן הגליל'ויים אמציה כהן ז"ל. אני לא ידעתי מלה עברית והוא לא ידע מלה פולנית, וכל השיחות בינינו התנהלו בידיים וברגליים. אצלו למדתי גם עברית וגם את העבודה. אמציה כהן, שהיה בוגר מקוה־ישראל, ידע בעל־פה שם כל צמח בשדה בשלוש שפות: בעברית, בערבית ובלטינית. הוא שפתח לי את העיניים, למעשה, ולא רק על עבודת הרפת, אלא בכלל על ארץ־ישראל. אני זוכר באותם ימים עוד רפתנים שהיו לי למופת, כמו יעקב כבשנה ושהיתה לו כבר אז, לצד הנסיון המעשי, גם השכלה אקדמית, כמו אליהו נחשון מגבע או מיכאל קוקסו (כפרי) מכפר־יהושע.

„מעמדו של הרפתן בקיבוץ באותם ימים", מוסיף שלמה לגולל זכרונות, „היה מכובד ביותר, כי לפי התפיסה הקלאסית של המשק המעורב היתה הרפת מרכז המשק שסביבה הסתובבו יתר הענפים, פרט למטעים. היא שסיפקה את הכסף המזומן, גם כאשר המצב הכלכלי היה גרוע, הרבה יותר גרוע מהיום... וכך זה היה עד סמוך למלחמת השחרור, כאשר הרפתות גדלו וכוח האדם שהיה נחוץ להן לא היה בנמצא. בגלל השחיקה החזקה: העבודה היתה כל־כך קשה שחלק מהאנשים פשוט ברחו מהענף. צריך לזכור שהיתה אז תפיסה, ש„אסור להחליף ידיים חולבות" ואז עוד חלבו בידיים, ולכן נאלצו אותם האנשים לחלוב שלוש פעמים ביום.

„היתה אחת שלא ברחה עד סוף חייה מהעבודה הקשה הזאת, מרים ברץ" – נזכר דורי בהערכה רבה. „היא היתה יוצאת דופן: גם הרפתנית העברית הראשונה, וגם פמיניסטית עד כדי שוביניזם. לאף גבר בדגניה לא היתה דריסת רגל ברפת „שלה"... היא התמידה לעבוד ברפת עד, נדמה לי, ארבע שנים לפני מותה".

ללא סנטימנטים

„אבל נחזור למשבר שלפני מלחמת השחרור. ובכן, מה שהחזיר שוב לתמונה את הרפת, בקיבוץ כמו במושב, היה המהפך שחולל המיכון. כבר בשנה הראשונה להכנסת המיכון לרפת הקיבוצית, בשנת 46/7, ירד מספר ימי העבודה לפרה, לשנה, מ־45 ל־25 בלבד. זאת היתה הקלה עצומה. למושבים הגיעו מכונות החליבה הניידות הראשונות כשנה וחצי מאוחר יותר. אני הכנסתי את מכונת החליבה הראשונה לרפת של קוקסו בכפר־יהושע, לאחר שכבר עבדתי עם המכונה במשך כשנה ברפת של רמת־דוד. בעבור זמן קצר מלכה, בשנות החמישים, הוכנסו לקיבוצים מכון חליבה מרכזי והוא שהוריד, יחד עם מיכונים נוספים, את ימי העבודה לפרה לשישה עד שמונה בשנה.

„בקיבוצים רבים הרפת היא היום תעשיה מתוחכמת, המתחרה בהצלחה עם תעשיות אחרות", אומר הרפתן הוותיק. „ואין לה במה להתבייש. אם יש רפת בקיבוץ, וברוב הקיבוצים יש רפתות, זה משום שהדבר משתלם. היום לא מקיימים ענפים רק בגלל נוסטלגיה. הנה, היה לנו ביפעת עדר צאן שהתקיים 27 שנה. זה היה ענף לא רע. אך הדור הצעיר הציע לחסל את הצאן ולהגדיל במקומו את הלול. אז קיימנו, מסיבות רגשיות, ארבע אסיפות ובסוף הוא העביר את ההחלטה ברוב של שני קולות. היום היו מחליטים על כך בלי ארבע אסיפות... יפעת היתה מחסלת את הרפת שלה ללא היסוס, לולא היתה רווחית ולו היתה לנו במקומה אלטרנטיבה רווחית יותר".

על אף הגישה הריאליסטית־מעשית של היום, שעליה מדבר דורי, הוא גם יודע לספר בלא מעט גאווה, שגם כיום עומדים בתור לעבודה ברפת. צעיר הרוצה לעבוד בענף זה צריך לתרום קודם שנתיים עד שלוש לתעשיה „ואולי", אומרים לו, „עד אז יתפנה בשבילך מקום ברפת". ומוסיף דורי: „אתה צריך לזכור, שלהקים צוות של רפתנים זאת מלאכת מחשבת לא פחות מורכבת מהקמת עדר: זה חינוך של שנים, זה למשוך את הצעירים לרפת בעודם ילדים, זה להשקיע הון בהשכלה מקצועית, זה פולקלור, קומזיצים, טיולים, ישיבות צוות משותפות. היום נוהרים לעבודה ברפת גם מפני שזאת עבודה מעניינת. ההשכלה משתלמת: חמישה מתוך 13 עובדי הרפת של יפעת הם בעלי השכלה אקדמית, והיתר עברו קורסים מקצועיים לא־אקדמיים. הם לומדים אנגלית, קוראים ספרות מקצועית".

„לסבא שלי היתה רפת"

כאמור, שלמה דורי פרש מעבודתו ברפת לפני שנה, אך כל מי שבא אל משרדו שבמוזיאון ביפעת חש מיד, שהענף הוא עדיין מרכז עולמו. „הקמתי את מוזיאון וארכיון הרפת מתוך דאגה לכך, שהנה קם דור החושב שהכול החל במחשב ובעגלה מערבבת וממוחשבת, ולפניו לא היה שום דבר... חשבתי שכדאי לשמר מוצגים ששרדו ואת החומר הכתוב הרב שישנו, חומר שהוא חשוב מאוד לדעתי לכל מי שעוסק בנושאים ספציפיים הנוגעים לענף, כמו סטודנטים, תלמידי בתי־ספר, היסטוריונים.

„התאחדות מגדלי הבקר עודדה אותי. בהתחלה התחלתי לאסוף תרומות, אך גם חברי ההתאחדות וגם אני נוכחנו לאחר זמן לא רב, שכדאי גם... לשמור על מינימום של כבוד עצמי: אפילו ספקים, שחיים מהענף עשרות שנים, תרמו רק סכומים מגוחכים. רק מועצת החלב ו„תנובה" תרמו תרומות מכובדות. בסופו של דבר כמעט כל העול נפל על ההתאחדות. עד היום השקענו בבניין הזה 80,000 דולר, מתוכם מימנה ההתאחדות יותר מ־50,000. היא גם משלמת ליפעת את שכר עבודתי כאן, בתקן של חצי משרה. את פיתוח הסביבה קיבלה על עצמה המועצה האזורית עמק־יזרעאל.

„המוזיאון של הרפת מהווה גם מעין השלמה למוזיאון לראשית ההתיישבות החקלאית, השוכן בסמוך. יש לזה יתרון מסוים, כי כאשר באים עד אלינו, ולפעמים מרחוק, לא צריכים להסתפק רק במוזיאון הקטן שלנו, אלא יש אפשרות לבקר גם שם. ותתפלאו: באים רבים, מקיבוצים, ממושבים וגם מהעיר. באים, ונזכרים: „לסבא שלי", הם אומרים בהתרגשות, „היתה רפת בשכונת הפועלים"; „אבא שלי עוד השתמש בכלים אלה". וכך הלאה.

„אני שואב עידוד ממספר האורחים: אם רופאים ווטרינריים יכולים לכתוב היום, שהביקור במוזיאון מבהיר להם את החזון הציוני – אז יש לבית הזה איזה שהוא שליחות".

כדי חלב וכלי עבודה מן הרפת של אז

הנצחון (102:110) על יוון מתנת פרידה למיקי ולמוטי

מאת משה כהן

הצמד מיקי ברקוביץ ומוטי ארואסטי קיבל אמש מתנת פרידה נפלאה מהנבחרת הלאומית – נצחון על אלופת אירופה, נבחרת יוון בתוצאה 102:110 (42:56).

5000 הצופים, שחזו במשחק, עזבו בסיומו את שערי היכל הספורט ביד־אליהו ברגשות מעורבים. לצד הסיפוק מהנצחון הנאה על הנבחרת היוונית הטובה, קשה היה שלא להזכר שישראל מצויה בדרוג התחתון של הכדורסל האירופאי ושכל שמיקי ברקוביץ מוטי ארואסטי וכנראה שגם לאבן מרסר נפרדים מהנבחרת הלאומית. אין ספק, כי יכולתם מצדיקה את המשך שיתופם במדי הכחול לבן.

קשה היה להכיר את הנבחרת הישראלית. אותם שחקנים, שרק לפני חודש וחצי נראו בבולגריה אומללים, וחסרי אונים שיחקו אמש בהתלהבות רבה וניכר היה, כי הם מבקשים להשיב לעצמם מעט מכבודם האבוד.

היה זה הערב הגדול של מיקי ברקוביץ. לאחר טקס פרידה מרגש ממנו וממוטי ארואסטי, הכין מיקי את ההפתעה הגדולה. הוא נע ככספית על־פני המגרש, חטף כדורים מהיוונים השאננים ולא אחת פרץ כסופה מתחת לאפם ואף קלע סלים נאים מכל מרחק.

ברקוביץ הוכיח, כי מוקדם מידי להספידו ולמעשה הוא היווה את הגורם הראשי לנצחונה המפתיע של הנבחרת הישראלית. אולם, לא רק מיקי ראוי לתשבחות, שכן גם חבריו הציגו יכולת טובה וכל אחד תרם את חלקו לנצחון המרשים.

מוטי ארואסטי לחם כארי ולא אחת הוא גילה רוח נעורים, שלא היתה מביישת אפילו רכזי משחק צעירים. ישראל אלימלך הצליח בכמה מסירות פז לשחקנים הגבוהים להביך את היוונים. גם חן ליפין, במשחק מסקף, תרם את חלקו.

לאבן מרסר היה מעולה מתחת לסלים. הוא קלע ללא קושי ממרחקים קצרים ולא אחת הוא אף סחט עבירות מהענקים היוונים, שנראו חסרי אונים מולו. מרסר נהנה מסיוע יעיל של הארוך לאסוף. עופר פליישר השתדל מאוד, אבל אמש הוא לא הרשים במיוחד.

דורון ג'מצ'י היה משכמו ומעלה. הוא קלע סלים חשובים ובדקות הסיום הוא הצליח למוטט במו ידיו את היוונים. גם לגרגב הנפלד הצעיר היו דקות טובות.

צריך להדגיש, כי נבחרת יוון אכזבה. פרט לניקוס גאליס ויאנאקיס שיחקו שאר שחקני אלופת אירופה מתחת לכל ביקורת ולא אחת נשאלה השאלה כיצד הם הצליחו לזכות בכתר האירופי.

גאליס לא היה אמנם בשיאו, אבל כמה "אסיסטים" נפלאים, שהוא שיגר לחבריו וקליעות באות ממרחק הזכירו לכולם במי מדובר.

הרכז המצטיין יאנאקיס היה מאופק למדי במחצית הראשונה, אבל במחצית השניה התעורר מתרדמתו ובסדרת קליעות מרחוק הצליח להחזיר את חבריו לתמונת המשחק.

לאחר פתיחת משחק שקולה, ראו הישראלים, כי ה"שד" היווני אינו נורא כל־כך. ברקוביץ, אלימלך ומרסר הצליחו להוליך בהדרגה את נבחרתנו ליתרון של 14 נקודות בתום המחצית – 42:56.

במחצית השניה חל מפנה במשחק. יאנאקיס וגאליס ניצלו עד תום עייפות ישראלית כדי לצמק בהדרגה את התוצאה. במצב של 53:66 לישראל הצליחו היוונים לקלוע תשע נקודות ללא מענה והפער הישראלי צומק – 66:62.

כשנדמה היה, כי היוונים ישלימו את המהפך, נכנס דורון ג'מצ'י לפעולה והצליח להחזיק את ישראל בתמונת המשחק. בדקות הסיום עלה המתח במגרש. של הדף של היוונים ניסו בכל מחיר לחולל מהפך. לא אחת הם איבדו את עשתונותיהם וניסו להטיל את המלאכה על גאליס ויאנאקיס, אבל עצבנותם הרבה נוצלה עד תום ע"י ישראל, שבדקת הסיום עשתה במגרש ככל העולה על רוחה.

שפטו מאנוס מיוון ודוד דגן מישראל בהיכל הספורט ביד־אליהו.

● נקודות לישראל: ברקוביץ (31), ג'מצ'י (30), מרסר (23), לאסוף (11), ארואסטי (6), הנפלד (4), פליישר (3).

● נקודות ליוון: גאליס (33), יאנאקיס (29), פאסולס ושרגקוס (10 כ"א), פיליפו (9), יואנו (5), קריסטודולוס (3), קאמבודיס (2).

קודם לפתיחת המשחק טקס הכתרתו של הטניסאי עמוס מנסדורף כספורטאי השנה של העתון "מעריב".

מיקי ברקוביץ ומוטי ארואסטי מקבלים מיו"ר איגוד הכדורסל, יורם אוברקוביץ גביעי הוקרה.

אלופת אירופה הערב ברמלה

גם לחובבי הכדורסל באזור השפלה תנתן הערב לראות את אלופת אירופה, נבחרת יוון, בפעולה. היוונים יתמודדו ברמלה מול אליצור המקומית.

רק לאחר בואם של היוונים לארץ, סוכם עם סוכנם על המשחק ברמלה. לניקוס גאליס וחבריו יהיה זה משחקם השלישי והאחרון בישראל. מחר בבוקר הם עומדים לשוב ליוון.

כדוריד

הפועל ראשל"צ לראשות הטבלה

מאת שמואל קליגר

הפועל ראשל"צ עלתה לראשות טבלת הליגה הלאומית בכדוריד, כשניצחה את מכבי נתניה 25–21. היה זה משחק השלמה מהמחזור הראשון, שנדחה עקב השתתפותה של הקבוצה המנצחת בגביע אירופה.

מאמן גרמניה ידריך בארץ

המאמן הראשי של איגוד הטניס המערב גרמני, ריצ'רד שיינברון, הגיע אתמול ארצה ויעסוק במשך שבועיים בקידום נושא האימון והכשרת המאמנים בישראל.

התמחותו העיקרית של המאמן הגרמני היא גילוי כשרונות צעירים. הוא פרסם ספרים רבים בנושא הטניס. המאמן יופיע במועדוני טניס רבים ויעמוד על קידום הטניס. כן יעביר השתלמות מקצועית של מאמנים ויופיע בפני הוועדה המקצועית של איגוד הטניס.

שמונה זהב לברה"מ וחמש זהב לרומניה באליפות ההתעמלות

ברית־המועצות זכתה בכתר העולמי בהתעמלות ברוטרדאם, כשנסלה בסיכום שמונה מדליות זהב, שבע כסף וארבע ארד, לפני רומניה (5 – 1 – 4), סין (2 – 2 – 0), מזרח־גרמניה (2 – 0 – 4), הונגריה (1 – 0 – 1), קנדה (0 – 1 – 0) ובולגריה (0 – 0 – 2).

הסיני יון לו בתרגיל קרקע, בסיומו זכה במדלית זהב בהאליפות העולם ברוטרדאם, הולנד

גורם חיצוני יבדוק את המבנה האירגוני של מרכז הפועל

מזכירות מרכז הפועל, בישיבתה אתמול, אישרה את המלצות הוועדה לתכנון וכח אדם, בראשותו של יוסף אושתר, למסור לגורם חיצוני לבדוק את המבנה האירגוני והתפקודי של מרכז הפועל.

החברה, שתיבחר לביצוע הסקר, תתרכז בנושאים הבאים: איתור בעיות אירגוניות – תפקידים, סמכויות ואחריות; תיקני כח אדם, נהלים: קשרי גומלין בין המרכז למחוזות ולסניפים וקשרי גומלין בין הגורמים המקצועיים וגורמים מנהלתיים.

כמו־כן תפעל החברה בנושא השקעה, מערכות מעקב אחר ביצוע תוכניות תיכנון כלכלי ופיננסי, תזרים, מזומנים וכו'.

בסיום העבודה תגיש הוועדה דו"ח מסכם, שיציג את הממצאים ודרכי הפתרון העדיפים.

ביורכו שנערך, היו כאלה שטענו, שאת הסקר לא צריך למסור לגורם חיצוני, מאחר והם לא מספיק מצויים בנעשה בהפועל ויש חשש שלהפועל לא יהא מספיק כח להתמודד עם השנויים שיוצעו, אך כאמור דעתם לא התקבלה.

בסכמו את הדיון, אמר מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, שהגיע הזמן לבדוק כיצד המערכת עובדת, כולל המערכת הכספית. נוכל לקבל וליישם רק את ההמלצות לגבי תיפקוד מרכז הפועל ואילו ההמלצות לגבי תיפקוד סניף הפועל, לא נוכל ליישם, מאחר והן באחריות מועצות הפועלים.

בתחילת הישיבה דיווח אופק לחברי המזכירות על קונגרס ספורט הפועלים שנערך במונטובה, איטליה.

בקונגרס זה נבחר אופק מחדש לחבר במזכירות האירגון. כן הוחלט שהקונגרס הבא של אירגון ספורט הפועלים ייערך בשנת 1990 בישראל. כן הוחלט, כי במסגרת משחקי הפועל ה–14, שיהיו במאי 1991, ייערכו אליפויות ספורט הפועלים בענפי הכדורגל, הכדורסל והטניס שולחן.

כוכב המשחק, מיקי ברקוביץ בקליעה אופיינית לסל היווני. אפילו יאנאקיס נראה חסר אונים מולו. (צילם א. קנפר)

איווניר חזר אמש ומכבי ת"א מקווה שיוכל לשחק בדרבי

מאת שמואל קליגר

מוטי איווניר חזר אמש לישראל. כדורגלן מכבי ת"א שעשה קצת יותר מעונה אחת במדי רודה ההולנדית, שב לקבוצתו ואפשר ויוכל להתאמן כבר מחר.

מוטי איווניר

יו"ר הקבוצה אלדד בוקשפאן הביע את תקוותו, כי תנתן חנינה לשחקן, שעדיין לא נענש להרחקה ל־2 משחקים, וכי הוא יוכל ליטול חלק ב"דרבי" הגדול מול הפועל ת"א, שיהיה בשבת באצטדיון ר"ג.

בנושא האלימות, אמר יו"ר מכבי, בי. הוא פנה למשטרה לעצור את קומץ האוהדים המפעילים בדרכי אלימות לחץ על ההנהלה לקבל את דעותיהם בענינים מקצועיים.

כבר אתמול החלה מכירת כרטיסים מוקדמת ל"דרבי הגדול" ומניחים שקהל שיא יחזה במשחק, שיקדם לו המשחק בין בית"ר ת"א והפועל כפר סבא.

פרסלני חילץ אז'ובל מצרות

יעקב אזובל, כדורגלן מכבי פ"ת, כמעט והסתבך עם המשטרה, בתום המשחק שהיה בשבת בכפר סבא (1:0). אזובל, הידוע במזגו החם, רץ לעבר שופט המשחק, רחמים דינאצ'י, מיד בתום המשחק. שוטר, שראה זאת, החל להכותו. השחקן הפתח תקוואי עשה תנועה מגונה בידו לעבר הקהל ועורר סערה גדולה ביציעים. בינתיים הוכנס אזובל לניידת ונראה היה, כי הסיפור יסתיים בתחנת המשטרה.

מי שהציל את העניין, היה הבלם הכפר סבאי ירון פרסלני. לאחר מו"מ, שנמשך שעה ומחצה, הסכים קצין המשטרה, שנכח במקום, לשחררו ללא הגשת תלונה.

מרמור מועמד להחליף לינצ'נר

מכבי פ"ת בלי הנהלה. לאחר שהיו"ר גדי נאול הדיח את שמואל לינצ'ר, תהיה הנהלה חדשה לקבוצה. המועמד העיקרי של נאול הוא יעקב מרמור, אלא שהמועמד החדש לא נלהב לעניין יתר על המידה בגלל המצב שאליו נקלעה הקבוצה.

זקס עשוי לשחק נגד הפועל חולון

נתן זקס, כדורגלן האמריקאי של בני יהודה, עומד להוציא היום תעודת עולה ממשרד הפנים. אם כך יהיה, יוכל השחקן להשתתף במשחק של בני יהודה, שיהיה ביום שישי בחולון נגד צפרירים.

הפועל ת"א מחכה לפניית בוורן לגבי שובו של סיני לארץ

משה סיני

קבוצת הפועל ת"א טרם קיבלה פניה רשמית מקבוצתו הבלגית של משה סיני ולפיכך כל הדיבורים לגבי אפשרות שובו של סיני להפועל ת"א אינם מעשיים.

הפועל ת"א תהיה מוכנה לדון לאלתר על אפשרות שובו של סיני לאגודה והיא ממתינה למעשה לפניה של בוורן, באמצעות משה סיני. מיד לאחר הפניה הבלגית ופתרון הבעיות הכספיות, תכנס הפועל ת"א למשא ומתן עם הכדורגלן משה סיני.

כזכור, הושאל סיני לבוורן ללא תמורה לעונה אחת והאגודה הבלגית רשאית על־פי הסכם לרכוש את הכדורגלן עד חודש אפריל 88. לפיכך, מי שצריך להגיע להסדר עם האגודה, על שחרורו, הוא משה סיני בלבד. הנהלת הפועל ת"א תתכנס לדון בפניה כשזו תגיע. בכל מקרה, גם על־פי תקנון ההתאחדות הישראלית יחזור משה סיני להפועל ת"א באופן אוטומאטי.

● מורים זאנו ויעקב אקהויז ישארו בהפועל ת"א עד לתום העונה, בעיקר על רקע הצלחתה במשחקי הליגה האחרון.

● ההתאחדות לכדורגל תחליט היום סופית על מבצעי מכירת הכרטיסים לקראת הפעילות הבין־לאומית של הנבחרת הלאומית בחודשים הקרובים.

ההתאחדות אמורה לאשר את המבצע של מכירת חבילת כרטיסים למשחקיה הבין־לאומיים של הנבחרת, במחיר מוזל של 75 שקל.

עם תשעה כדורגלנים כפתה נאפולי תיקו 1:1 על רומא

נאפולי עם תשעה שחקנים, בגלל הרחקתם של החלוץ הברזילאי קאריקה (בדקה 55) ואלסנדרו רנקה (64), הצליחה לסיים באיצטדיון האולימפי ברומא בתיקו 1:1 עם קבוצת רומא, לעיני 63 אלף צופים.

החלוץ הוותיק רוברטו פרוצו הבקיע מקרן של ברונו קונטי. נאפולי השוותה בדקה ה–67 על־ידי המגן ג'יובאני פראנסיני.

לנאפולי, בראש הטבלה, 10 נקודות משסה משחקים, לפני מילאן, אינטר, סמפדוריה ורומא – שמונה לכ"א.

שתי הנציגות ממילאנו, שהפסידו באמצע השבוע בגביע אופ"א, ניצחו בליגה. אינטר גברה על יובנטוס 1:2 ומילאן עשתה זאת בחדונה – 0:1.

אלדו סרנה הבקיע את השערים לאינטר, אחד בכל מחצית. לואיג'י דה אגוסטיני הבקיע בדקה ה–50.

את השער למילאן לכד "מלך השערים", אנטוניו וירדיס, לפני ההפסקה.

האוסטרי אנטון פולסטר הבקיע את שני השערים לטורינו, שניצחה את פיורנטינה 1:2 והעלה את באותו לששה שערים בששה משחקים.

תוצאות נוספות: אבלינו – צ'זנה 1:1; קומו – אסקולי 1:3; פיזה – אמפולי 0:1; פסקארה – סמפדוריה 0:0.

התוצאה 3:3 הושגה בתום המועד החוקי ולא הסתנמה בהארכה.

אברדין הוליכה בדקה התשע'ית בבעיטת 11 מ' על־ידי ג'ים בב. ריינג'רס הגיבה בשני שערים על־ידי דיין קופר (22) ואיאן דוראנט (41).

ג'ון יוהיס השווה ל־2:2 בדקה ה־71 ווילי פאלקונר היקנה יתרון לאברדין בדקה ה־82, אולם בחלוף שלוש דקות (85) קבע רוברט פלק את התוצאה 3:3.

וסטהאם – ה"יונייטד" 1:1

במשחק השלמה בליגה האנגלית בכדורגל, שהיה בלונדון, נפרדו בתיקו 1:1 וסטהאם ומנצ'סטר־יונייטד.

היונייטד הבקיעה את השער הראשון במחצית הראשונה על־ידי קלין גיבסון. המארחים השוו בדקה ה–57 בבעיטת–11, אותה ביצע המגן הסקוטי הבין־לאומי ריי סטיוארט, לאחר שבויק הורד הוכשל ברחבה.

התיקו הותיר את ה"יונייטד" במקום השני עם 24 נקודות ב–13 משחקים, בעוד ש"הספרס" הדרדרו לתחתית עם 12 נקודות.

נצחונות לפורטו לבנפיקה בפורטוגל

מחזיקת הגביע האירופי בכדורגל לאלופות, קבוצת פורטו, ניצחה במחזור התשיעי בליגת פורטוגל את באריקימו – 0:2 וצעדה בראש עם 15 נקודות.

מונאקו – נאנט 1:2

במשחק המרכזי במחזור ה–16 בליגה הצרפתית בכדורגל, ניצחה המוליכה מונאקו את נאנט 1:2 ולה 24 נקודות. אחריה בדירוג האלופה בורדו (21), שגברה על סנט אטיין 0:1.

הטניסאי השוודי ג'ון סבנסון לוחץ את ידו של הישראלי עמוס מנסדורף, לאחר שגבר עליו בגמר הטורניר בוינה, אוסטריה

מנסדורף הוביל 0:2 וסוונסון ניצח 2:3

הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף נוצח בגמר הטורניר בוינה על־ידי השוודי יונאס סוונסון בחמש מערכות – 1:6, 1:6, 6:2, 6:3, 7:5.

הישראלי הצליח לנצח בקלות בשתי המערכות הראשונות, אך הפסיד את שתי האחרות ובשלישית צימצם את הפער, אך נכנע לאחר מאבק מרתק. השוודי דורג תשיעי בטורניר, לפני מנסדורף.

היה זה יום שוודי מוצלח. אדברג זכה בטקיה, סוונסון בוינה ובאטס וילאנדר ניצח את ג'ון מקנרו 4:6, 3:6, במשחק ראווה.

אדברג גמל לנדל על ההפסד בוימבלדון

הטניסאי השוודי סטפן אדברג גמל לצ'כי איוון לנדל, על הפסדו בחצי גמר וימבלדון, כשגבר עליו בגמר הטורניר בטוקיו 6:7, 6:4, 6:4 ונטל פרס כספי בסך 60 אלף דולר.

ג.חיים הפסידה ליוונים לאחר הארכה ובזריקות

כדורמים

מאת יצחק אשל

במשחק כדורמים דרמאטי, שטרם נראה כמותו בישראל, גברה קבוצת אתנאיקוס מיוון על הפועל גבעת חיים בתוצאה 14:16, לאחר הארכה וזריקות חופשיות. בכך זכתה הקבוצה היוונית במקום השלישי ואילו גבעת חיים הייתה רביעית.

בתום המועד החוקי היה שוויון 9:9 והקבוצות נערכו להארכה. שוב היה שוויון 11:11 בתום ההארכה ונקבעו זריקות חופשיות בנ"4 כ' לכל קבוצה.

היוונים הבקיעו 5 שערים ואילו הישראלים – 3 ובכך נקבע נצחונם הדרמאטי של היוונים.

המשחק היה הטבפר בכל שלביו. ישראל הוליכה 1:3 ולאחר מכן 6:4, אולם סכון לסיום הצליחו היוונים להשוות. בהארכה הצליחה ארכה פלג להשוות ל־11:11.

● שערים לגבעת חיים: סנדריה (5), קבריב (4), פלג ופרוזר (2 כ"א), הדר (1).

● לאתנאיקוס: סרידקיס (10) – ובכלל זה כל 5 הזריקות החופשיות.

בבכורת הטורניר זכתה קבוצת פוסק ביוגוסלאויה. זו הכתה המצרית רבצפוזת, כשגברה על בה"א־צה סולריס – 7:12. במקום ה־5 דורגה בנרסה בספרד, שניצחה את בית כצרפת 10:12. באות צופים נרגשים גדשו את שפת הבריכה וגרמו מרימה גבוהה של ביקורים.

הלוח

דירות למכירה

דירות בשכירות

הצעות עבודה

מכוניות

הלוואות

ריפוי והרזיה

השכרת רכב

מכירות

רוצים לקנות

רהיטים

מקררים

דיפות גגות

פוליש וניקוי

שרותים

הכרזות

שוק המציאות

הצעות עבודה

ריפוי והרזיה

[illegible]

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. ארא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

קיבוץ מעגן מיכאל

מחפש

מורה לאנגלית

מיידית למשרה מלאה

להתקשר בשעות העבודה

06-394300, לעירית או אלישבע

בשעות אחה"צ, 06-394473

לבקש עירית שרמן.

06-394373 אלישבע טסלר

כוכבים ולילות

קולנוע

מלך קולנוע הפעולה

„הקשר המקצועי". במאי: וולטר היל

מאז „חבורת הפראים" של סם פקינפה, לפני כעשרים שנה, לא ריתק אותי סרט פעולה כפי שריתק אותי „הקשר המקצועי". השוואה זו אינה מקרית. הבמאי וולטר היל, שהחל את דרכו בקולנוע כתסריטאי של פקינפה, מגיש לנו, באופרת קטשופ זו, הרבה קטעי הומאז' למורה האלים, החל מעקרבים על כף היד ועד מרחץ הדם האחרון, בנוסח „חבורת הפראים" – פינאלה ששינתה בסלרמושן את כל חוקי המותר והאסור של קולנוע האלימות האמריקאי. כך או כך, התלמיד הגיע למעלת רבה. היום, לאחר שהסתלק פקינפה, אין לוולטר היל מתחרה בקולנוע הפעולה האמריקאי.

הנושא, כמו בכל סרטי וולטר היל האחרונים, הוא רק מסגרת נוחה לקולנוע תמונתי מרהיב על טהרת המאצ'יזמו והעריכה המהירה. ניק נולטי (שכמו הצליח מאוד ב„48 שעות", סרט משטרה אלים) מנסה לעצור בעצמו, ללא עזרה מוואשינגטון, את זרם הסמים המגיע ממקסיקו. מה יכול לעשות גיבור בודד אחד מול הפשע המאורגן? הרבה מאוד. עד הקרב האחרון ספרתי תריסר הרוגים, כולם חללי התקלויות אינטימיות מדי עם נולטי השריף. „הקשר המקצועי" הוא מערבון לכל דבר: שליפות, מרדפים, ודקרב סופי, ואפילו סיפור על שני חברי ילדות שנפרדו לפני שנים בכאב כדי להיפגש שתי דקות לפני הסיום ולשלוף לעיני אהובתם המשותפת.

כמו בסרטו „רחובות להטים", מערבון רוק מרהיב, לוזה וולטר היל, בגלוי, ממורשת קולנוע השליפות, מגדיל אותה ומייפה אותה. כשרונו להעמיד מול המצלמה עימותים קשוחים ולהעניק לקטעי פעולה קשים קצב ויופי תמונתי מוכיח את מרג'ין לאונה, אבל וולטר היל, כמו מורו פקינפה מכוון אל המאצ'יזמו ולא אל הפאתוס וכך אתה מוצא את עצמך פה ושם מתפתל מעט בכסא נוכח הסגידה לאקדח ולמלל הקשוח, יותר מאשר מפצפצי הראש בקלוז אפ. סרטים אלה הם כולם יוצאי חלציו של מערבון המקצוענים, הציני שבין כל הסוגים (יש אומרים הפשיסטי שביניהם) ותמיד תמצאו בהם עירוב מוזר של רומנטיקה ואהבת דם, במעט התרפקות על המוות כסוף לידי יאה לגברים כהלכה. אין אלה סרטים לנשמות טובות. הערצת הברוטליות ויופי האליטות אכן מסוכנים, אם כי בעיני לא יותר מכל מפגש קצרצר על המסך הקטן שלנו עם איש ש"ס מטיף צוק, מהסוג שכפה עלינו הטלוויזיה הישראלית. להערצת הכוח יש ביטויים רבים. וולטר היל אינו המסוכן שבהם.

יגאל משיח

„המיסה נסתיימה" בסינמטק ת"א

לאלה שהחמיצו את הסרט „המיסה נסתיימה" בפסטיבל חיפה, ניתנת, ביום ד' הקרוב, בסינמטק ת"א, הזדמנות נוספת להכיר את אחד היוצרים המרתקים של הקולנוע האיטלקי הצעיר: **נאני מורטי** (34), במאי, תסריטאי ושחקן, מגלם בסרטו העלילתי החמישי את דון ג'וליו, כומר אידיאליסט צעיר, המגיע לעיר הולדתו רומא, לאחר ניהול כנסיה באי קטן. בבואו נתקל איש הכמורה במציאות הגורמת לו לפקפק בכוחו כמורה רוחני. אביו נוטש את הבית ועובר לגור עם מאהבת צעירה, אחותו מתכננת הפלה ואימו שמה קץ לחייה. חבריו הקרובים מספקים אף הם שפע של בעיות, אחד נעצר באשמת טרוריזם, שני מחליט לנתק את קשריו עם העולם החיצון לאחר פרידה מאהבת חייו ושלישי מבקש להיטבל לעת זקנה. גם הקהילה עליה מופקד הכומר אינה מגלה התלהבות לדרשותיו ומאכלסת את כנסייתו רק בחתונות או לוויות. קומדיה מרירה על המציאות העכשווית באיטליה עם גישה הומוריסטית רעננה, שונה מהקומדיות הוותיקות העממיות. בסרט מופיע מורטי עצמו בתפקיד הראשי.

דני ורט

קונצרט

הסינפונייטה הישראלית, באר שבע, אולם הנרי קראון, 24.10.87

כשרונות מוזרים בכלייקשת באים מהמורה הרחוק למערב (בעיקר מיפאן, סין והדרום־קוריאה) וכובשים לעצמם מקומות ראשונים ומכובדים בסדנאות, בביתות־אמן, באולפני הקלטות ובאולמות הקונצרטים. שתי נציגות של כשרונות אלה, מיומי פוג'יקאווה (כינור) ונובוקו אימאיי (ויולה), אורחות הסינפונייטה, בניצוח מנדי רודן, השתתפו בביצוע הסימפוניה הקונצרטנטית מאת מוצארט. שתיהן הפיקו, בתיאום מדויק, צלילים נדירים בבקיעתם, עם פיסוק אלגנטי. בסיוע מעלות אלה שיוו לפרשנות אופי ישיר ומשכנע, למרות האיפוק בהבעה זמרתית. נגינה מבריקה לאורך כל היצירה.

מאהלר עיבד את הרביעייה „המוות והעלמה" מאת שוברט להרכב תזמורת כלייקשת מבלי לשנות ולתקן בתכליל המקורי של שוברט. רק הוסיף קונטרבאס, בחלקים מסוימים ועוד „שיפוצים" קלים למדי. עבודה זו והביצוע המצויין של הקשתנים בהשראתו של רודן, גרמו להאזנה שהיתה חוויה מרגשת. קטע שלם בפרק השני (הוואריאציות) נתור כמו בגירסה המקורית הנוגן יפה ובספונטאניות על ידי ירדן פרנפקר (נגן ראשי). הנוסח של מאהלר אינו כמובן תחליף להרכב המקורי. הקטעים מהבלט „הכובע בעל שלושת הקצוות" של מנואל דה־פאייה הושמעו בתאווה נלהבת. חסרה במקצת הצבעוניות הרצויה, של תזמורת סימפונית גדולה, ההולמת את המוסיקה הססגונית.

ישראל דליות

הפונותיקה הלאומית – סוף עידן

אביגדור הרצוג, שכיהן שנים רבות כמנהל הפונותיקה הלאומית שליד בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי (האוניברסיטה העברית) עומד לפרוש בימים אלה, לאחר פעילות ענפה בתחום הקלטת מוסיקה מסורתית בישראל. הפונותיקה, הפועלת בשיתוף עם המרכז לחקר המוסיקה היהודית, נפתחה ב־1963 והיא כוללת אוספים רבים וחשובים מהמסורות המוסיקליות של עדות וקהילות בארץ – פרי עבודתם של אתנומוסיקולוגים ואספנים בתחומים שונים. הרצוג עצמו שהוא, בין השאר, מומחה במוסיקה של השומרונים היה חלוץ באיסוף ובשימור של שירה ונגינה מהמורשת של המוסיקה היהודית ומתרבויות אחרות.

י.ד.

„לה בוהם" באופרה הישראלית

גבי שדה ואיילת אמיתי, הממלאים את התפקידים הזמר האנגלי כריסטופר בול, הממלא ב„שיקוי אהבה" את תפקיד הסגן ווזמה לתשואות, יעבור למקהלת האופרה שתופיע לראשונה ב„לה טרוויאטה". במקהלה, אגב, אמורים להיות בין 30 ל־40 זמרים, אלא שברגע זה היא כוללת 16 זמרים בלבד. האופרה „שיקוי אהבה" אמורה היתה לעלות שמונה פעמים בלבד בתל־אביב ולקיים מספר הופעות נוסף בירושלים, חיפה ובאר־שבע, לאור ההצלחה הרבה נוספה בשבוע שעבר הופעה נוספת בתל־אביב ועתה מקווים כי יימצאו המשאבים להציגה שוב בקיץ הקרוב.

וורדה צימרמן

מופע

תמונות ללא צלילים

„תמונות בתערוכה", על־פי בימוין של ואסילי קנדינסקי ליצירתו של מוסורגסקי. אולם דוהל, שכונת התקווה

כל אמנות גולשת גם אל עבר חברותיה, לצורת שהן מטבען מופרדות. בציור יש צבעים, אבל גם במוסיקה יש צבעים, כשתיהן יכול להיות פיוט. הצייר הרוסי ואסילי קנדינסקי השרה מרעיונו של מוסורגסקי, המובע כבר בעצם הכותרת של יצירתו הגאונית „תמונות בתערוכה". השפעות של תמונות על מלחינים ידועות בכל התקופות, גם במוסיקה הישראלית. אבל מוסורגסקי תיאר תערוכה שלמה בצלילים, תערוכת אקוורלים ורישומים, שנערכה לזכרו של האדריכל ויקטור הארטמן, ידידו של המלחין. רק אחדים מן הציורים קיימים או ידועים כיום.

רעיונו של קנדינסקי היה להראות באורח בימתי תמונות עומדות ונעות, גם תלת־מימדיות, על פי רוב אבסטראקטיות, בהשפעת המוסיקה של מוסורגסקי, בחלקן לפי שמות התמונות, ובחלקן שונות לחלוטין. כך למשל בתמונה „בידלו" (עגלת־שוורים פולנית בעלת גלגלים עצומים רתומה לשוורים) גולגל גלגל גדול; במקום „בלט האפרוחים בתוך קליפותיהם" היתה תמונה קלאידוסקופית משעשעת רבת תנועה והתנגשויות. שני היהודים שמואל גולדנברג (עשיר) ושמיל (עני) גולמו בצלליות חיות; ב„שוק בלימוז" השתתפו שתי רקדניות עם פנים מוסתרות ונלבשו גרוטסקי; בתמונות „צריפה של באבה יאגה" ו„השער הגדול לקייב" נעזר קנדינסקי ביסודות מתאימים לשמותיהן. בתמונות נעות אוירד גם ה„טיולים" בין התמונות לשמן. בעל התבניה קרא להן „צעדה", תרגום כושל ומטעה: ההרהורים תוך כדי „טיול" אחרי תמונת ה„קטקומבות" אינם „בשפת־המוות", אלא „בשפה מתה".

כאשר ביים קנדינסקי את ההצגה בשנת 1828 היו אמנם קיימות בימות תיאטרון בעלות ציוד טכני מפותח יותר מאשר זו של אולם דוהל בשכונת התקוה, שבו התקיימה הצגת השחזור אצלנו, אבל כיום ודאי אין צורך בכעשרים מבצעים. נכון, השקעה כאן עבודה רבה, הכל הוכן לפי הוראות ברורות, גם לגבי התאורה, שרשם קנדינסקי בתווים ועל דפים שהדביק לתוכם, אבל אז היה בוודאי גם הביצוע מדויק. לא רק שהפריע אצלנו העדר דיוק בתיאום עם המוסיקה, אלא שיש להניח כי הצגתו של קנדינסקי היתה גם עשירה יותר. למשל: בעת ה„טיול" לפני „בלט האפרוחים בקליפותיהם" נופל מבטו של המבקר בתערוכה, במשך חלקיק של שניה, על התמונה, לפני שהוא ניגש להתבונן בה. אין עולה על הדעת שקנדינסקי לא ניצל אפקט גאוני זה.

נגינת הפסנתר האורח הולגר גרושוס לא שיכנעה. גם אם מוקי הארוץ הפעם היה הבימה, חייבת השמעת היצירה להיות נקודת המוצא של ההתרחשות ולא „ליווי".

לפני „תמונות בתערוכה" הוגשה עוד יצירה מאת מוסורגסקי: המחזור „בלי שמש" לקול ופסנתר, שבו שיקע המלחין הדגול את סבלות נפשו לאחר שנפסרד אמו ואחותו. זמר הבס־בריטון סטפן בוייאה, בעל קול גמיש לא גדול, ששר כמובן ברוסית, כרה להקנות לדיסרה גם סגנון רוסי. ליווה אותו בפסנתר הולגר גרושוס.

יהודה כהן

הקלטות ליום הולדת

המנצח גיאורג שולטי חוגג את יום הולדתו ה־75 בהוצאת תקליטים חדשים

העולם המוסיקלי חגג בימים אלה את יום הולדתו ה־75 של המנצח הדגול סר גיאורג שולטי. לכבוד המאורע יצאו לאור כמה הקלטות חדשות, של ביצועים בניצוחו, שכבר זכו לשבחי הביקורת באנגליה ובארה"ב. בין ההקלטות: האופרה „לוהנגרין", מאת ואגנר, בהשתתפות הסולנים – הטנור פלאסידו דומינגו והסופראן ג'ייסי נורמאן עם התזמורת הפילהרמונית הווינאית; שתי סימפוניות מאת היידן (מס. 93 ו־99), בנגינת הפילהרמונית הלונדונית; הסימפוניה התשיעית של בטהובן, עם התזמורת הסימפונית של שיקאגו, ששולטי מכהן כמנהלה המוסיקלי מזה עשרים שנה. היצירות הוקלטו כבר פעם בניצוחו. המבקרים מציינים, ששולטי עקבי בפרשנותו הדינאמית, אולם, בהקלטות החדשות מורגשת נימה יותר שלווה ולירית. שולטי חוגג גם מלאת ארבעים שנה של שיתוף פעולה רצוף עם חברת ההקלטות „דקא".

בישראל ניצח לראשונה, באביב שנת 1956 (עם הפילהרמונית הישראלית), על יצירות מאת מוצארט, בטהובן, ברהמס ובארטוק. במרוצת השנים קיים קשרים עם התזמורת, בהקלטות ובקונצרטים, ואף ניצח עליה בעונת היובל. לפני כשלושים שנה יצאו כמה תקליטים מסחריים של הפילהרמונית הישראלית, בניצוח שולטי, ביצירות מאת שוברט, מסנה ורוסיני (בעיבוד רספיגי). שירות השידור הבריטי הבי.בי.סי. משדר לרגל יום ההולדת סידרה מיוחדת של שיחות עם המנצח על חייו ופעילותו.

ישראל דליות

„מוסיקה נובה" בהופעות

„קבוצת מוסיקה נובה", המתמחה בביצוע יצירות בנות־זמננו להרכבים קאמריים מוגדלים תופיע השבוע בשני קונצרטים מיוחדים: ביום רביעי באודיטוריום במוזיאון ישראל וביום חמישי בבית יד לבנים בתל־אביב. בקונצרטים ישתתפו 13 נגנים וזמר הבריטון **ישראל בורשטיין**, בניצוח **ינעם ליף** (34), המלחין, יליד ירושלים, הנמנה כיום עם סגל ההוראה של האקדמיה למוסיקה בירושלים, כמדריך ומכוון על הסדנה למוסיקה בת זמננו. בתכניות הקונצרטים יצירות מאת ארבעה מלחינים ישראלים:

רון ויידברג – „נאום בחירות לנשיאות ארה"ב של סינאמריקה" (לטקסט של דוד אבידן), לבריטון סולו, לחמישית כלי נשיפה מעץ ולפסנתר.

בן ציון אורגד – „ספטט" (מ־1960) לכלי נשיפה ולכלי מיתר.

יחזקאל בראון – „עמק הירדן" – פרקי מחול לכלי נשיפה, קונטרבאס, כלי נקישה ופסנתר.

ינעם ליף – „אוקטט" – שמונה מיניאטורות לפי ציורים של קנדינסקי.

הקונצרטים מוגשים בשיתוף עם איגוד הקומפוזיטורים בישראל.

קבוצת מוסיקה נובה החלה את פעילותה לפני למעלה משנה. אנסמבל זה, שבו משתתפים מטובי הנגנים של התזמורת הפילהרמונית הישראלית והתזמורת הקאמרית הישראלית, מקדיש את עצמו לביצוע יצירות קאמריות חשובות, שנכתבו או שנכתבות במאה שלנו, של מלחינים מפורסמים מן העולם הרחב ומן הארץ.

ישראל דליות

פרסומי ארץ ישראל

שני המוסדות המובילים בתחום ידיעת הארץ גם מובילים בתחום הפרסומים. החברה להגנת הטבע זיכתה אותנו לאחרונה במספר רב של פרסומים, שאך את חלקם אפשר למנות. בין החוברות שהופיעו – „העופות הדורסים בישראל", מאת יוסי לשם, „התפתחות חורש האלון המצוי בהרי ירושלים", מאת צבי שמיר, „חאן ג'יב יוסף", מאת גבריאל בהר מעמיעד, הקיבוץ שבשדותיו שרד ח'אן זה, וחוברת בסידרת „ראם" על עטלפים בישראל ובעולם. אנשי ההוצאה לאור של החברה לא שוקטים על שמריהם וחידשו, החל מחוברות אוקטובר, את העיצוב של שלושת בטאוני החברה, המיועדים לגילים השונים, „פשוש", „סלעית" ו„טבע וארץ". כולם מופיעים עתה בפורמאט צבעוני גדול. בסידרת „דפי יהודית" הוציאה החברה עוד ששה דפי מסלול במדבריות שומרון ויהודה.

הגוף השני, „יד בן צבי", הוציא קובץ מחקרים בשם „בתי כנסת קדומים", בעריכת הפרופסורים אופנהיימר, כשר ורפפורט. זהו קובץ הכביל מאמרים עדכניים בענף מחקר המתפתח בדור האחרון, והם נכתבו בעקבות כנס חוקרים שערכה ה„יד" לפני כשלוש שנים. הספר מאוייר ומכיל ביבליוגרפיה בנושא.

בהוצאת „יד בן־צבי" הופיעה גם „קתדרה" (45), שכמה מאמרים בה מוקדשים לתהליכים בהיסטוריה הדמוגראפית של הארץ בין 1840 לקום המדינה. יואל אליצור דן במקומה של גבע שמצפון לבית אל, ויעקב גולדשטיין מספר על התוכנית הציונית הראשונה לייבוש ביצות החולה. חוברת „פעמים" החדשה (32) עוסקת בעיקר ביהודים הקראים, אך יש עוד מאמרים העוסקים במורשת ישראל במזרח, כגון בשירת הבקשות של יהודי מארוקו הספרדים ומוסרות הישוב מיד לאחר מלחמת העולם הראשונה.

ולבסוף „בית מקרא", היוצא כבר ל"ב שנים, מטעם המרכז העולמי לתנ"ך בירושלים והמוקדש לחינוך בהסתדרות הציונית. העורך הוא איש חקר הארץ המקרא הוותיק בן ציון לוריא.

צבי אילן

שידורים

טלוויזיה

טלוויזיה חינוכית

08.00 טלטקסט: עד כאן.
08.05 שעת כושר.
08.15 אורחות ז'–ט': יום שחור בשדה אברהם (כ).
08.40 ראשית הקריאה: בלי סודות, ביניים 2.
09.00 אנגלית ה'.
09.20 חשבון פשוט ד': גיאומטריה, בא להכיר (כ).
10.10 אנגלית ד'
10.30 הגיל הרך: רגע עם דודלי (כ).
11.00 ערבית מדוברת: ד'–ה', אלחלם.
11.15 אנגלית ו'.
11.30 ארץ מולדת: בין המבנים (כ).
12.00 אנגלית ה'.
12.25 תלמוד: שניים אוחזין, מנא הני מילי (כ).
13.00 גיאוגרפיה כללית: ד'–ט' (גרינלנד), מתקופת האבן לתקופת הסילה.
13.30 אנגלית יא'–יב'.
13.45 צרפתית: העשרה.
14.00 טלטקסט: עד כאן.
14.05 מגע: זומר מתכנית־פסל החרות חוגג את יום הולדתו ה־100 חוכה לטיפול מידי צוות מיוחד שבא מצרפת. ילדי הסידרה מבקרים בפסל.
14.35 קסים קסם: זכוכיות.
15.00 קשר משפחתי: מה עושים כשילדים רוצים שיקנו להם כל הזמן? בני משפחת מוזס משוחחים עם אחי יותם.
15.40 שעת כושר.
15.55 האסיר: סידרת מתח חדשה בת 9 פרקים – פרק ראשון – סוכן חשאי נחטף ע"י כוחות עוינים לא ידועים, ומובל למקום לא מוכר, שאין אפשרות לברוח ממנו. לאנשים שם אין שמות, אלא רק מספרים. האסיר הוא מספר 6. האסיר מנסה לברר מי הם השותפים לגורל, במי הוא יכול לבטוח ומי הם אלה שצופים בו.
17.00 ערב חדש.

ערוץ 2

8.30 שידור ישיר ממשפט דמיאניוק.
17.30 ספורי היער הירוק, סידרת אנימציה לילדים בדיבוב עברי;
18.00 סרט: הולך הרגל, מקסימיליאן של;
19.30 תקציר משפט דמיאניוק.

טלוויזיה לבנונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 ילדי החבורות (מצויירי); 15.30 סופר־בוק (מצויירי); 16.00 שובבי הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „עירבת הכלה" עם ג'ין ויימונד; 18.00 ימים מאושרים (סידרה קומית); 18.30 לורן ושירלי (סידרה קומית); 19.00 חדשות; 20.00 מגנום (בלש); 21.00 פוטבול; 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

טלוויזיה ירדנית

14.50 הבובונים, סרטים מצויירים (ער' 1); 16.10 ג' הלברון (ער' 1); 17.00 ההיסטוריה של המבע (צרפתית); 18.00 חדשות בצרפתית; 18.15 מגזין ספורט (צרפתית); 18.30 חדשות בעברית; 19.30 קייט ואליס (סידרה אמריקאית); 20.10 פלקון קרסט (סידרה אמריקאית); 21.00 חדשות באנגלית; 21.10 סוסטילה (סידרה אנגלית).

20.00 בידור 2, מיקים תיאודורקיס בהופעה; 20.40 פופ 2.

רדיו

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחרי הצהריים.
19.05 שירים עבריים.
20.05 ספרים רבותי ספרים (ש.ח.).
18.05 ראיון מיוחד עם תא"ל יוסי ברינון, קצין שריון ראשי בצה"ל.
23.55 שירות חצות – עם אריה אדיר – משורר, חבר קיבוץ מעגן־מיכאל.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.05 צעד חצי.
23.05 קול הג'ז הזה.

שידורים קבועים

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 צלילי בוקר.
06.30 פקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שעה עם אודלי יניב.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 אחד אחד.
14.05 דו רה מי.
15.05 שירים להב.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רדמים לישון.
שימו לב לשידורי F.M.

פקסימיליה MURATA

מורטה קומפקטית גם במחיר!

צנים מקבוצת כלפס
רח' יהודה 4 ת"א טל. 03-5463714
יבוא, שיווק ושרות בכל רחבי הארץ

משחת השיניים
אֶלְמֶקְס יעילה פי 3 במניעת עששת.

תל־אביב:
שור – המלך ג'ורג' 54 – 280644
קופת חולים מאוחדת – שפרינצק 15 – 265200
ירושלים:
ביבגס – האריי 12 – 633676
חיפה:
יבנה – אבן סינא 7 – 672289
פתח־תקוה:
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן:
רשי – רשי 15 רמת־גן – 7510971
בת־ים – חולון:
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854
קופת חולים מכבי – שנקר 35 חולון – 895571

אֶלְמֶקְס

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	2	– 6	בהיר
אמסטרדם	11	– 15	בהיר
בואנוס איירס	12	– 17	מעונן
הלסינקי	2	– 5	גשום
הונג קונג	20	– 23	מעונן
וינה	8	– 14	מעונן
ז'נבה	4	– 14	מעונן
טוקיו	13	– 17	מעונן
טורונטו	-2	– 9	גשום
יוהנסבורג	13	– 28	בהיר
לונדון	7	– 15	בהיר
ליסבון	10	– 18	מעונן
מדריד	8	– 16	מעונן
מונטריאול	2	– 11	מעונן
ניו יורק	9	– 19	בהיר
סאן פאולו	17	– 25	מעונן
פריס	6	– 10	בהיר
פרנקפורט	4	– 11	בהיר
ציריך	7	– 12	מעונן
ריו דה ז'נרו	18	– 27	מעונן
סטוקהולם	5	– 8	גשום
שיקגו	4	– 7	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. [illegible]
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר שבע: רח' האבות, טל. [illegible]

swissair

למכירה/השכרה בפתח־תקוה

4200 מ"ר מבנה תעשיה ‏ואר קטנה, על 12 דונם.
גובה 6 מטר + משרדים, חשמל, מלגזה, חצר.
כניסה מיידית, מתאים למפעל, הובלה וכו'
„נבסרידומי רפי ברוחמן" 03-611194/5

„דבר" של היום הוא דבר חדש. המלץ עליו בפני ידידך.

נהג ! עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום.
תן טרמפ לחייל !

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי שמעונים
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1956, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה לאשר תכנית מפורטת

הנקראת תכנית מס. 357/03/7

עיקרי ההוראות:

א. קביעת הנחיות למניעת פגיעה בנוף ובגידול הקיים.
ב. קביעה יעוד שטח צבורי פתוח.
ג. קביעה שטחי נחיתה, דרך חקלאית [illegible]
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית כ־350 דונם, גושים 100209, 100210, 100211, כל אחת.

אשר הודעה על הפקדתה יחד עם התשריט המצורף אליה, בילקוט פרסומים מס. 3412 מיום 25/12/68 עמוד 395.

התכנית האמורה בצורה שבה אושרה והערה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליה הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים. כל המעוניין רשאי לעיין בה, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דניתר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי שמעונים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק תכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 192/03/7 שינוי מס' 5 לתכנית – מפורטות.

עיקרי הוראות התכנית: מטרת התכנית:

א. שנוי תוכנית ד' 2/301/ בהתאם למצב קיים ולייעודים המפורטים בתוכנית.
ב. קביעת רשת דרכים וזיווגם.
ג. קביעת יעודי קרקע בתחום התכנית.
ד. קביעת הוראות בניה באיזורים המיועדים לבניה.
ה. קביעת שטחים ציבוריים פתוחים.
ו. שנוי יעוד מאזור לתכנון מיוחד למגורים, משטח מוסדות ציבור לשצ"פ ולדרך, משצ"פ לבגורים ולדרך, ומבמגורים לשצ"פ ודרך.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:

אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3372 מיום 21/8/86 עמוד 2947, השינוי האמור שבה – הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים. כל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דניתר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

סרטים

תל־אביב

אסתר: הקשר המקצועי 9.45, 7.30, 5
אורלי: אשה מסוכנת 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: בלוז לחופש הגדול 11.15
בן־יהודה: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
גורדון: 38 9.30, 7.30, 4.32
גת: המכשפות מאיסטוויק 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: לו היית שם 9.45, 7.30, 5, 3, 11, 1
דיזנגוף 2: שם הורד 9.45, 7.15, 4.45, 11, 1.30
דיזנגוף 3: גבר מאוהב 9.45, 7.30, 5, 3, 11, 1
היכל: העלמה השחורה 9.30, 7.15
הסינמטק: ניקורין [illegible] היהודה לפעמים חמורים 7.15, 9.30 חצות – סקס
הוד: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): יומן אהבות 7.15, 4.30; לא שם דין 9.30
חן 1: מטאל ג'אקט 9.50, 7.30, 5
חן 2: המוצרת מסן פרנציסקו 9.50, 7.35, 5
חן 3: פגישה עיוורת 9.50, 7.35, 5
חן 4: הנובל האוהבת והמאוהבת 9.50, 7.35, 5, 1, 11
חן 5: אני החברה 7.35, 5, 1, 11 – ליבו של אנגל 9.50
לב 1: המשפחה 9.50, 7.20, 4.40, 2
לב 2: גברים גברים 10, 8, 5, 2
לב 3: משפחת המלוכלכים 5, 2, נרדפי החוק 10, 8
לב 4: חימו מלך ירושלים 9.45, 7.30, 5, 2
לימור: מעקב חשאי 9.30, 7.15, 4.30
מגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: זקוף ת'אוזן 9.30, 7.15, 4.30
מקסים: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30, 4.30
פאר: מין (אלבניצ בייבי אריזונה) 9.40, 7.30, 5
פיגמה 1: סיפורו של שוטר 9.30, 7.15, 5
פיגמה 2: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
הסינמטק הישראלי: מלחמה ושלום חלק א' 6.30; מלחמה ושלום חלק ב' 9.30
פאר: להרשה רדעמת 9.30, 7.15, 4.30
פריז: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.15, 4, 2, 12, 11.30 חברים של אלכס
צפון: לאן זה פלורס 9.30, 7
שחקים: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
תמוז – רמת־אביב: היפתקות שלא יאמנו של כולשים בעל הביצים הענקיות 9.40, 7.30
תכלת: החנות מעבר לפינה 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: היהודה לפעמים חמורים 9.30, 7.15
הוזיה הישראלית: קטיפה כחולה 9.50

ירושלים

אדיסון: השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7, 4.30
אורנע: המכשפות מאיסטוויק 9.15, 7, 4.30
אורייון 1: בית האמיצים 9.15, 7, 4.30
אור 2: חימו מלך ירושלים 9, 7, 4.30
אור 3: זהב רטוב 9, 7, 4.30 11.15 העד
אור 4: לא שם דין 9, 7, 4.30 בחזרה לעתיד 11.15 קברט
אור 5: לא יכולה בלי זה 9, 7, 4.30, 11.30 רוקסם הבידה סגור
אור גיל: מטאל ג'אקט 9, 6.45, 4.30
בית אגרון: בית מפינגו 4.00; מלחמה ואהבה 6.20; ג'יק פלאש המטפס 8.00; להחתונן שבית 9.45
האולם הקטן בנייני האומה: סגור
כפיר: הבלתי משוחדים 9.15, 7.00, 4.30
מיטשה: שבלול 9.30, 7
כמיה: אני החברה 9.15, 7.15
עדן: הטורף 9, 7, 4.30
רון: הקשר המקצועי 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: מותר של סוכן 9.30, 7 / לאן זה פלורס 9.30, 7

חיפה

אורה: השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7, 4.30
אורלי: החנות מעבר לפינה 9.15, 7
אמפיתיאטרון: פעילות נקם 9.15, 7, 4.30
ארמון: סגור
חן: אני החברה 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: קומנדו אמריקאי 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: יהודה לפעמים חמורים 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: הקשר העדרבי 9.15, 7, 4.30
פאר: המכשפות מאיסטוויק 9.15, 7, 4.30
קולנוע: חימו מלך ירושלים 9.30, 7.15, 4.30
רון: הבלתי משוחדים 9.30, 7.15, 4.30
רב גת 1: מטאל ג'אקט 9.15, 6.45, 4.30
רב גת 2: בייבי אריזונה 9.15, 6.45, 4.30

קריות חיפה

ספיר: פגישה עיוורת 9.15, 7
סביון: מטאל ג'אקט 9.15, 7
אורות: היהודה לפעמים חמורים 9.15, 7
בית העם: רובוקופ 7.00, 9.15
הוזובה: משפחת פלודר 9.15, 7
גיצן: נערה ליווי 9.15, 7

אשדוד

אסתר: משפחת פלודר 9.30, 7.15
אשדוד: הטורף 9.30, 7.30

אשקלון

אסתר: מעקב חשאי 9.30, 7.15
מאנדי: פטו רומן 9.30, 7.15
רחל: אהבה על הולכה 9.30, 7.30

באר־שבע

חן: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7, 4.30

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: הבלתי משוחדים 9.30, 7.30, 4.30
מלון דניאל: לבו של אנגל 9.30, 7.00
כוכב: התיק אמריקאי 7, בלוז לחופש הגדול 9.30

עפולה

מיתר־הרן: רובוקופ 9.00

חולון ■ בת ים

ארמון: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30

מקרי [illegible]

מקרי: מטאל ג'אקט 9.30, 7.15
מתנים קריית שרת: מסע עסקים של אבא 9.30, 7.15, 4.00 קינג קונג
כפיר: הבלתי משוחדים 9.30, 7.30
ריבה: שם הורד 9.30, 7
עממאות: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 5

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: העלמה השחורה 9.15, 7
תן: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7
אורות: סגור
בית בריל: מתרוזת 8.30

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
כה יתי: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.15
אורן: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15

נהריה ■ עכו

הדר: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.15
רוקי: זהב רטוב 9.30, 7
אודיטוריום: סגור

נתניה

הדר: אני והחבר'ה 9.30, 7.15
המודרני: מטאל ג'אקט 9.15, 7, 5

קרית אונו

מרכז קהילתי: פטו רומן 9.15, 7

פתח־תקוה

שלום: לבו של אגבל 9.30, 7.15
היכל 1: הבלתי משוחדים 9.30, 7.15, 4.30
היכל 2: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 5
היכל 3: הנינג'ה האמריקאי 3 9.30, 7.15, 5

ראשל"צ ■ רחובות

ג.ב. רון 1: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
ג.ב. רון 2: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7, 4.30
בעמן המחודש: המכשפות מאיסטוויק 9.30, 7
ראשון: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30
בית העם: העלמה השחורה 9.30, 7.15
הדה: הבלתי משוחדים 9.30, 7.00
זקו: הנובל האוהבת והמאוהבת 9.30, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: מטאל ג'אקט 9.50, 7.20
אורדע: הקשר המקצועי 9.45, 7.30
לילי: מעקב חשאי 9.30, 7.15
הדר: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
רב חן 1: המכשפות מאיסטוויק 9.30, 7.30
רב חן 2: הנובל האוהבת והמאוהבת 9.50, 7.30
רב חן 3: המוצרת מסן פרנציסקו 9.50, 7.30
רב חן 4: שם הורד 9.50, 7.15, 4.30
שובל: לא שם דין 9.40, 7.15